

GAUJAI PIEGUĻOŠO ZAĻO TERITORIJU CĒSU PILSĒTĀ TEMATISKAIS PLĀNOJUMS

Interreg Centrālā Baltijas jūras reģiona programmas 2014.-2020. gadam projekts "Vizionāra un uz līdzdalību vērsta attīstības plānošana un integrēta pilsētu pārvaldība ilgtspējīgām pilsētām" (angliski - *Visionary, Participatory Planning and Integrated Management for Resilient Cities, "Augmented Urbans"*)

Saturs

IEVADS	3
1. Esošās situācijas apraksts	4
1.1. Plānojuma teritorija un tās raksturojums	4
1.1.1. TmP teritorijā esošās dabas rekreatīvās infrastruktūra pieejamība un izmantošanas iespēju raksturojums	12
1.1.2. TmP teritorijas sasniedzamība un mobilitātes iespējas	18
1.1.3. TmP teritorijas raksturojums no uzņēmējdarbības viedokļa	22
1.2. Teritorijā plānotie attīstības projekti	25
1.3. Teritorijas ilgtspējas un noturības novērtējums	30
2. Plānošanas dokumentu un likumiskais ietvars	34
3. Gaujas upei pieguļošās teritorijas attīstības vīzija un iespējas	45
3.1. Infrastruktūra un vide	45
3.1.1. Jauni pieredzes tūrisma punkti un mazo aktivitāšu tīkls: Gaujas teritorijas loks kā daudzveidīga atpūtas vieta	49
3.1.2. Rekreatīvās pieejamības rekomendācijas	57
3.1.3. Tematiskā plānojuma teritorijas un Cēsu pilsētas centra savienojums	62
3.2. Ekonomika un sabiedrība	65
3.2.1. Ekotūrisms, pieredzes tūrisma principu ieviešana	65
3.2.2. Atbalsts uzņēmējdarbībai TmP teritorijā	66
3.2.3. TmP teritorijas kopienas veidošana	67
4. Secinājumi	68
PIELIKUMI	73

IEVADS

Kopš 2018.gada marta Cēsu novada pašvaldība īsteno Interreg Centrālā Baltijas jūras reģiona programmas 2014.-2020. gadam projektu Nr. 155 "Visionary, Participatory Planning and Integrated Management for Resilient Cities" (saīsinājums – „Augmented Urbans”, turpmāk tekstā - Projekts) – "Vizionāra un uz līdzdalību vērsta attīstības plānošana un integrēta pilsētu pārvaldība ilgtspējīgām pilsētām". Projekta ietvaros izvēlēta izpētes teritorija ir zaļās zonas ap Gauju, ieskaitot divas Cēsu apkaimes - Cīrulīši un Gaujaslīči.

Projekta galvenais rezultāts ir tematiskais plānojums (turpmāk - TmP) Gaujai pieguļošajām zaļajām teritorijām. TmP mērķis ir piedāvāt risinājumus, kā savienot ar dabu saistītās aktivitāšu iespējas un tūrisma potenciālu Cēsīs, kas TmP teritorijā jau pašlaik ir aktuālas, kā arī perspektīvā attīstāmās aktivitātes, iesaistot vietējos uzņēmējus, iedzīvotājus un teritorijas plānotājus koprades procesā, kuru nodrošinās jauni digitālie rīki.

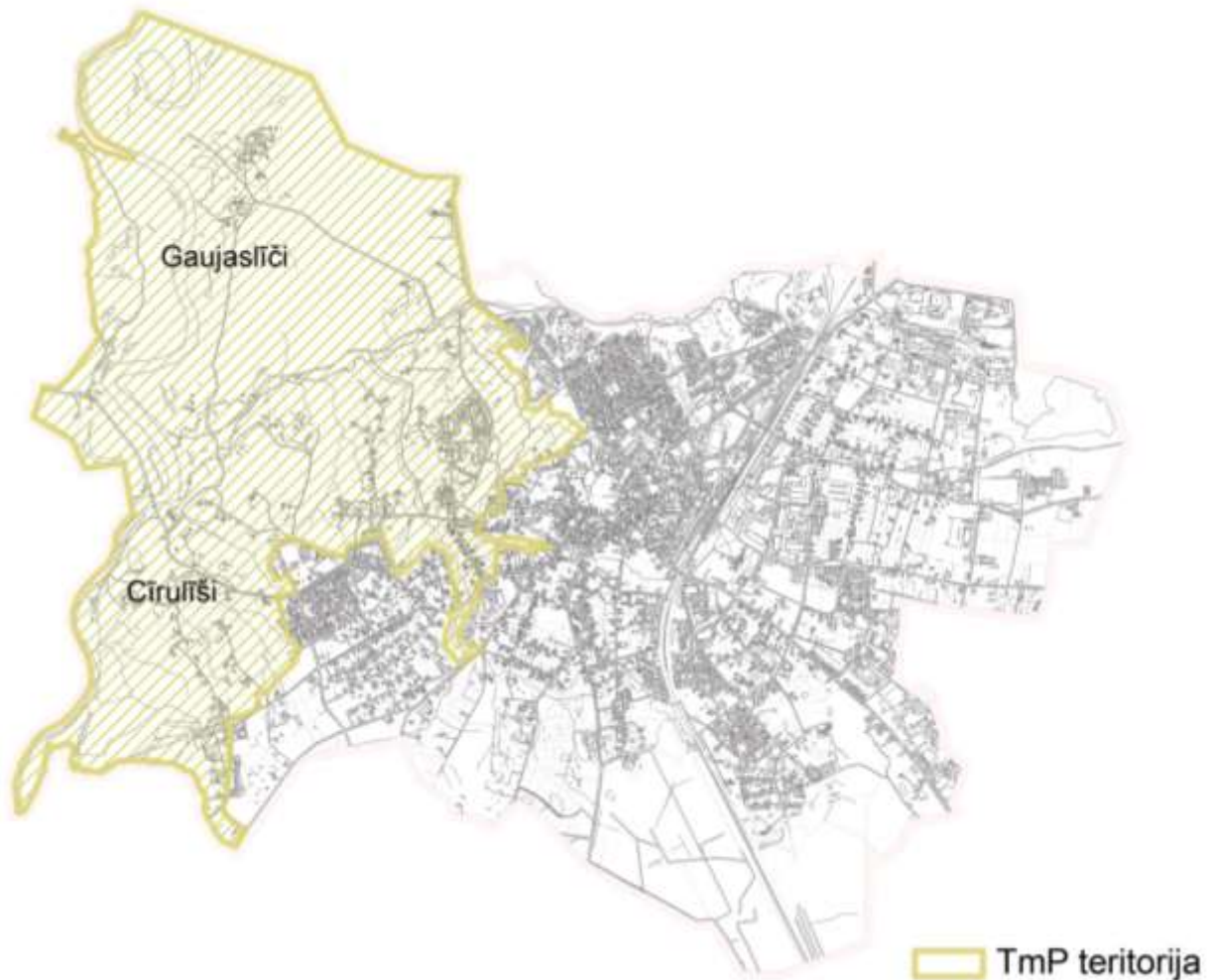
Tematiskā plāna struktūra sastāv no esošās situācijas analīzes, kurā ietilpst dabas infrastruktūras, dabas kapitāla, mobilitātes analīze, uzņēmējdarbības vides stāvoklis TmP teritorijā, uzņēmējdarbības atbalsta mehānismi.

Ņemot vērā esošo situāciju, definēti Gaujai pieguļošo teritoriju attīstības virzieni un iespējas, kas balstās datu analīzē un iedzīvotāju sniegtajos komentāros (klātienē un digitāli), kā arī ekspertu novērtējumā.

1. Esošās situācijas apraksts

Šajā nodaļā tiek apskatīta esošā situācija TmP teritorijā – dabas kapitāls, ekosistēmu pakalpojumi, dabas infrastruktūra, uzņēmējdarbība un teritorijas sasniedzamība – , izvērtēts nacionāla, reģionāla un vietēja līmeņa plānošanas ietvars, plānotās attīstības investīcijas TmP teritorijā, kā arī analizēti teritorijas noturības faktori. Katra apakšnodaļa noslēdzas ar iespēju un izaicinājumu pārskatu, kas tiek tālāk risināts un detalizēts 2. un 3.nodaļā.

1.1.Plānojuma teritorija un tās raksturojums

1.attēls TmP teritorija Cēsu pilsētā

TmP teritoriju (1.attēls) raksturo plašas dabas teritorijas un dabas vērtības, jo, neskaitot Gaujas upi un to ieskaujošo mežu teritorijas, abas apkaimes, kas atrodas upes tuvumā, ir ar zemas intensitātes apbūvi.

TmP teritorijas dienvidu daļā atrodas Cīrulīšu apkaime, kurā, salīdzinoši ar Gaujaslīčiem, ir blīvāka apbūve un pašlaik koncentrējas aktīvās atpūtas pakalpojumi – Cīrulīšos atrodas slēpošanas trase “Žagarkalns”, Cīrulīšu dabas takas un laivu nomas.

Arī vēsturiski Cīrulīši ir bijuši slaveni ar veselības aprūpes pakalpojumiem un dabas resursiem. Uz šīs vēsturiskās bāzes Cēsu novada pašvaldība attīsta ideju par kūrortu Cīrulīšos (vairāk skatīt 1.1.1. un 1.2 nodaļās), kā attīstības mērķi nosakot kūrorta funkcijas atjaunošanu un kūrorta un aktīvās atpūtas teritoriju izveidi.

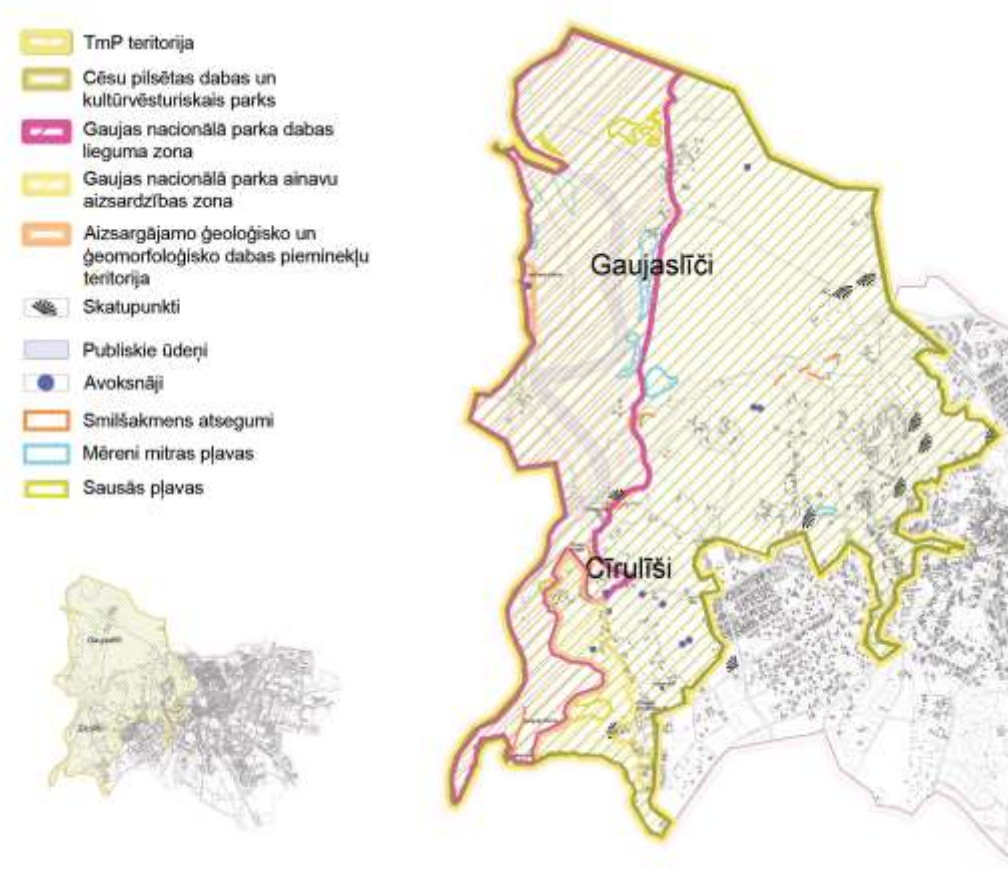
Gan Cīrulīšu apkaimes, gan Gaujaslīču apkaimes attīstība ir nesaraujami saistīta ar blakus esošo Gaujas upi, dabas teritorijām un Cīrulīšu dabas takām. TmP teritorijas īpaša pievienotā vērtība ir minerālūdeņu avoti, Gaujas ielejas ainavas un reljefs. Esošās dabas vērtības un pieejamie dabas resursi un ekosistēmu pakalpojumi ir nepietiekami izmantots resurss un turpmākas attīstības priekšnoteikums. TmP teritorijas dabas kapitāls un ekosistēmu pakalpojumi

TmP teritorija ir bagāta ar esošo dabas kapitālu – unikālās zili-zaļās struktūras ir pievienotā vērtība Cēsu pilsētas attīstībai . Ir svarīgi apzināt esošās dabas vērtības un apskatīt tās kontekstā ar ekosistēmu pakalpojumu konceptu.

Dabas kapitāls

Vērtības, kas raksturo teritoriju un uzskatāmas par dabas kapitālu:

- Ūdens teritorijas, galvenokārt Gaujas upe, kura šķērso teritoriju Ziemeļu-Dienvidu virzienā;
- Zaļās teritorijas (meži, pļavas u.c.) un bioloģiskā daudzveidība;
- Ainaviskās vērtības.

2.attēls Dabas kapitāls TmP teritorijā (Avots – autoru veidota shēma)

Gaujas upe

Gauja ir ievērojama ar dziļāko ieleju visā Baltijā – pie Siguldas ielejas dziļums sasniedz 85 m. Upe vēsturiski bijusi ievērojama kā zvejas vieta, arī izdevīgs tirdzniecības ceļš Hanzas savienības laikā, kad tirdzniecībai intensīvi izmantoja upju ceļus. Pašlaik Gauja ir iecienīta atpūtas vieta ne tikai vietējiem tūristiem atpūtai pie ūdens, bet arī laivot gribētājiem no visas pasaules¹. Ap Gaujas upes posmu Cēsu novada teritorijā pēc LU ĢZZF pētnieku izstrādātā “Cēsu novada ainavu novērtējuma”² ir 4 novada nozīmes skatu punkti. Ar Gauju šajā posmā saistītas tādas uzņēmējdarbības aktivitātes kā kempingi, laivošana, laivu un plostu noma.

Vecupe

Upe radusies, Gaujas upei metot līkumu gar Spoguļu klintīm, kuru sienā palikušas arī ūdens izskalojuma pēdes. Šīs vecupes ūdens krājumus papildina no Spoguļu klintīm

¹ http://turisms.cesis.lv/wp-content/uploads/2020/01/5_makets_LAT.pdf

² https://vivagrass.eu/wp-content/uploads/2018/10/06_priekslikumi-csu-attstbas-programmai_a-ruskule_i-vinogradovs.pdf

izplūstošie avoti, kā rezultātā ūdens vecupē ir tīrs un dzidrs. Spuguļklintis savu nosaukumu guvušas pateicoties dzidrā ūdenī redzamajam klinšu atspulgam.³.

Īpaši ainavu punkti

Kā īpaši ainavu punkti izceļami Rūcamavots, Zvanu klintis, Cīrulīšu ala, Līgavas ala, Dzidravots un Raiskuma sarkanās klintis, kas Cēsu novada teritorijas plānojumā 2016.-2026.gadam ir norādītas kā dabas pieminekļi, kā arī 4 Novada nozīmes skatu punkti, kas identificēti TmP teritorijā pēc LU ĢZZF izpētes⁴.

Zalās teritorijas un bioloģiskā daudzveidība

Liela daļa no šī dabas kapitāla ir Eiropas Savienības līmeņa aizsargājami biotopi un sugas, kuru statuss paredz to neaizskaramību un saglabāšanu. Lai gan to atrašanās TmP teritorijā nozīmē lielākus teritorijas apbūves un izmantošanas ierobežojumus, balstoties uz teritoriju ilgtspējas un noturības pieeju (sk. 1.3.nodaļu), šis dabas kapitāls ir vērtīga komponente, lai veidotu uz ekosistēmu pakalpojumiem balstītu teritorijas attīstību (3.attēls).

ES aizsargājami biotopi Cēsu dabas un kultūrvēsturiskajā parkā:

- Avoksnāji,
- Smiklšakmens atsegumi,
- Parkveida pļavas,
- Mēreni mitras pļavas,
- Nogāžu un gravu meži,
- Sausās pļavas,
- Mitrās pļavas,
- Dabisko mežu biotopi,
- Avoti.

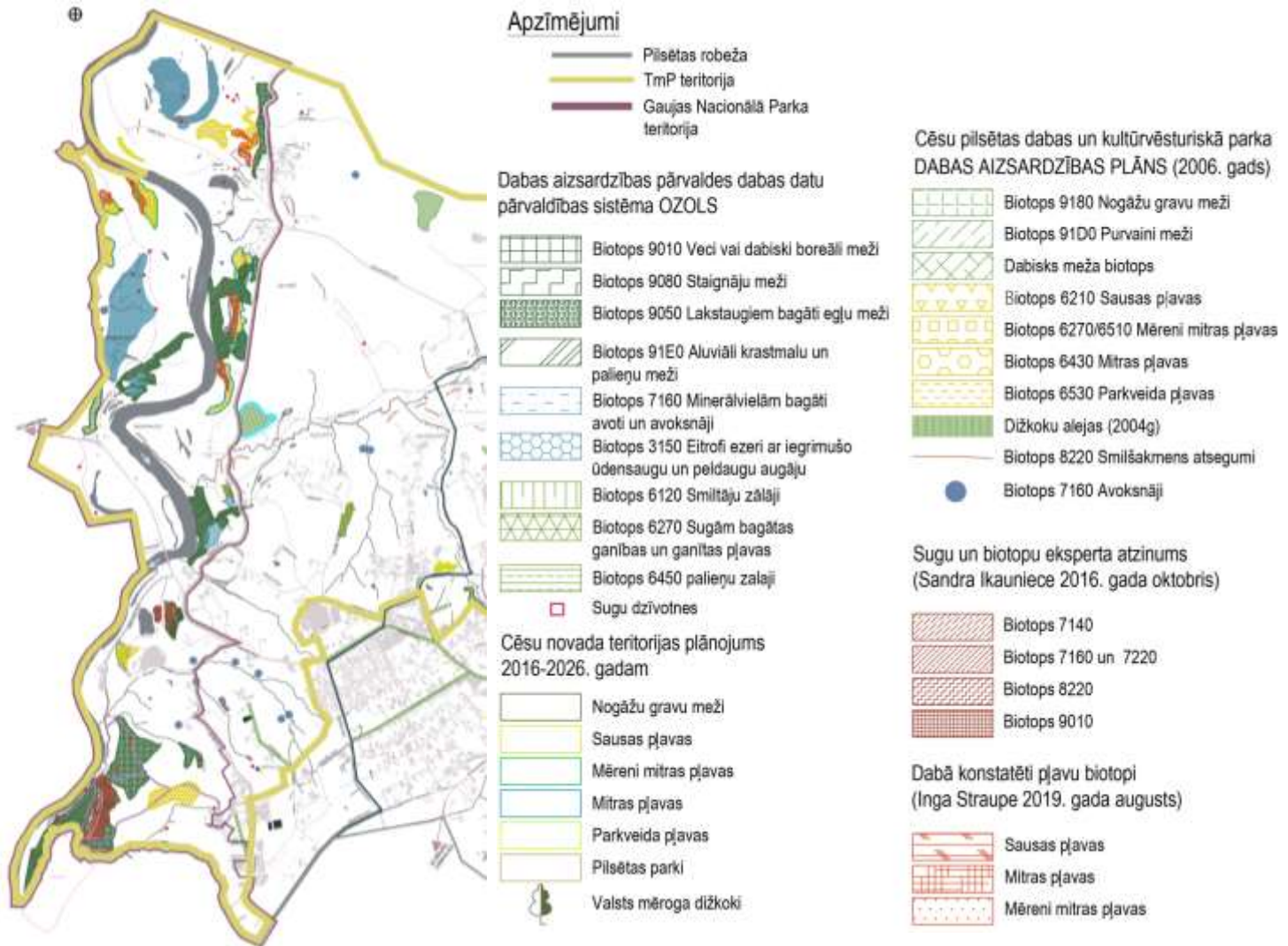
TmP teritorija ir bagāta ar meža teritorijām. Tās sniedz dažādus ekosistēmu pakalpojumus (sk. zemāk), kā arī veci un daudzveidīgi meži nodrošina bioloģisko daudzveidību. 3.attēlā ir redzami dažādie dabai īpaši vērtīgie dabas biotopi.

Boreālais mežs jeb skuju koku mežs ir visizplatītākais meža veids Latvijā, tomēr gan veci, gan dabiski boreāli meži ir ES nozīmes aizsargājams biotops⁵. Pēc Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēmas "OZOLS" datiem, teritorijā ir atrodami aizsargājami dzīvnieki (zaļā upjuspāre, sila ķirzaka), augi (kailā dobjspārne, villainā gundega) un ES nozīmes aizsargājami biotopi (aluviālie meži, palieņu zālāji, minerāliem bagāti avoti un avotu purvi, upju straujtecēs un dabiski upju posmi).

³ http://turisms.cesis.lv/wp-content/uploads/2020/01/5_makets_LAT.pdf

⁴ https://www.cesis.lv/images/userfiles/files/02_16_cesu_nov_ainavu_plans.pdf

⁵ http://turisms.cesis.lv/wp-content/uploads/2020/01/5_makets_LAT.pdf

3.attēls Teritorijā esošie biotopi t.sk. aizsargājамie biotopi

Ekosistēmu pakalpojumi

Ekosistēmu pakalpojumi ir veids, kā vērtēt dabas un dažādu ekosistēmu sniegto pievienoto vērtību cilvēku un dzīvās pasaules vēlmju un vajadzību nodrošināšanai. Tos iedala apgādes, regulējošajos un atbalsta, kā arī kultūras pakalpojumos. Šie pakalpojumi ietver tādus aspektus kā atpūtu garīgās un fiziskās veselības veicināšanai, tūrismu, kam ir liela mijiedarbība ar ekosistēmām un bioloģisko daudzveidību, estētiskajām (ainavas) vērtībām, kas var būt kā iedvesmas avots mākslā, kultūrā un zinātnē⁶.

No ekoloģijas skatu punkta ir divi globāli izaicinājumi, kas saistīti ar ekosistēmu veselīgu funkcionēšanu, - samazināt sugu un ekosistēmu pakalpojumu, kas saistīti ar šīm sugām, izmiršanu un samazināt siltumnīcu gāzu emisijas⁷. Pastāv viedoklis, ka, veiksmīgi neatrisinot šos izaicinājumus, ir apdraudēta cilvēku pieeja tādiem resursiem kā ēdiens, tīrs ūdens un izejvielas (piemēram, koksne).

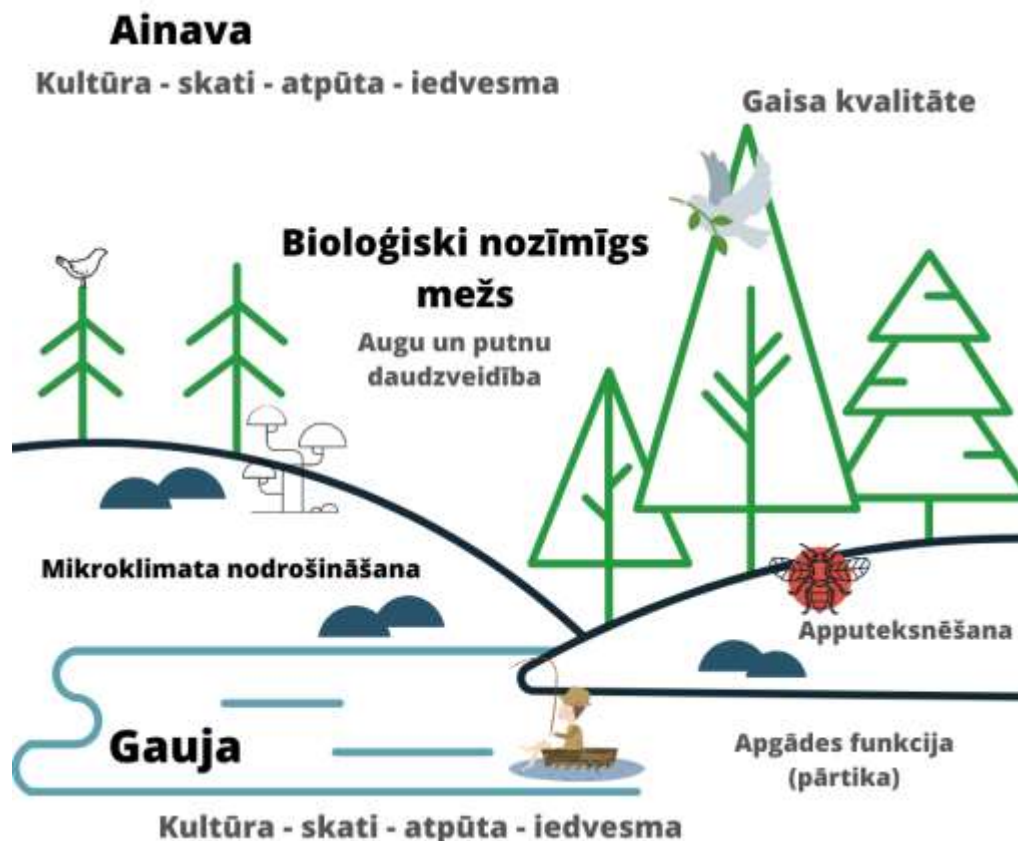
Ekosistēmām, kuras pastiprināti ietekmē dažādi antropogēni faktori, iespējams, ir traucēta vai samazināta ekosistēmu funkcionālā darbība. Tas attiecīgi var negatīvi ietekmēt cilvēku veselību un labsajūtu. Pastiprinātai antropogēnai slodzei pakļauti ekosistēmu pakalpojumi riskē radīt uz cilvēkiem orientētu biosfēras skatījumu (tādējādi fokusējoties tikai uz cilvēka pieredzi un potenciāli aizmirstot par pārējiem dabas daudzveidības elementiem un procesiem), koncentrējoties uz ekosistēmu galveno komponenti, galvenokārt dabiskās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, kas atbild par pakalpojumu sniegšanu cilvēkiem, rezultātam vajadzētu sniegt labāku ekosistēmu veselību ilgtermiņā⁸.

Kā viena no svarīgākajām dabas vērtībām ir Gaujas upe un tās ieleja, kas veido bagātu biotopu un dabas vērtību klāstu. Dažas no tām ir ainaviskas (skatupunkti, klintis), citas ir aizsargājamas sugas un biotopi (borēlie meži, avoksnāji). Šī ekosistēma ir trausla un atkarīga no atbildīgas pieejas tās aizsardzībai, tomēr tās neaizskaramajai dabai nevajadzētu būt šķērslim teritorijas attīstībai. TmP teritorijas dabas vērtības ir uzskatāmas par augstas kvalitātes (ņemot vērā augu un biotopu daudzveidību), kas rada plašas iespējas ekosistēmu pakalpojumu izmantošanai dabas, pieredzes tūrisma, unikālu tūrisma punktu, teiksim, *off-grid* kūrorta, attīstībā un veidošanā teritorijā.

⁶https://ekosistemas.daba.gov.lv/public/lat/ekosistemu_pakalpojumi11/ekosistemu_pakalpojumi1/

⁷ Principles of social-ecological urbanism. Barthel et al. 2013.

⁸ Sandifer E. et al. 2015. Exploring connections among nature, biodiversity, ecosystem services, and human health and well-being: Opportunities to enhance health and biodiversity conservation. Ecosystem Services Volume 12, April 2015, Pages 1-15

4.attēls Ekosistēmu pakalpojumi, kas pieejami TmP teritorijā

Ekosistēmu pakalpojumi, kuri ir nozīmīgi TmP teritorijā (4.attēls):

- Noturība pret plūdiem;
- Ūdens resursi;
- Gaisa kvalitāte un mikroklimats;
- Bioloģiskā daudzveidība un bioloģiskie procesi;
- Apgādes funkcija (pārtika – sēnes, ogas, zivis);
- Atpūtas iespējas (rekreācija);
- Garīgā veselība un pieredze;
- Kognitīvā attīstība, t.sk. estētika;
- Kultūrvērtība (māksla un kultūra).

Šiem ekosistēmu pakalpojumiem ir jākalpo par pamatu TmP attīstībai, veidojot gan kūrorta koncepta, gan attīstot teritorijas pieejamību un uzņēmējdarbības atbalsta mehānismus.

Iespējas un izaicinājumi

- Likumdošana (saistošie noteikumi par teritorijas izmantošanu un dabas vērtību aizsardzību, kas analizēti apakšnodaļā 1.1.1.) jau paredz stingru dabas aizsardzību. Tas rada izaicinājumu teritorijas un uzņēmējdarbības attīstībai;
- Dabas vērtībām būtu jābūt kā jebkuras plānotās attīstības, īpaši kūrorta, pamatnosacījumam un attīstības projektiem ir jābūt balstītiem uz dabas vērtību un vides saudzēšanu;
- Iespēja jaunu produktu un konceptu attīstībai, kas ir balstīta uz esošo dabas kapitālu, to papildinot un saudzējot. Dabas tūrisms kā niša, ko TmP attīstīt.

1.1.1. TmP teritorijā esošās dabas rekreatīvās infrastruktūra pieejamība un izmantošanas iespēju raksturojums

Esošās rekreatīvās infrastruktūras analīze

- Gaujas senleja ir kā galvenais tūrisma piesaistes objekts ar vairākām aktīvās atpūtās vietām. Galvenie tūristu un atpūtnieku galamērķi ir laivošana pa Gauju, ziemas kalnu slēpošana "Žagarkalnā", pastaigas pa Cīrulīšu dabas takām, pastaigas gar Sarkanajām klintīm un ūdens ņemšanas Rūcamavotā un Svētavotā. Projekta teritorijā atrodas virkne dabas objektu, ar kuriem cieši saistīta tūrisma attīstība un rekreācijas iespējas (Cēsu pilsētas dabas un kultūrvēsturiskā parka DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS, 2006):
- Gaujas upe – galvenais dabas objekts GNP.Gauja ir viena no ūdens tūristu iecienītākajām upēm Latvijā. Gaujas krastos izveidotas divas oficiālas kempinga un telšu vietas un konstatēta viena labiekārtota laivu piestātne.
- Cīrulīšu dabas takas – izveidotas 2003. gada rudenī ES PHARE programmas projekta ietvaros. Dabas takas bāzējas uz vecajām Cīrulīšu sanatorijas takām un ietver vairākus dabas objektus. Ievērojamākie no tiem ir Spoguļklintis, Dzidravots un Zvanu klintis. Taku kopējais garums ir ~2,7km, taču parka teritorijā atrodas tikai puse no takām. Takās ir izvietotas norādes zīmes, informācijas stendi un atkritumu urnas. Dabas takas ir piemērotas pastaigām ar kājām, jo takās ir liela reljefa starpība un taku segums nav veidots mākslīgi, līdz ar to, piemēram, velotūristiem vietām ir neiespējami pārvietoties.
- Rūcamavots un Sarkanās klintis – labiekārtota teritorija tūristu apskatei. Rūcamavots ir populāra dzeramā ūdens ņemšanas vieta vietējiem iedzīvotājiem.
- Dziesmu kalns – izveidots dziesmu svētku 100. gadadienas sakarā 1973. gadā, kad šeit tika iestādīti 100 ozoli un izvietotas piemiņas zīmes Cēsu rajona koriem. 2005. gada vasarā notika kalna sakopšana, lai to piemērotu tūristu apskatei.
- Cēsu sanatorijas meža skola mācību dabas taka. 2004. gadā izveidota taka, kas piemērota vietējām skolēnu grupām, lai apgūtu vietējo floru.
- Svētavots – labiekārtots dabas objekts, kas piemērots tūristu apskatei. Izveidotas pastaigu takas un celiņi, iespējams baudīt avota ūdeni un rīkot piknikus.
- Atsegumi, klintis, alas, pļavas, meži, Gaujas upes pietekas un gravas, vecupes, dendroloģiskās vērtības (aizsargājami koki).
- Dabas vērtībām piemīt augsta estētiska, rekreatīva un ainaviska vērtība, kas darbojas kā nozīmīgi tūrisma piesaistes objekti. Dabas objekti nākotnē iekļaujami dabas tūrisma (dabas taku) maršrutos.
- Projekta teritorijā atrodas šādi tūrisma infrastruktūras objekti:
- Kalnu slēpošanas komplekss un kempings "Žagarkalns" ar telšu, piknika un ugunsgrūdu vietām. Kempingā atrodas smilšu pludmale ar peldvietu, pludmales volejbola un futbola laukumi, bērnu laukums, laivu un plostu piestātne, laivu, plostu, upes katamarānu, SUP dēļu un velo noma.

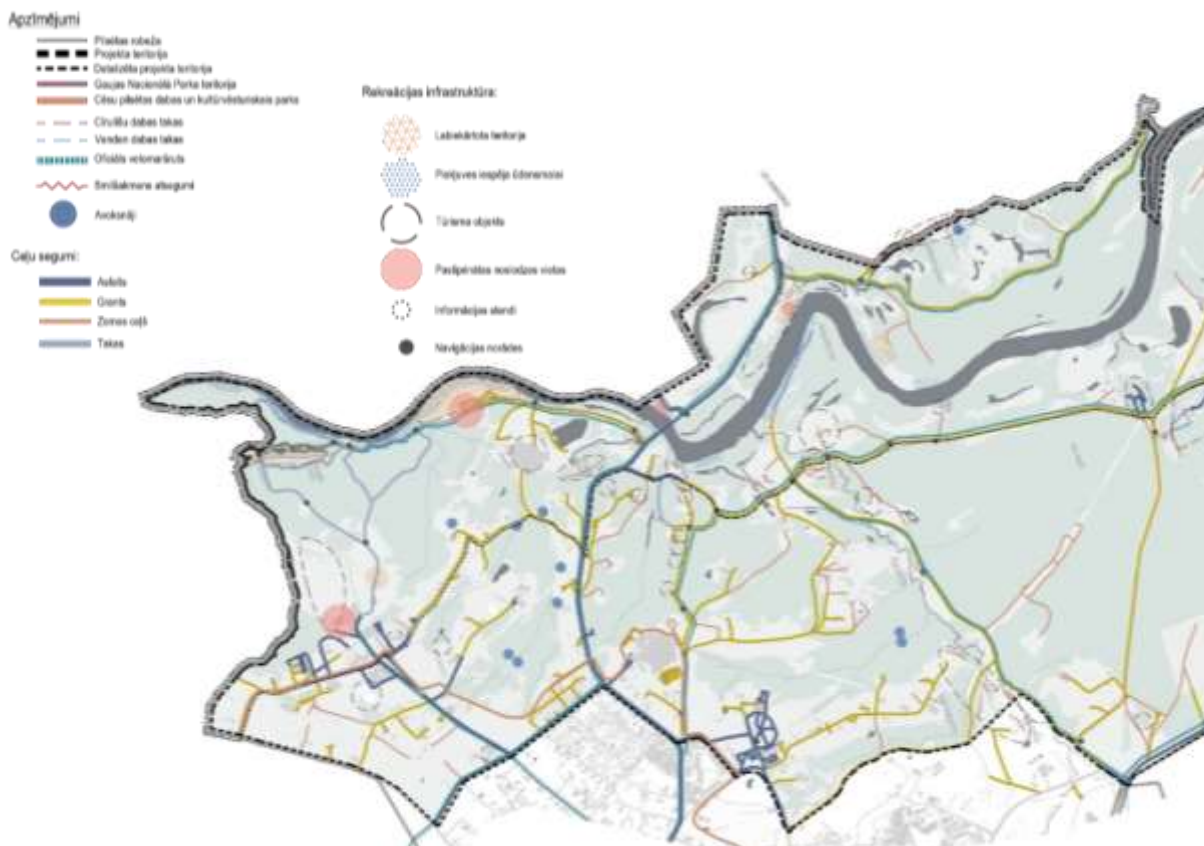
- Kempings “Jenču laivas” ar telšu un ugunsgrūdu vietām. Kempingā atrodas laivu, plostu noma un pirts.
- Nacionālo Bruņoto spēku mācību, sporta un atpūtas bāze “Pipariņi”. Bāzē pieejamas jauniešu tipa naktsmītnes.
- Viesnīcas komplekss ar trīs villām – Villa Santa, Villa Ieva, Villa Carola.
- Viesnīca “Atpūta”.

Teritorijā atrodas vairāki nozīmīgi **kultūrvēsturiski objekti**:

- Tēlnieku Jansonu memoriālās mājas “Siļķes”, Dzirnnavu iela 33. Mājas atrodas vietā, kur 14.gs. ir bijusi sena pārceltuve pār Gauju. Šeit dzīvoja slavenais tēlnieks Kārlis Jansons (1896-1986) – viens no latviešu monumentālās tēlniecības veidotājiem. “Siļķēs” tēlnieks iekārtoja akmens apstrādes un metāla liešanas darbnīcu, kur pagājušā gadsimta 30.-o gadu beigās mācījās daudzi Mākslas akadēmijas studenti. “Siļķēs” Jansonu dzimta dzīvo jau vairāk nekā 200 gadu. Pašreizējo māju būvējis Kārļa Jansona vecvectēvs 19.gadsimta sākumā. Medus klētiņa celta 18. gadsimta sākumā no koka tikai ar cirvja palīdzību. Zem tās K. Jansons, labojot kādu sašķiebušos pamatakmeni, atradis trauku ar naudu. Monētas datētas ar 1625.-1656. gadu un uz tām bija Zviedrijas karaļa Gustava Ādolfa iniciāļi. Mājās pagalmā 1971. gadā “Siļķu” tagadējais saimnieks – K. Jansona dēls Andrejs Jansons un M. Balčiņa ierīkojuši skulptūru ekspozīciju. Vecajā ēkā izvietota K. Jansona piemiņas ekspozīcija. Šajā darbnīcā radušies tādi visā Latvijā pazīstami tēli, kā Lāčplēsis un melnais bruņinieks, Latgales Atbrīvošanas piemineklis (Latgales Māra), piemineklis J. Čakstam, Partizāna tēls, kā arī vairāki citi., turklāt daļa no tiem radīta divreiz, A. Jansonam atjaunojot komunistu izpostītos tēva meistardarbus. Tēlniecības tradīcijas turpinās jau trešajā paaudzē, un tēvam blakus strādā dēls Matīss Jansons.
- Dzirnnavu ielā 7, netālu no “Siļķu” mājām, iespējams aplūkot vietējas nozīmes kultūrvēsturisku pieminekli – bijušo vasarnīcu “Marianda”, tagad dzīvojamo ēku.
- Gar Vītoli ielu iespējams apskatīt vēsturiskās villas.
- Cēsu sanatorijas meža skolas ēka, Valsts arhitektūras piemineklis. Atrodas Bērzaines ielā 34, Bērzaines muižas kompleksa teritorijā. 1825. gadā A. Holandera vadībā nodibināja t. s. Vidzemes bruņniecības skolu, kura no 1883. gada, kad Cēsu būvuzņēmējs J. Meņģelis tai uzcēla jaunu korpusu (tagad – sanatorijas meža skola), saucās Aleksandra III vārdā. Šobrīd ēkā atrodas skola, un tūristi ēku var apskatīt no ārpuses, kā arī izstaigāt mācību dabas taku skolas teritorijā.
- Turku kapi. Atrodas uz parka robežas, Bērzainē, Imanta ielas atzarojumā.
- Memoriālais ansamblis II pasaules karā kritušajiem Padomju karavīriem, Meža kapos, Lenču ielā 39. Pieminekli 1985. gadā izveidoja A. Jansons un M. Balčiņa. Šobrīd tas tiek sakopts un ir piemērots tūristu apskatei.
- Cēsu Meža kapi, Lenču iela 39. Pie galvenās ieejas uzstādīta K. Jansona skulptūra “Zemes māte” (1966), pats tēlnieks K. Jansons ir šeit guldīts.
- Raiskumkrogs, Gaujas iela 92. Celts 1857. gadā, patlaban tūristu apskatei nepiemērots objekts. Gaujas ielā atrodas vairāki citi kultūrvēstures objekti,

piemēram, Gaujas ielā 88 villa “Baltica” (vairākas ēkas, kas celtas 20. gadsimta sākumā); Gaujas ielā 76 – dzīvojamā ēka, bijusī vasarnīca; kā arī citas ēkas.

Ņemot vērā bagātīgo piesaistes objektu klāstu, šie objekti arī nākotnē iekļaujami tūrisma maršrutos. Kultūrvēsturiskie objekti arī iekļaujami pastaigu un velo maršrutos kā apskates objekti. Esošo rekreatīvo infrastruktūru skatīt 5.attēlā “Esošās rekreatīvās infrastruktūras analīze, pieejamība un segumi”.

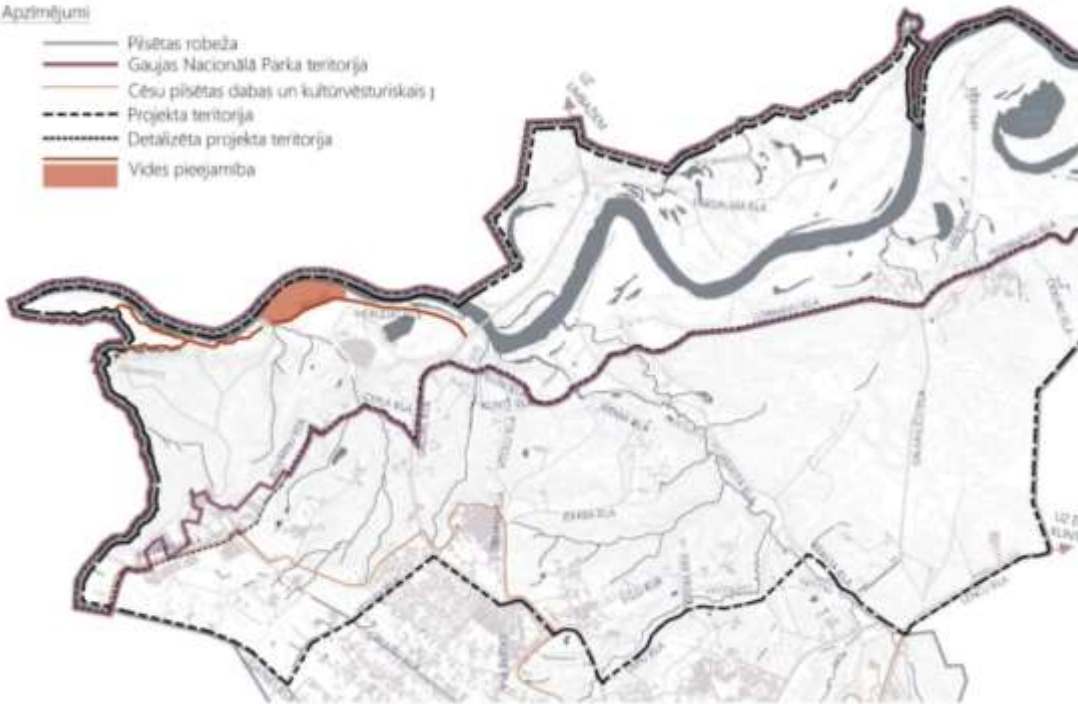

5.attēls “Esošās rekreatīvās infrastruktūras analīze, pieejamība un segumi”

ESOŠĀ VIDES PIEEJAMĪBA

Apzīmējumi

- Pilsētas robeža
- Gaujas Nacionālā Parka teritorija
- Cēsu pilsētas dabas un kultūrvēsturiskais j
- - - Projekta teritorija
- - - - - Detalizēta projekta teritorija
- Vides pieejamība

6.attēls "Esošā vides pieejamība"

Esošās rekreatīvās pieejamības analīze

- Gaujas senlejas ainavas telpa ir galvenā ainavu telpa projekta teritorijā, kas pašlaik ir, un nākotnē būs aktīvi iekļauta Cēsu pilsētas rekreatīvajā infrastruktūrā (bieži apmeklēta).
- Gaujas senlejas ainavu telpas esošā pieejamība:
- Ūdensmalas pieejamība.
- Gar Gaujas upi vairākās vietās ir iespējams piekļūt ūdensmalai gan ar iespēju tieši piekļūt ūdenim, gan ar iespēju vērot Gauju no reljefa paaugstinājuma. Gar visu Gaujas malu nav nodrošināta nepārtrauktas pārvietošanās iespēja, ir sastopami šķēršļi un neizejami/neizbraucami posmi. Cīrulīšu dabas takas ir vienīgais posms, kas nodrošina nepārtrauktas pastaigu takas gar Gauju bez šķēršļiem. Citviet Gaujas pieejamība ir punktveidā, piemēram, pie tilta, kempinga "Žagarkalns" un "Jenču laivas", Raiskuma līča, bijušās glābšanas stacijas, Upes ielas galā un atsevišķos posmos, kas pieejami no Pārgaujas ielas puses.
- Gaujas upē nav oficiālas peldvietas, taču peldēties iespējams labiekārtotās kempingu teritorijās "Žagarkalns" un "Jenču laivas", pie tilta, kur ir dabīgi izveidojusies lēzena pieeja upei, un no laivu piestātnes vietas no Pārgaujas ielas puses.
- Pie ūdensmalas iespējams nokļūt, ejot ar kājām un braucot ar velosipēdu. Atsevišķos posmos Gauja vērojama no ceļiem, braucot pa Gaujas ielu, Dzirnau ielu un Mūrlejas ielu. Vislabāk upe paveras, braucot un ejot pa tiltu. Ceļu segums

galvenokārt ir ar grants segumu, izņemot Gaujas ielu ar asfaltbetona segumu. Ceļi ejami, braucami ar mašīnu un velosipēdu. Zemes takas ir ejamas ar kājām un daļēji braucamas ar velosipēdu.

- Vislabākā esošā ūdensmalas pieejamība ar kājām un daļēji izbraucama ar velosipēdu ir posmā no teritorijas D daļas līdz tiltam.
- Labāku ūdensmalas pieejamību nodrošina netālu esošās autostāvvietas, kas ir kempingā “Žagarkalns” un “Jenču laivas”, Mūrlejas ielas malā netālu Gaujas ielas un pie Raiskuma kroga.

Vides pieejamība

Pēc MK noteikumiem Nr.240 vides pieejamība ir iespēja jebkurai cilvēkam neatkarīgi no vecuma un fiziskām spējām brīvi un patstāvīgi piekļūt un pārvietoties vidē atbilstoši būves vai telpas funkcijai (MK noteikumi Nr.240).

Vides pieejamība gar Gaujas upi, kas balstīta uz universālā dizaina principiem, risināta tikai atsevišķās vietās, tas ir, kempinga “Žagarkalns” teritorijā, pa Mūrlejas ielu un daļēji pa Cīrulīšu dabas takām gar upi. Taču Cīrulīšu dabas taka vienuviet ir ar pārāk lielu slīpumu, kas apgrūtina nepārtrauktu pārvietošanos bez palīdzības. Mūrlejas iela ir ar grants segumu, kas arī apgrūtina pārvietošanos ar ratiņiem.

Lielākajā daļā gar upi nav iespējams vai ir apgrūtināta nokļūšana ir cilvēkiem ar īpašām vajadzībām (piemēram, cilvēkiem ar fiziskiem traucējumiem, vājredzīgiem cilvēkiem), senioriem, vecākiem ar bērnu ratiņiem. Visbiežāk esošās takas un ceļi ir ar lielu slīpumu, kāpnēm, nepiemērotu, mīkstu un sliktas kvalitātes segumu. Esošās vides pieejamību skatīt 6.attēlā.

Labiekārtojums un labiekārtojuma elementi;

- Projekta teritorijā konstatētas vairākas esošas labiekārtotas vietas, piemēram, kempingi “Žagarkalns” un “Jenču laivas”, laivu piestātne pie Gaujas Pārgaujas ielas pusē, teritorija pie Spoguļklintīm un Žagarkalna pastaigu ceļš ar interaktīviem bērnu spēļu elementiem, Cīrulīšu dabas taku posmi un ieejas mezgls pie Gaujas ielas, teritorija pie Rūcamavota un Sarkanajām klintīm.
- Visā teritorijā vērojamas dažādas stilistikas labiekārtojuma elementi – navigācijas objekti (norādes, zīmes), informācijas stendi, soliņi un atkritumu urnas. Daudzi no elementiem ir sliktā tehniskā stāvoklī, kas ir atjaunojami, sekojot līdzi to stāvoklim. Trūkst organizētas velosipēdu novietnes. Jāpārskata labiekārtojuma elementu atrašanās vietas un daudzums.
- Noslodzes vietas.
- Noslodzes vietas veidojas vietās, kur koncentrējas lielas cilvēku plūsmas vienuviet. Galvenokārt noslodzes vietas veidojas automašīnu stāvlaukumos un cilvēku pulcēšanās vietās, piemēram, Žagarkalna stāvvietā, abos kempingos, pie tilta un stāvvietā pie Rūcamavota. Pie Rūcamavota un Sarkanajām klintīm ir labiekārtota stāvvietā un pastaigu takas. Visās pārējās noslodzes vietās nepieciešams atjaunot labiekārtojumu. Šajās vietās nepieciešama vizuāli-estētiski vienotas informatīvās telpas izveidošana, ietverot informatīvos stendus, norādes un apmeklētāju kustību organizējošus navigācijas objektus. Informatīvās norādes veidojamas labi redzamas no attāluma, gan ejot, gan braucot.

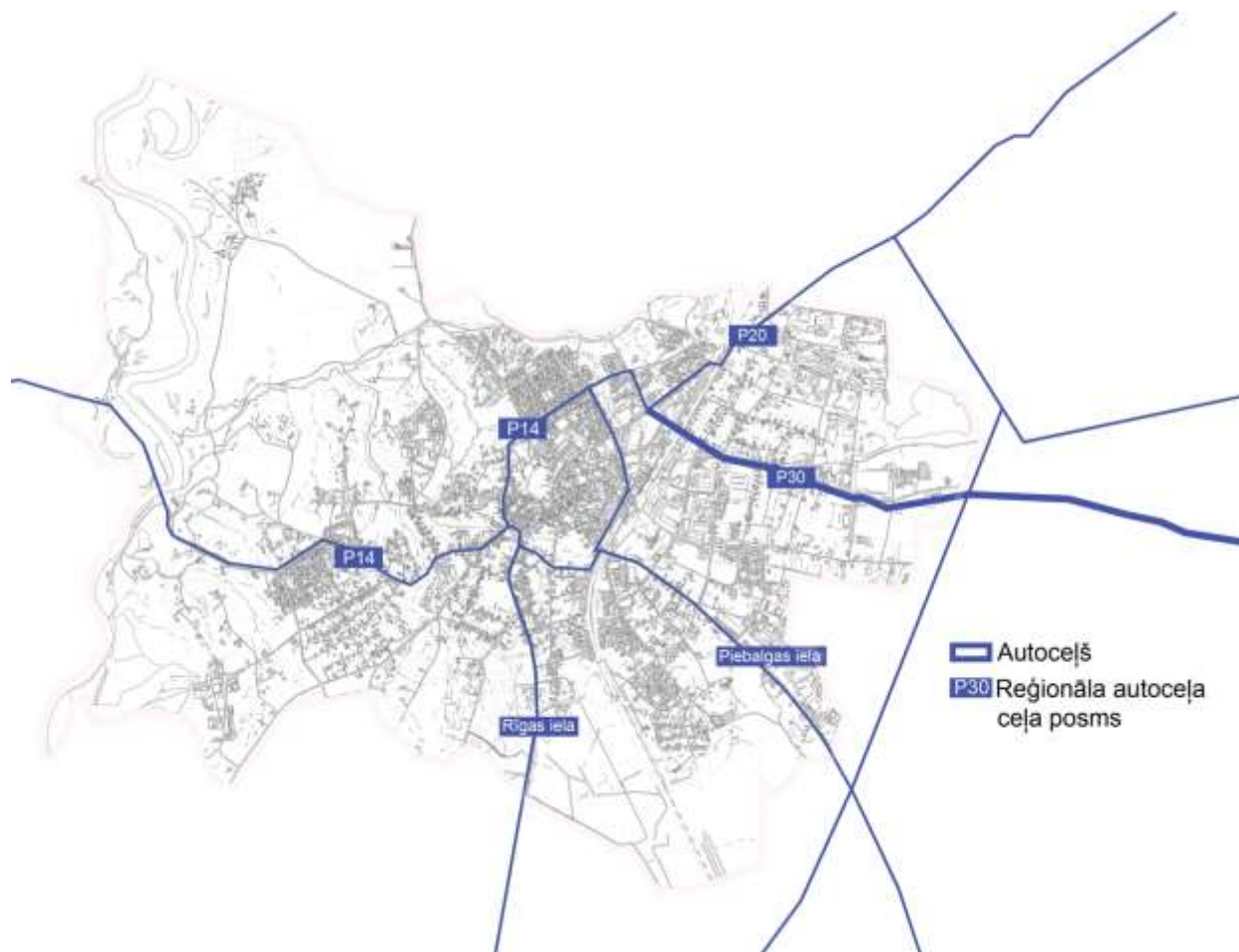
- Piekļuves iespējas ūdensmalai, labiekārtotās teritorijas, labiekārtojuma elementu vietas skatīt 5.attēlā "Esošās rekreatīvās infrastruktūras analīze, pieejamība un segumi" .

Iespējas un izaicinājumi

- Nepietiekams dabas infrastruktūras piedāvājuma klāsts, īpaši Gaujaslīču apkaimē;
- Liela noslodze uz esošajām dabas takām (informācija no veiktajām sabiedrības iesaistes aktivitātēm);
- Aplūkojot arī dabas kapitāla potenciālu (1.1.2. apakšnodaļa), var secināt, ka esošā ar dabu saistītā infrastruktūra vēl neizmanto iespējamo ekosistēmu pakalpojumu potenciālu;
- Būtu jāpilnveido dabas infrastruktūras piedāvājumu klāsts, domājot par nākotnē paredzēto spiedienu uz TmP teritoriju;
- Dabas infrastruktūras attīstība jāskata kopā ar kopējo TmP sasniedzamību un tās uzlabošanu;
- Dabas infrastruktūras attīstība var tikt vērtēta kopā ar uzņēmējdarbības attīstību.

1.1.2. TmP teritorijas sasniedzamība un mobilitātes iespējas

TmP teritorija nav vienmērīgi savienota ar pilsētas centru - dienvidu daļā esošā Cīrulīšu apkaime ir labāk savienota gan izvērtējot sabiedriskā transporta pieejamību, gan esošo ielu tīklu. Tas skaidrojams ar to, ka tieši šajā TmP daļā ir krietni lielāka ekonomiskā darbība un dažādi pakalpojumi - Žagarkalns, Cēsu pilsētas pensionāts, Cīrulīšu dabas takas u.c. Šajā apakšnodalā ir apskatīta esošā sasniedzamība un mobilitāte, kā arī apskatīta TmP teritorijai nepieciešamie uzlabojumi.

7.attēls Ceļu infrastruktūras tīkls Cēsu pilsētā

Autotransports/Autostāvvietas

Visātrākais veids, kā nonākt TmP teritorijā ir ar privāto autotransportu. Galvenie savienojošie ceļi: Gaujas iela - P14 autoceļš - ir galvenā transporta infrastruktūras artērija starp TmP teritoriju un pilsētas centru (7.attēls). Gaujas iela šķērso arī Gaujas upi.

Citas mazāk intensīvas ielas, kas savieno teritoriju un centru:

- Cīrulīšu iela;
- Peldu un Dzirnau ielas, kuras veido galveno savienojumu Z-D virzienā;

- Gaujaslīču iela;
- Krasta iela;
- Kovārņu iela.

Cēsu pilsētā visas automašīnu stāvvietas ir bez maksas. TmP teritorijā ir vairākas vietas, kur ir ierīkotas autostāvvietas, tomēr TmP nav plaši autostāvēšanas aizliegumi, kas veicina paradumu uz teritorijā doties ar privāto autotransportu. Paredzētie attīstības plāni Cīruļšos nosaka to, ka nākotnē palielināsies gan apmeklētāju skaits, gan autostāvvietu skaits.

Sasniedzamība

Ar kājām:

Centrs (Vienības laukums) - Cīruļšu dabas takas = **48 min**
 Centrs (Vienības Laukums) - Bijusī glābšanas stacija "Cēsis" pie Gaujas = **40 min**

Ar automašīnu

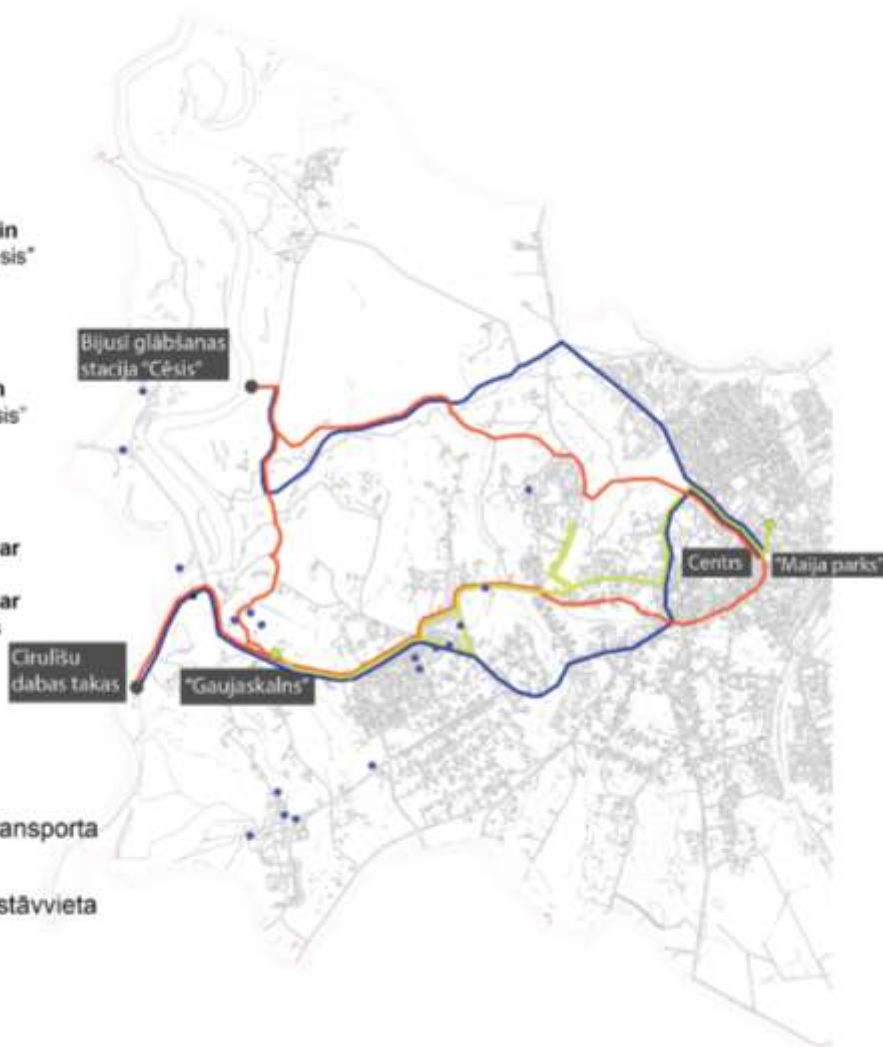
Centrs (Vienības laukums) - Cīruļšu dabas takas = **9 min**
 Centrs (Vienības laukums) - Bijusī glābšanas stacija "Cēsis" pie Gaujas = **7 min**

Ar sabiedrisko transportu:

Centrs (Maija parks) - "Gaujaskalns" = **13 min + 14 min ar kājām** līdz Cīruļšu dabas takām
 Centrs (Maija parks) - "Gaujaskalns" = **13 min + 19 min ar kājām** līdz Bijušajai glābšanas stacijai "Cēsis" pie Gaujas

Maršruts:

	ar kājām		Galamērķis
	ar automašīnu		Sabiedriskā transporta pietura
	ar sabiedrisko transportu		Publiska autostāvvietā

8.attēls TmP teritorijas sasniedzamības salīdzinājums

Izvēlētie punkti sasniedzamības salīdzināšanai bija nozīmīgākie publiski pieejami punkti, kurus iedzīvotāji vai viesi apmeklē pie Gaujas. Cīruļšos tika izvēlēta pludmale pie Gaujas un Dzirnavu ielas, savukārt Gaujaslīčos – bijusī glābšanas stacija.

Sabiedriskais transports

Uz TmP teritoriju kursē sekojoši vietējās vai reģionālās nozīmēs maršruta autobusi:

- Autobusu kustības saraksts reģionālās nozīmes maršrutā Nr.3005 CĒSU AO - CĪRULĪŠI - CĒSU AO
No Cēsu AO uz Cīrulīšiem autobuss darba dienās kursē 15 reizes (laika posmā no 7:00 līdz 18:30) un sestdienās 9 reizes. Svētdienās šis maršruts nekursē. Pieturvietas teritorijā vai tuvu tai - Cīrulīši, Bērzaine.
- Nr.3009 CATA - Autoosta - Slimnīca - Gaujaskalns.
No pilsētas centra uz pilotteritoriju autobuss kursē periodā no 6:30 līdz 19:00, darba dienās 13 reizes un sestdienās 12 reizes. No Gaujaskalna uz pilsētas centru ir tāds pats kursēšanas biežums, izņemot to, ka darba dienās ir par vienu reisu mazāk. Svētdienās šis maršruts nekursē. Pieturvietas teritorijā vai tuvu tai - Gaujaskalns, Bērzaine.
- Nr.3010 CATA - Slimnīca - Cīrulīši - CATA.
Autobuss teritorijā pietur Cīrulīšos, Bērzainē un Gaujaskalnā. Vienīgais no maršrutiem, kas kursē arī svētdienās. Kopumā autobuss darbadienās kursē 6 reizes, bet sestdienās 4 reizes un svētdienās 13 reizes laika posmā no 5:25 līdz 22.

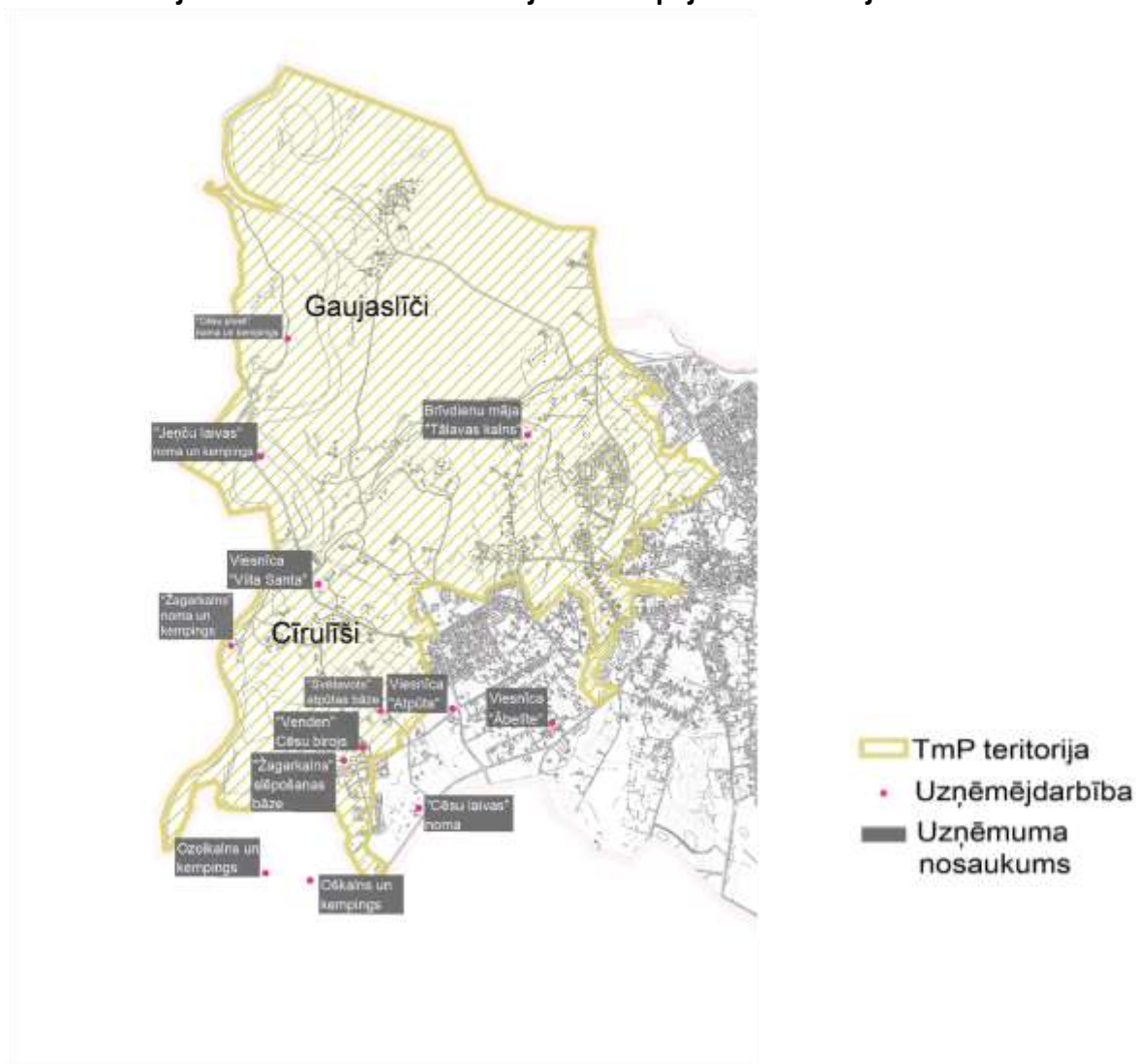
Vietējais sabiedriskais transports kursē reti un ir vāji pieejams pilsētas viesiem, tam trūkst saiknes ar starppilsētu autobusu un vilcienu maršrutiem, piemēram, salāgota maršrutu grafika, informatīva materiāla stacijās. Papildus tam, ir ļoti vājš savienojums ar Gaujaslīču apkaimi, kurai tuvākā pietura ir Gaujaskalns.

Veloinfrastruktūra un sasniedzamība ar kājām

Pašlaik pilsētā nav plaši attīstīta veloinfrastruktūra, kas savienotu TmP teritoriju ar pilsētas centru. Ir izveidoti (8.attēls) vairāki velo ceļu posmi, kas ir labs pamats tālākai velo infrastruktūras attīstībai, tomēr pilsētā nav izveidots plašs veloinfrastruktūras tīkls, kas veidotu savienojumu starp TmP teritoriju un pilsētas centru.

Sasniedzamība ar kājām - aptuveni 4 km ir distance līdz pilsētas centram (8.attēls). Tas ir tāds attālums, ko mēro cilvēki, kuri izvēlas pastaigu, tomēr tas nav pats ērtākais/ātrākais teritorijas sasniegšanas veids, īpaši tādām sabiedrības grupām kā ģimenes, vecāki cilvēki un cilvēki ar kustību traucējumiem.

Teritorijas sasniedzamības novērtējums – iespējas un izaicinājumi

9.attēls Esošā uzņēmējdarbība TmP teritorijā (Avots – autoru veidota shēma)

- Trūkst risinājumi t.s., "pēdējai jūdzei" – tam kā cilvēki sasniedz Cēsu pilsētu un kā tie sasniedz TmP teritoriju Gaujas tuvumā. Šeit pašvaldībai pastāv ievērojamas iespējas attīstīt koplietošanas transportu, piemēram, velosipēdu un elektroskūteru pakalpojumus.
- Lai veicinātu teritorijas sasniedzamību ar kājām, būtu jāattīsta gājēju maršruts Cēsu pilsētas centrs-Cīrulīši-Gaujaslīči-Cēsu pilsētas centrs.
- Pašreiz sabiedriskā transporta maršrutu apjoms nav konkurētspējīgs ar privāto transportu. Atsevišķu apkaimju, piemēram, Gaujaslīči, vai galapunktu pieejamība ar sabiedrisko transportu ir vāja vai neērta - transports kursē reti vai līkumo.
- Kontekstā ar pašvaldības plānotajiem attīstības projektiem teritorijā, ir jāveicina alternatīvu pārvietošanās veidu nodrošināšana un tam nepieciešamā infrastruktūra t.sk.:
 - Gājēju un velosipēdu infrastruktūras uzlabošana savienojot TmP teritoriju un pilsētas centru;

- TmP teritorijas iekšējā pārvietošanās - kā nokļūt no Cīrulīšiem uz Gaujaslīčiem.
- Autostāvvietu skaits un tā palielinājums TmP teritorijā nākotnē ir jāizvērtē kontekstā ar jau esošo autostāvvietu skaitu un pēdējās jūdzes pārvietošanās iespējām. Ņemot vērā kopējo ES "Zaļo Kursu, pašvaldībai vajadzētu apsvērt noteikt TmP teritoriju par zemas autointensitātes zonu, kas, tajā skaitā, ļautu jaunbūvēm ar publiskām funkcijām samazināt autonomvietņu skaitu, ja tiek nodrošināti alternatīvi teritorijas sasniegšanas veidi (velosipēds, sabiedriskais transports, koplietošanas auto.)

1.1.3. TmP teritorijas raksturojums no uzņēmējdarbības viedokļa

Kopā Cēsu novadā reģistrēti 1859 uzņēmumi (Centrālās statistikas pārvaldes 2018.gada dati). Vadošie uzņēmumi darbojas tūrisma pakalpojumu, pārtikas ražošanas, kokapstrādes, metālapstrādes, kravu pārvadājumu, tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas jomās. Vidējā darba samaksa nodarbinātajam Cēsu novadā uz 2020.gada sākumu ir 883 EUR (bruto) (CSB dati). Kopējā tendence norāda, ka lielākā daļa no ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem, kas reģistrēti Cēsu novadā ir mikro uzņēmumi, kuros nodarbina līdz 9 darbiniekiem vai gada apgrozījums ir līdz 2 miljoniem EUR, mazie uzņēmumi, kur darbinieki ir no 10 līdz 49 vai gada apgrozījums ir līdz 50 miljoniem EUR un tikai 1% ir vidējie un lieli uzņēmumi, kas kopā ir 21 uzņēmums visā novadā.

Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam tiek likts uzsvars uz augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu attīstību novadā, šim mērķim attīstot un pielāgojot infrastruktūru, izglītības iespējas un finanšu atbalsta mehānismus. Cēsu novada ekonomiskā specializācijas prioritārajos virzienos ietilpst arī aktīvās atpūtas tūrisms, rehabilitācijas un veselības aprūpes pakalpojumi, veselības tūrisms.

TmP teritorijā šobrīd identificēti 13 uzņēmumi, kas balstās tieši aktīvās atpūtas tūrismā, rehabilitācijas un veselības aprūpes pakalpojumi, veselības tūrismā. Šos virzienus šī plāna ietvaros apzīmējam kā ekosistēmu pakalpojumi, kas balstās uz TmP teritorijas dabas resursiem, infrastruktūru un to saprātīgu izmantošanu. Uzņēmumi savos darbības veidos aptver pamata ekosistēmas pakalpojumu izmantošanas veidus (laivu nomas uzņēmumi, viesnīcas, telts vietas un kemping parki, Žagarkalna ziemas sportu komplekss, Cēsis Inside aktīvās atpūtas pastaigas) vai tiešā veidā izmanto dabas resursu (Svētavots, Venden) (14.attēls).

Cēsu uzņēmējiem ir pieejami vispārīgi finanšu instrumenti un atbalsta mehānismi uzņēmējdarbības uzsākšanai un paplašināšanai, tai skaitā LIAA Tūrisma departamenta atbalsta aktivitātes – Tūrisma operatoru iepazīšanās braucieni, dalība starptautiskajās izstādēs, "B2B" aktivitātes (darba semināru sērijas (*roadshows*)), izstādes, "Mediju brokastis", iepazīšanās vizītes (*famtrips*).

Svarīgi atzīmēt, ka uzņēmējiem, īpaši tūrisma industrijas uzņēmēju atbalstam pastāv vairākas partneru kopas, biedrības, kuras vieno tieši Gaujas upes un ap to esošo teritoriju un uzņēmējdarbības vides veicināšana, savstarpēja sadarbība, kā arī atbalsta instrumenti.

2012.gadā izveidotais Gaujas nacionālā parka tūrisma klāsteris (biedrība) “Enter Gauja” apvieno gan publiskā, gan privātā sektora tūrisma organizācijas un piedāvā plašu sadarbības un uzņēmējdarbības stiprinošus rīkus tai skaitā sekojošus pārdošanas un mārketinga kanālus:

- EnterGauja televīzija;
- EnterGauja.com tiešsaistes lapa;
- EnterGauja.com izmantošana mobilajā telefonā;
- EnterGauja sociālie tīkli;
- EnterGauja tiešsaistes rezervācijas sistēma;
- Inovatīva pastaigu, velo un laivu maršrutu plānošanas sistēma;
- EnterGauja drukātie materiāli - bukleti, maršruti, kartes utt.;
- Mediju un tūroperatoru vizīšu organizēšana.

Biedrība “Enter Gauja” veido jomas vadošo speciālistu domubiedru klubu un tādejādi ir labs atbalsts, zināšanu, pieredzes avots uzņēmējiem, iesaistot 9 pašvaldības, vairāk kā 50 reģiona vadošos tūrisma uzņēmumus, Vidzemes Augstskola nodrošina klastera akadēmisko bāzi un kā partneris ir arī Dabas Aizsardzības pārvalde.

“Enter Gauja” apvieno biedrus, kas aktīvi veido sadarbības projektus, kas balstīti pieredzes tūrisma principos – veidot uz apmeklētāja pieredzi vērstu produktu un pakalpojumu piedāvājuma grozu, kas veicina apmeklētāja vēlmi ilgāk uzturēties Gaujas nacionālā parka un tam piekļaujošajās teritorijās.

Iespējas un izaicinājumi

TmP risinājumu sadaļa ietver priekšlikumus sekojošiem jautājumiem:

1. **Augsta intelektuālā kapitāla produktu un pakalpojumu jaunradīšana un starpdisciplināritāte.**

Jau Cēsu Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā norādīts, ka uzņēmējdarbības vides uzlabošana un augsta intelektuālā kapitāla darbavietu radīšana ir visa Cēsu novada izaicinājums. Domājot par augsta intelektuālā kapitāla produktiem un pakalpojumiem nevajadzētu aizmirst, ka Cēsu iespēja tieši TmP teritorijas kontekstā ir attiecināt jaunrades un inovāciju radīšanu balstoties uz dabas kapitāla vērtībām. Šī virziena attīstībai nepieciešams domāt par saistīto pakalpojumu attīstīšanu un savstarpēju sadarbību, piemēram, augstas kvalitātes moderna lokālā slimnīca ar kvalificētiem speciālistiem, kvalitatīvas sociālās aprūpes darbinieku sagatavošana novadā. Šādā kombinācijā būtu iespējams virzīties uz vēsturisko kūrortoloģijas tradīciju atjaunošanu jaunā kvalitātē. Kā arī pastāv iespēja paplašināt pieredzes tūrisma klāstu ar piedāvājumu, nerada lielu slogu apkārtējai videi un nepatērē tās resursus – ēšanas un pastaigu pieredzes un dažādas starpdisciplinārās aktivitātes, kas piedāvātu apmeklētājam, viesim, tūristam pagarināt kopējo pieredzi Cēsīs, Cēsu novadā.

2. **Izpratne par ekosistēmu pakalpojumu iespējām uzņēmējdarbībā.** TmP teritorijas uzņēmumi savos darbības veidos aptver pamata ekosistēmas pakalpojumu izmantošanas veidus (upe, svaigs, gaiss, pastaigas, aktīvās atpūta, reljefs) vai tiešā veidā izmanto dabas resursus (ūdens ieguves vietas), nepieciešams meklēt veidus, kā esošie uzņēmumi varētu celt savas darbības vērtību paplašinot izpratni par ekosistēmas pakalpojumu iespējām, kultūras tūrismu, ekotūrismu, izglītojošus ceļojumus, eksperimentālo, mantojuma un dabas tūrismu, kur aktivitātes ir draudzīgas videi.

3. **Sadarbība un apvienošanās.** Lielākā daļa no uzņēmumiem sniedz viena veida pakalpojumu un aizpilda tikai vienu daļu no apmeklētājam kopējā pavadītā un potenciāli maksimālā pavadāmā laika. Nepieciešams iedrošināt, atbalstīt uzņēmējus veidot tiešās sadarbības un garākas 'pievienotās vērtības ķēdes' īpaši pieredzes tūrisma virzienā – pieredzes tūrisms kā ceļotāja mērķis. Šajā kontekstā pastāv divi izaicinājumi – spēja nodrošināt patstāvīgu uzņēmēju kopienas iesaisti, aktivitāti un interesi, un atbilstošu finanšu instrumentu atbalsts jaunu pieredzes tūrisma produktu un pakalpojumu veidošanai. Biedrība "Enter Gauja" aktīvi nodrošina neformālos sadarbības veidus, taču tā nenodrošina gana aktīvu sadarbību ar publiskās pārvaldes sektoru proaktīvu iniciatīvu veidošanā, kas sabiedrību nodrošinātu ar finanšu instrumentiem, tādiem kā granti, iepirkumi un konkursi, teritorijas un kopienas attīstībai.

1.2. Teritorijā plānotie attīstības projekti

TmP teritorijā kontekstā ar novada stratēģiskajiem dokumentiem tiek paredzēta attīstība – attīstot kūrorta zonu Cīrulišu apkaimē, investīciju aplēses, kas jau ir un tiek plānotas investēt, ir aptuveni 15 miljoni eiro. Pārējā TmP teritorijā, piemēram, Gaujaslīču apkaimē, nav paredzētas šāda apmēra investīcijas, līdz ar to radot risku nevienmērīgai teritorijas attīstībai un lielāku spiedienu uz teritorijas dienvidu daļu (10.attēls).

10.attēls Ar TmP teritoriju saistītie investīciju projekti (Avots – autoru veidota shēma)

Kūrorta attīstība Cīrulišos

Kā jau minēts iepriekš, Cēsu novada pašvaldība 2018.gada izskaņā pieņēma lēmumu par “Par Cēsu kūrorta attīstības programmas izstrādi”, līdz ar to uzsākot darbu pie Cēsu Novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030⁹ ietvertās idejas par kūrortu Cīrulišos. Kūrorta stratēģijas izstrādei nav noteikta konkrēta termiņa, kā arī pašvaldība nevar garantēt statusa piešķiršanu Ministru kabinetā. Perspektīvajai kūrorta teritorijai Cēsīs šobrīd nav noteikta konkrēta robeža, tomēr Stratēģijā iezīmētā teritorija atrodas TmP teritorijā.

Kūrorta attīstībai nepieciešams piesaistīt teritorijai investīcijas un uzņēmumus, kas piedalīsies kopējā kūrorta koncepta attīstībā un realizācijā. Pirmie soļi, kas tiek veikti ir primāro magnētobjektu būvniecība - Nākotnes tehnoloģiju izziņas centrs, tenisa halle un skatu tornis. Tālākā perspektīvā ir iezīmētas idejas par SPA un veselības uzlabošanas pakalpojumu attīstību, viesnīcu un izklaides pakalpojumu attīstību, kā arī par to, ka nepieciešams revitalizēt Cīrulišos esošās degradētās būves. Plānota ir arī slēpošanas kalnu - Žagarkalna un Ozolkalna - perspektīvā apvienošanās un papildus trašu izveide. Pašlaik Ozolkalns atrodas Amatas novadā, tomēr Administratīvi teritoriālās reformas ietvaros līdz

⁹ https://www.cesis.lv/images/userfiles/files/Iemumu_pielikumi/Strategija_lem_8.pdf

2021.gada nogalei tiek paredzēts esošajam Cēsu novadam pievienot vairākus blakus esošos novadus, tai skaitā arī Amatas novadu.

Pašlaik tiek paredzēti vairāku magēntobjektu attīstība, kuri, savstarpēji papildina viens otru un rada lielāku teritorijas pievilcību tās apmeklētājiem un investoriem (15.attēls).

Nākotnes tehnoloģiju zinātnes centrs

11.attēls Nākotnes tehnoloģiju zinātnes centra telpiskais attīstības plāns (Avots: Cēsu novada pašvaldība)

Cēsu pašvaldībai piederošajā neapbūvētajā teritorijā Cīrulīšu iela 63, Cēsīs līdz 2022.gadam ir paredzēts uzbūvēt Cēsu nākotnes tehnoloģiju izziņas centra ēku, realizējot tehniskā projekta 1. kārtu. Projekta realizācija nozīmētu 100 100 apmeklētājus gadā, līdz ar to tiek plānots Cīrulīšu ielā 62 un Cīrulīšu ielā 64 Cēsīs izbūvēt 1.kārtai nepieciešamās autostāvvietas (150 stāvvietas).

Nākotnes tehnoloģiju izziņas centrs¹⁰ ir plānots kā interaktīvs starptautiska līmeņa izklaides un atpūtas centrs, kura ekspozīcijas ietvers plašu dabas un inženierzinātņu klāstu – fiziku, ķīmiju, bioloģiju, materiālzinātnes, elektroniku, IT, mehatroniku, medicīnu un enerģētiku. Vislielākais uzsvars tiks likts uz kosmosa tēmu, kura varētu radīt jauniešiem interesi par tehniskām un dabas zinātnēm, lai nākotnē tie radītu produktus ar augstu pievienoto vērtību gan Cēsu novadā, gan visā Latvijā.

¹⁰ <https://www.cesis.lv/lv/attistiba/projekti/aktualie/374-energetiski-paspietiekamas-ekas-buvnieciba-cesis-nakotnes-te/>

12.attēls Nākotnes tehnoloģiju zinātnes centra vizualizācija (Avots: Cēsu novada pašvaldība)

Projekta ieviešana nodrošinās potenciālo siltumnīcefekta gāzu emisiju ierobežošanu, nodrošinās oglekļa mazietilpīgai attīstībai nepieciešamo tehnoloģiju demonstrēšanu un popularizēšanu Latvijā. Ēkas būvniecībā tiks izmantoti energoefektīvi risinājumi un metodes, kā arī tiks uzstādītas energoefektīvas iekārtas, bet ēkas inženiertehnisko sistēmu nodrošināšanai nepieciešamo siltumenerģijas un elektroenerģijas daudzumu tiek plānots maksimāli saražot ar ēkā uzstādītajām atjaunojamo energoresursu tehnoloģijām¹¹.

Skatu tornis un zaļā klase

Projekta "Zaļie torņi"¹² (projekta pilnais nosaukums Ilgtspējīgas zaļās infrastruktūras un atraktīvas atpūtas zonas attīstība dabā) galvenais mērķis ir ieviest inovatīvas tehnoloģijas pilsētvidē un dabas vidē, kā arī radīt pievienoto vērtību aizsargājamo teritoriju un parku efektīvā pārvaldībā, tūrisma attīstībā un apmeklētāju un vietējo iedzīvotāju atpūtas iespēju uzlabošanā. Tiek plānots, ka uz skatu torņa platformas būs izvietots teleskops dabas vērošanai. Dati no teleskopa tiks pievienoti kopējā informācijas sistēmā un Cēsu dabu varēs vērot tiešsaistes režīmā.

Skatu torņa jumts būs aprīkots ar saules paneļiem, kas apgaismos torni tumšajā laikā. Saules enerģijas ražošanas process arī tiks atspoguļots tiešsaistes režīmā. Ēkā blakus tornim tiks iekārtota Zaļā klase, kurā pēc projekta ieviešanas rīkosim pasākumus (skolēniem, studentiem, un citiem interesentiem). Šī infrastruktūra paaugstinās atpūtas

¹¹ Sniegtās informācijas avots: Cēsu novada pašvaldības Attīstības un būvniecības pārvalde

¹²<https://www.cesis.lv/lv/attistiba/projekti/aktualie/408--ilgtspējigas-zalas-infrastrukturas-un-atraktivas-atputas-zo/>

iespēju kvalitāti vietējiem iedzīvotājiem un apmeklētājiem, ļaujot novērot putnus, organizēt nelielus kultūras un ekoloģiskus pasākumus un spēles, sportot un izklaidēties.

Tenisa halle

Cēsīs, Cīrulīšu iela 22, tiek plānota Tenisa halles jaunbūve. Būvprojekts tiek īstenots saskaņā ar SIA "LINIA" sadarbībā ar SIA "LAAGA ARCHITECTS". Projektā iekļautā zemes gabala platība ir 19 663 m². Pie ēkas galvenās ieejas paredzēts labiekārtots priekšlaukums, kurā izveidotas velonovietnes 32 velosipēdiem. Gar Cīrulīšu ielu un plānoto promenādi paredzēts veidot labiekārtotu priekšdārzu ar apstādījumiem, kā arī āra aktivitāšu laukumu. Tiek plānota autosstāvieta, tajā projektētas 33 auto novietnes, no kurām četras tiks paredzētas cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Tenisa klubam ir paredzēts viens stāvs, kur izvietota galvenā ieeja un ieeja no āra aktivitāšu laukuma, recepcija, tualetes, ģērbtuves, sauna, vingrošanas zāle, trenāžieru zāle un fizioterapijas kabinets, kā arī zona, no kuras vērot tenisa kortos notiekošo. Tenisa halles jaunbūve projektēta kā otrās grupas publiska ēka, kurai paredzēts vienlaikus uzturēties ne vairāk kā 98 cilvēkiem.

13.attēls Tenisa halles vizualizācija (avots: SIA "LAAGA ARCHITECTS")

14.attēls Tenisa halles vizualizācija (avots: SIA "LAAGA ARCHITECTS")

Pansionāta attīstības ieceres

Pašlaik aktīvi darbojošais Cēsu pilsētas pansionāts Kovārņu ielā 20 pierāda, ka kvalitatīvu vecumdienu pavadīšana kļūst par ļoti pieprasītu un nepieciešamu pakalpojumu. Tādēļ pašvaldība uzsākusi darbu pie publiskās-privātās partnerības projekta attīstības, lai attīstītu senioru namu Cīrulīšos, kas būtu blakus esošajam pansionātam. Paredzēts radīt komforta klases pansionātu, kurā kvalitatīvas vecumdienas varētu baudīt papildus 60-90 senioru. Projektam nav noteikta termiņa īstenošanai¹³.

Iespējas un izaicinājumi

No pašvaldības perspektīvas, magnētobjektu izveide nodrošinātu piesaistes punktu klāstu, līdz ar to radītu lielāku cilvēku plūsmu. Tas rada riskus dabas vērtībām un vides kvalitātei, jo pašlaik ir zināms vismaz aptuvenais transporta plūsmas pieaugums:

- Nākotnes tehnoloģiju izziņas centrs: 100 000 apmeklētāji gadā (150 autostāvvietas);
- Tenisa halle: 50 000 apmeklētāji gadā;
- Žagarkalns: 70 000 apmeklētāji gadā (top par Baltijā lielāko slēpošanas kūrortu);
- SPA viesnīca (nav informācijas par apmeklētāju skaitu, bet ir paredzētas 2 būves ar kopēju platību 6829 m²)¹⁴.

Līdz ar to, TmP risinājumu sadaļa ietver atbilžu priekšlikumus sekojošiem jautājumiem:

- Kā mazināt kūrorta attīstības radīto “spiedienu” uz pārējo TmP teritoriju?
- Kā ekosistēmu pakalpojumu pielietošana var veicināt “kūrorta” attīstību ārpus “kūrorta” teritorijas?
- Kā iesaistīt ar “kūrorta” attīstību saistītās ieinteresētās puses kopējā sarunā par TmP teritorijas attīstību?

¹³ Cēsu novada pašvaldības sniegtā informācija

¹⁴ A. E. Eglīša prezentācija Latvijas plānotāju forumā 19.02.2019.

1.3. Teritorijas ilgtspējas un noturības novērtējums

Teritorijas ilgtspējas un noturības novērtējums (*resilience factors* jeb RF) apraksta pilsētas būtiskās sistēmas četrās dimensijās: Veselība un labklājība; Ekonomika un sabiedrība; Infrastruktūra un vide, kā arī Pārvadība un stratēģija. Katrā dimensijā ir “virzītājspēki”, kas atspoguļo darbības, ko pilsētas var veikt, lai uzlabotu to izturību pret iekšēju un ārēju faktoru iedarbību (*resilience*) (sk. 15.attēlu).

Cēsu pilsēta ir aktīvi iesaistījusies vietējo kopienu stiprināšanā un iesaistīšanā plānošanas procesā. Tas savukārt ir radījis pieaugošu sociālo kapitālu starp iedzīvotājiem un pašvaldību. Pilsētas bagātā vēsture ir spēcīgs pilsētas identitātes vadmotīvs, bet ar elastīgu un modernu pārvaldības pieeju pēdējo desmit gadu laikā identitāte ir mainījusies, lēnām kļūstot daudzveidīgāka un daudzdimensionālāka. Šī potenciāla izmantošana ir nepieciešama, lai integrētu TmP teritoriju pilsētas audumā un “kūrorta” koncepta attīstībā.

Esošā plānošanas sistēma ir veicinājusi ekosistēmas potenciāla saglabāšanu, radot dažādus ierobežojumus TmP teritorijā, ar mērķi nodrošināt Gaujas ielejas ainavas, biotopu un sugu aizsardzību, kas pašlaik ir gan izaicinājums, gan iespēja.

Otrais ilgtspējīgas attīstības princips, ekonomika, ir tikpat svarīgs kā sabiedrība, bet Cēsu gadījumā šis princips nav izmantots pilnībā. Esošais ekonomiskais modelis ir neaizsargāts pret ārējiem (nacionāliem un globāliem) satricinājumiem, jo nacionāla un vietēja ekonomika ir pakļauta globālā finanšu sektora darbībām, kā arī vietējā ekonomikā Cēsu novadā nav stipri izteikta primārā vai sekundārā sektora uzņēmumi, kuriem būtu izteikta nozīme vietējā ekonomikā. Tomēr kopējā tendence ieguldīt zinātnē, sportā, kultūrā un tūrismā liecina, ka ekonomika var kļūt stabilāka un izturīgāka, veidojot daudzveidīgu piedāvājumu. Šādas tendences saglabāšana TmP teritorijā un ilgtspējīgas attīstības principu turpmāka ievērošana to stiprinātu.

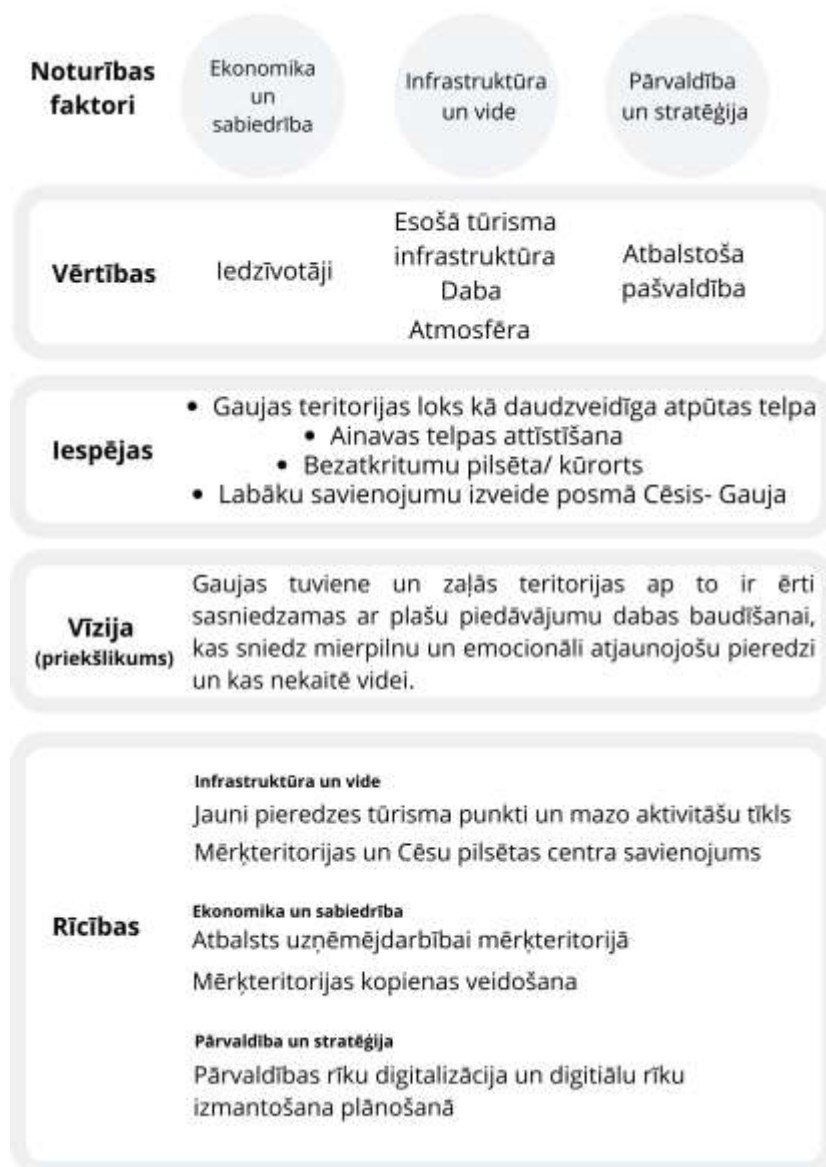
Viens no lielākajiem TmP teritorijas izaicinājumiem ir infrastruktūras (sasiedzamības un tūrisma) trūkums. Pašlaik esošā tūrisma infrastruktūra (takas) ir noslogotas, kas vedina domāt par tās paplašināšanas nepieciešamību. Visaptveroša un ilgtspējīga stratēģiskā plāna izstrāde, kas paredz infrastruktūras attīstību šajā teritorijā, nodrošinās ekosistēmu pakalpojumu ievērošanu un izmantošanu, lai veicinātu ekonomisko izaugsmi, kas rada pievienoto vērtību vietējai sabiedrībai.

Noturības (*resilience*) kategorijas un to mijiedarbība Cēsu novadā

15.attēls Noturības (*resilience*) kategorijas un to mijiedarbība Cēsu novadā (Autoru veidots grafiks)

2019.gadā projekta Augmented Urbans¹⁵ ietvaros tika veiktas dažādas iedzīvotāju iesaistes aktivitātes ar mērķi testēt digitālās iesaistes rīkus un iegūtu Cēsu iedzīvotāju (t.sk. uzņēmēju) viedokli par TmP teritorijas attīstības principiem (vairāk informācijas autoru veidotajā nodevumā “Ziņojums par 2019.gadā veiktajām aktivitātēm un priekšlikumi 2020.gada plānam”).

16.attēls Pārskats par noturības faktoriem un TmP teritorijas attīstības vīziju (Autoru veidots grafiks)

¹⁵ <https://www.cesis.lv/lv/attistiba/projekti/aktualie/375-centralbaltijas-juras-regiona-parrobezu-sadarbibas-programma/>

Iespējas un izaicinājumi

- Pieaugošs sociālais kapitāls, kuru veido atvērta pārvaldība un Cēsu kultūrvēsturiskās vērtības;
- Teritorijas plānošanas ietvars ir pasargājis dabas vērtības un turpinās to darīt;
- Dabas vērtības var kļūt par lielu TmP teritorijas attīstības virzītājspēku, ja tiek atrasts balanss starp uzņēmējdarbības attīstību un pakalpojumu klāsta pilnveidošanu;
- TmP teritorijas ilgtspējīga attīstība ir iespējama, veidojot sinerģiju starp sabiedrību un ekonomiku - iedzīvotāju iesaiste ideju ievākšanā un attīstības vīzijas izstrādē veicina to, ka sabiedrība kļūst par sadarbības partneriem ideju realizēšanā.

2. Plānošanas dokumentu un likumiskais ietvars

Lai izvērtētu esošo plānošanas dokumentu un likumiskā ietvara ietekmi uz TmP teritoriju, tika apskatīti sekojoši dokumenti:

- Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (LIAS 2030);
- Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam (NAP2027);
- Reģionālās attīstības politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam;
- Ekonomikas Ministrijas Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam;
- Vidzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam*;
- Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam un attīstības programma 2014.-2020.gadam.
- Likumiskais ietvars – Gaujas nacionālā parka likums, Tūrisma likums, MK noteikumi Nr.317 “Gaujas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, MK noteikumi Nr. 905 “Kūrorta statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”.

Izstrādājot TmP, netika apskatīta Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības programma 2014.-2020.gadam, jo esošais programmas ietvars ir līdz 2020. gadam. Lai gan Attīstības programma ir spēkā esoša līdz tiek izstrādāta jauna Attīstības programma, kas būs saskaņā ar valsts plānošanas prioritātēm un izstrādātajiem jaunajiem nacionāla līmeņa plānošanas dokumentiem – Nacionālo attīstības plānu 2021.-2027. gadam un Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam, tika pieņemts lēmums analizēt aktuālākos dokumentus.

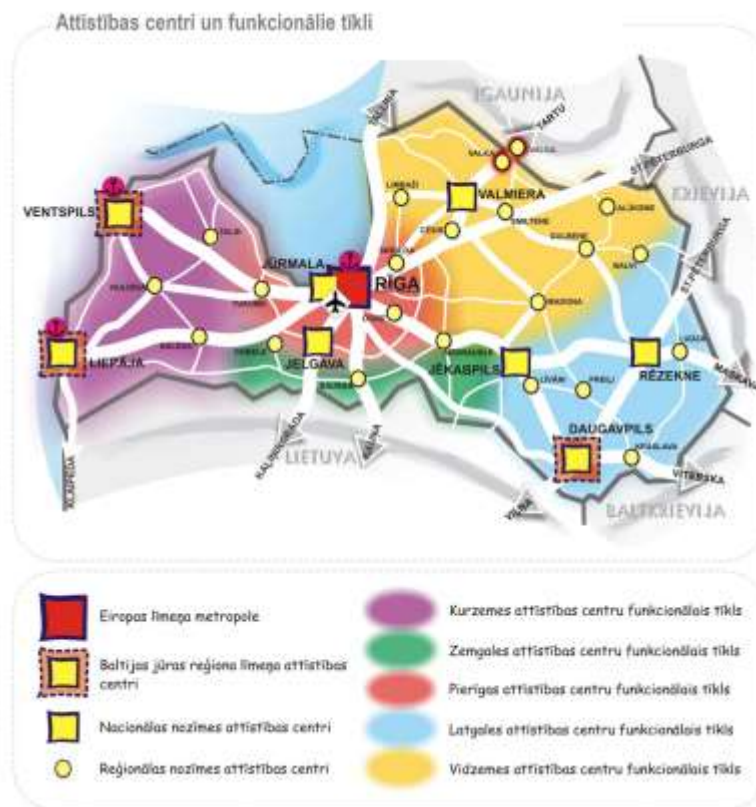
Nacionāla līmeņa plānošanas dokumenti

LIAS 2030

Galvenajā nacionāla līmeņa plānošanas dokumentā - LIAS 2030¹⁶ - ir divi aspekti, kas ir attiecināmi uz TmP teritorijas attīstību. Pirmkārt, tajā ir noteikta Cēsu novada nozīme Vidzemes reģionā - “Vidzemes attīstības centru funkcionālā tīkla galvenie balsti ir Valmiera kā izglītības, ražošanas un inovāciju centrs un **Cēsis kā kultūras un tūrisma centrs** (344.punkts). Cēsis LIAS 2030 ir noteikts kā reģionālās attīstības centrs. Nākotnē reģionālās nozīmes attīstības centriem jāturpina specializēties, attīstot savstarpēji papildinošu sadarbību, tādējādi sasniedzot nacionālas nozīmes attīstības centriem līdzvērtīgu cilvēkresursu un ekonomiskās aktivitātes pievilkšanas spēku.

¹⁶ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam.

file:///Users/justinepantelejeva/Downloads/Saeima_100610_Latv_ilgtsp_att_strategija_Latvija2030.pdf

17.attēls LIAS 2030 noteiktie attīstības centri (Avots: LIAS 2030)

Otrkārt, LIAS 2030 viena no prioritātēm ir **“Daba kā nākotnes kapitāls”**, kuras mērķis ir Latvijai būt Eiropas Savienības (ES) līderei dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā. Tas nozīmē, ka bioloģiskā daudzveidība tiek saglabāta, ekosistēmu pakalpojumi tiek izmantoti inovatīvi un atjaunojamie energoresursi un to iegūšana ir svarīga komponente enerģijas pārejai. Kā tiek norādīts esošo izaicinājumu un tendenču aprakstā, dabas kapitālu veido ekosistēmujūras, meža, lauksaimniecības resursu u.c., elementu kopums, kas rada un uztur cilvēces eksistencei nepieciešamus dabas resursus un ekosistēmu pakalpojumus. 239.punktā ir norādīts sekojošais: “Dabas kapitāls nodrošina ne tikai cilvēku apgādi ar pārtiku, mājokli, tīru ūdeni un gaisu, bet ir arī būtisks drošības, kultūras, veselības un cilvēku brīvības priekšnosacījums. Samazinoties šiem dabas kapitāliem, samazinās arī cilvēku izdzīvošanai un dzīves kvalitātei būtisko resursu un pakalpojumu pieejamība. Savukārt dabas kapitāls ne vienmēr ir aizstājams ar citām kapitāla formām, un tā samazināšanās var būt neatgriezeniska”.

Tāpat prioritātes 240.punkts uzsver to, ka “bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu samazināšanos izraisa izmaiņas biotopos, ko pamatā izsauc zemes izmantojuma maiņa, invazīvo sugu izplatīšanās, vides piesārņojums un klimata izmaiņas”, kā arī norāda uz, ka “pašreizējie neilgtspējīgie patēriņa un ražošanas modeļi veicina dabas resursu noplicināšanu un apdraud ekosistēmu sniegtos pakalpojumus”.

Dabas kapitāls - resursi un pakalpojumi

18.attēls LIAS2030 noteiktais dabas kapitāls (Avots: LIAS2030)

NAP2027

NAP2027¹⁷ iezīmētā vīzija par valsts attīstību nākamajos septiņos gados ietver to, ka dabas resursi tiek pārvaldīti efektīvi un “dabas kapitāls ir pieejams ikvienam” un “pārdomāti inovācijas sasniegumi veido stabilu pamatu Latvijas ekonomikai “zaļā kursa” virzībā uz klimatneitralitāti”. “Zaļais kurss”, kas ir Eiropas Komisijas nākamā finanšu perioda viens no atslēgas virzieniem, tiek arī izvērsti prioritātē “Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība”, kurā ir četri rīcības virzieni - viens no tiem ir “Daba un vide - “Zaļais kurss””. Rīcības virzienam ir 3 mērķi: Oglekļa mazietilpīga un klimatnoturīga attīstība, Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, Īstenota vides, dabas resursu apsaimniekošanas un enerģētikas politika. Rīcības virziena pasākumu īstenošanai indikatīvi pieejamais finanšu apjoms 1370,45 milj. EUR.

Reģionālās attīstības politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam

Reģionālās politikas mērķis ir radīt priekšnosacījumus visu reģionu ekonomiskā potenciāla attīstībai un sociālekonomisko atšķirību mazināšanai, paaugstinot iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifikai atbilstošus risinājumus apdzīvotuma

¹⁷ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam gala redakcijas projekts 04.02.2020.
https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/20200204_NAP_2021_2027_gala_redakcija_projekts.pdf

un kvalitatīvas dzīves vides attīstībai, vidējā termiņā panākot reģionālā IKP starpības samazinājumu – mazāk attīstīto plānošanas reģionu vidējais IKP uz vienu iedzīvotāju līmenis pret augstāk attīstīto plānošanas reģionu veido 55% (bāzes vērtība 2016.gadā - 47%).

Būtiskākie jaunās reģionālās politikas principi un tematiskie virzieni:

1. Teritoriālā pieeja atbalsta sniegšanā;
2. Tematiskā koncentrācija;
3. Viedu risinājumu principa piemērošana attīstības plānošanā un projektu īstenošanā.

Pamatnostādnes ir balstītas uz LIAS2030, kurā ir noteikts, ka Cēsis ir viens no Latvijas reģionālās attīstības centriem. Galvenais uzsvars reģionālās attīstības pamatnostādnes ir uz uzņēmējdarbības veicināšanu un efektivizāciju pašvaldību un reģionu līmenī, izmantojot digitalizāciju un viedos risinājumus. Šī TmP kontekstā būtu izceļami divi apakšmērķi pamatnostādnes:

- A. apakšmērķis – uzņēmējdarbības vides uzlabošana reģionos;
- B. apakšmērķis - pakalpojumu efektivitātes uzlabošanas reģionos.

A. apakšmērķim ir A1.1. rīcības virzienā ir 7 uzdevumi, no kuriem būtu izceļams 1.5. uzdevums “Pašvaldību darbības standarts - atbalsta komplekts uzņēmējdarbībai”, kurš paredz paplašināt pašvaldību sniegtās iespējas uzņēmējdarbības attīstībai, konkrēti tādiem atbalsta instrumentiem, kas izveidoti no pašvaldības līdzekļiem, piemēram, grantu konkurss uzņēmējdarbībai (uzsākšanai vai attīstībai). Šāds atbalsta veids varētu palīdzēt realizēt TmP rīcības plānu.

Tikmēr B. apakšmērķa “Pakalpojumu efektivitātes uzlabošana reģionos” B.2. rīcības virzienam “Sasniedzamība un dzīves vide reģionos” ir uzdevums 2.6. “Ilgtspējīga publiskās ārtelpas attīstība”. Tā mērķis ir atbalstīt pašvaldības integrētos ieguldījumos publiskajā ārtelpā, īpaši zaļajā infrastruktūrā un publiskās ārtelpas elementos, kas var sniegt vislielāko atdevi un sekmēt pielāgošanos klimata pārmaiņām.

TmP kontekstā ļoti svarīgi ir tas, ka viens no plānotajiem ieguldījumu virzieniem ir **infrastruktūras izveidei dabas resursu izmantošanai kurortoloģijas pakalpojumu sniegšanai**. Tāpat saistīti ar TmP teritoriju ir sekojoši ieguldījumu virzieni:

- ar dabas un kultūras mantojuma izmantošanu saistīto būvju atjaunošana, konservācija, pārbūve, restaurācija, saglabājot kultūras mantojumu tā sākotnējā kultūrvēsturiskā veidolā, vai jaunu būvju būvniecība un teritorijas labiekārtošana, ievērojot integrētu pieeju dabas un kultūras mantojuma saglabāšanai;
- zaļās infrastruktūras kvalitātes un kvantitātes paaugstināšana ar mērķi mazināt siltumsalas efektu pilsētvidē;
- ilgtspējīgas infrastruktūras izveide, kas veicina oglekļa mazietilpīgu pārvietošanos;
- investīcijas, kas sekmē pielāgošanos klimata pārmaiņām, īpaši vietās ar augstu erozijas un applūšanas risku.

Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam¹⁸

Ekonomikas ministrijas izstrādātais nozares plānošanas dokuments, nosaka to, ka tūrisma produktiem šajā plānošanas periodā līdz 2020.gadam (jaunāks nozares plānošanas dokuments nav vēl izstrādāts) ir jābalstās uz 7 pamatvērtībām – kvalitāte, ilgtspējība, inovācija, eksportspēja, augsta pievienotā vērtība, tūristu iesaiste/pieredzes gūšana (individualizācija) un sadarbība konkurētspējas nodrošināšanai.

Uz pamatnostādnēm balstītā Tūrisma mārketinga stratēģija 2018. - 2023. gadam¹⁹ kā vienu no mērķiem ir izvirzījusi ilgtspējīga tūrisma attīstību, uzsverot dažāda izmēra biznesa pienesumu un vajadzību pēc tūrisma plūsmas izlīdzināšanas starp Rīgu un reģioniem. No četriem tūrisma virzieniem, kas ir izvirzīti kā galvenie attīstības virzieni, - kultūra, daba, veselība un darījumi, TmP teritorijas attīstības kontekstā jāizceļ būtu tieši dabas tūrisms un veselības tūrisms.

Dabas tūrisms mārketinga stratēģijā tiek izceltā kā Latvijas tūrisma stiprā puse, iedalot to 5 kategorijās: jūrmala un pludmales, mierīga dabas baudīšana, aktīva atpūta dabā, daba pilsētā, adrenalīna piedzīvojums. No šiem tikai kategorija “jūrmala un pludmale” neattiecas uz TmP teritoriju, jo teritorijas unikālā novietojuma dēļ, tā var sniegt gan aktīvu, gan mierīgu atpūtu dabā, kā arī var tikt pieskaitīta pie daba pilsētā dabas tūrisma veida, Cēsu pilsētas centra tuvuma dēļ.

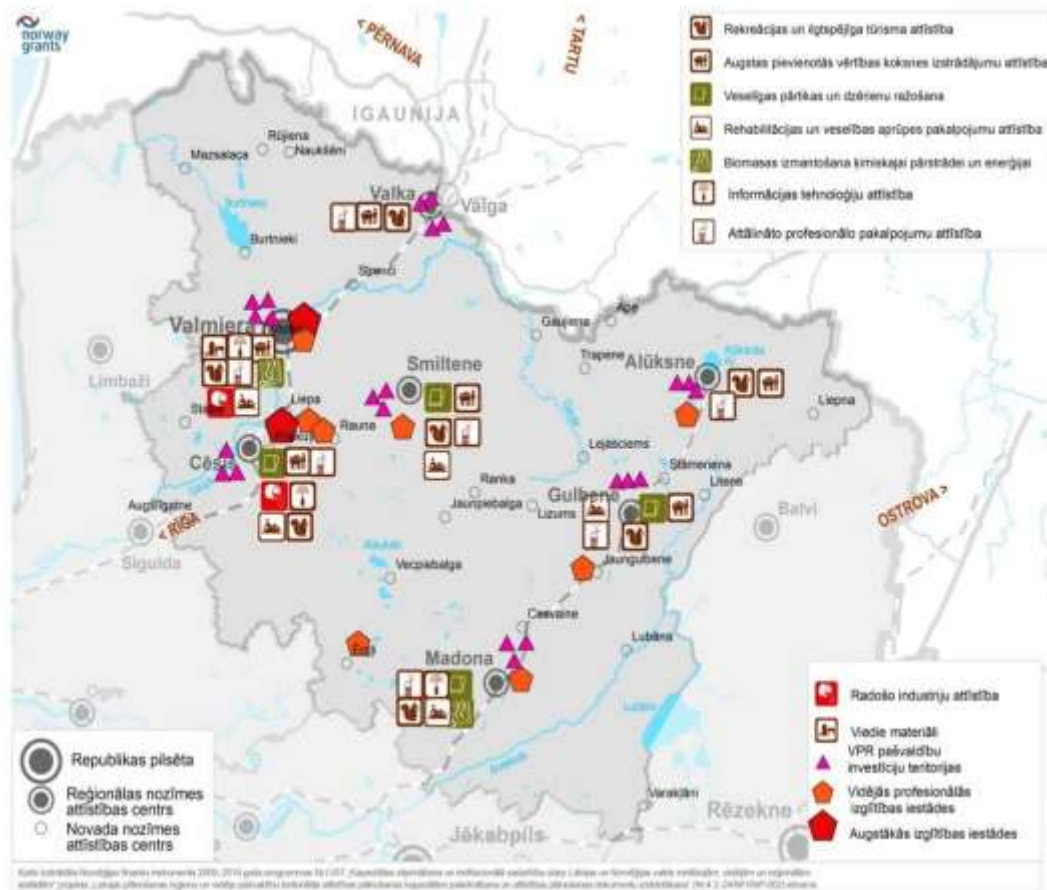
Otrs virziens, kuram ir liela ietekme uz TmP teritoriju, ir **veselības tūrisms**, kuru LIAA iedala sekojoši: labsajūtas/spa tūrisms, kūrort-ārstniecība, medicīnas eksporta pakalpojumi un tautas medicīna. Šis virziens un tam paredzētais atbalsts, ir īpaši nozīmīgs Cēsu kūrorta idejas attīstībā, veidojot to kā ārstniecisku, tuvu dabai esošu pakalpojumu klāstu.

Vidzemes plānošanas reģiona plānošanas dokumenti

Vidzemes reģiona ekonomiskā specializācija ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam ir noteikta Viedā specializācija. Viedā specializācija ir stratēģiska pieeja ekonomikas attīstībai attīstot pētniecību un inovācijas vietējā biznesa vajadzībām, ar nolūku veicināt inovāciju un produktivitātes pieaugumu jomās, kur reģionam ir konkurētspējīgas priekšrocības un inovāciju potenciāls. Viedās specializācijas jomas Vidzemes plānošanas reģionā, kuras atbilst TmP specifikai, ir Rehabilitācijas un veselības aprūpes pakalpojumi un Rekreācija un ilgtspējīgs tūrisms.

¹⁸ https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/turisms/dokumenti/politikas_planosanas_dokumenti/

¹⁹ http://www.liaa.gov.lv/files/liaa/content/Turisms/Prezentacijas/turisma_marketinga_strategija_kopsavi_lkums.pdf

19.attēls Attīstības specializācija Vidzemes plānošanas reģionā

Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam tiek minēts, ka “rekreācijas un ilgtspējīga tūrisma attīstības virzienā kā nišas produktu šajā reģionā varētu attīstīt upju tūrismu pa Gauju”²⁰.

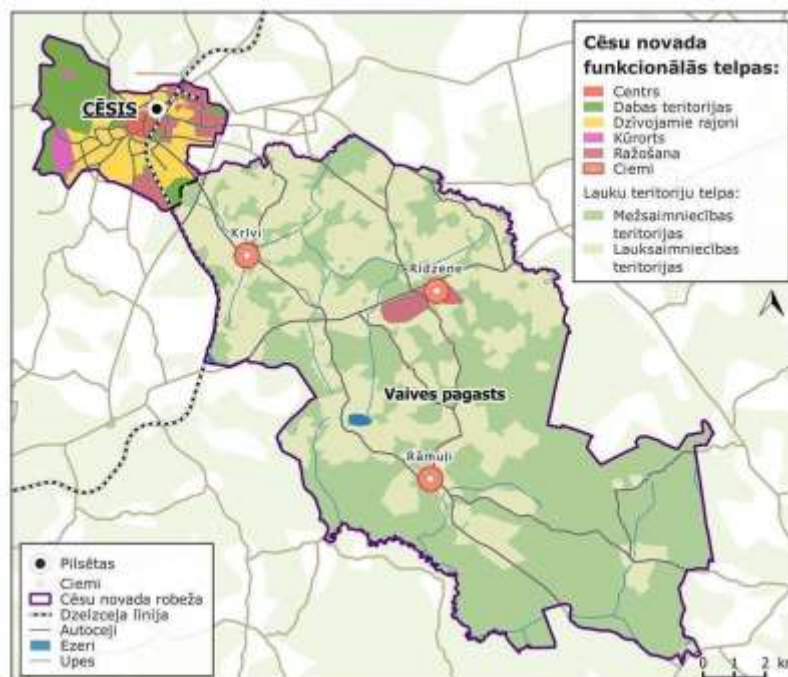
Kā norādīts VRP Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam “kā nišas produktu rehabilitācijas un veselības aprūpes pakalpojumu virzienā iespējams attīstīt arī vecāku cilvēku aprūpes pakalpojumus, tai skaitā pansionātus ārvalstu pilsoņiem, kā arī produkta perspektīvas ir īstermiņa pasākumiem (jogas, meditācijas un veselības uzlabošanas nometnēm), kas galvenokārt tiek organizētas vasaras sezonā. Ņemot vērā pieprasījumu pēc jogas un meditācijas nometnēm, apsverama iespēja Vidzemē izveidot pastāvīgu centru šādu pakalpojumu sniegšanai”.

Stratēģija klasificē Cēsis kā reģionālas nozīmes centru, kas attīstās par Vidzemes plānošanas reģiona tūrisma, radošo industriju, kultūrvēsturiskā mantojuma un kultūras dzīves centru un konkurē tūrisma, kultūras, izglītības un jaunu tehnoloģiju jomā ar citiem Latvijas un Baltijas reģionu centriem resursu piesaistē un pakalpojumu sniegšanā.

²⁰ VPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014-2030, 13.lpp

Cēsu novada attīstības plānošanas dokumenti

Cēsu pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam²¹ (turpmāk – Stratēģija) no plānošanas skatu punkta sniedz vairākas iespējas. Pirmkārt, Stratēģija paredz funkcionālo telpu “Kūrorts”, kas 2030.gadā ir teritorija, kurā ir uzturētas un attīstītas Cīrulīšu un Gaujmalas apkaimju dabas un publiskās teritorijas, izveidojot modernu ārstniecības, labjūtas un atpūtas kūrortobjektus. Cēsu novadam Stratēģijā noteiktais mērķis līdz 2030.gadam ir veidot spēcīgu un konkurētspējīgu uzņēmējdarbības vidi, augstu iedzīvotāju dzīves kvalitāti, saglabātu un attīstītu unikālu kultūrvidi un dabas vidi.

20.attēls Cēsu novada funkcionālās telpas (avots: Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija)

Stratēģija paredz vadlīnijas attīstības plānošanai funkcionālajā telpā “Kūrorts”:

- **Dabas struktūru izmantošana kūrortpilsētas tēla veidošanai;**
- Nodrošināt vides kvalitāti – virszemes un pazemes ūdeņu, gaisa, augsnes, trokšņu līmeņa u.c. vides aizsardzības aspektus;
- **Nodrošināt pašvaldības atbalsta politiku (nekustamais īpašums, nodokļi, informācija u.c.), lai veidotu investoru interesi par ieguldījumiem Cīrulīšu un Gaujmalas kūrorta objektu izveidē;**
- Ierobežot dzīvojamo apbūvi un pakalpojumu veidus, kas traucē kūrorta teritorijas attīstībai;

²¹ Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030 (2015). <http://www.cesis.lv/lv/publiskie-dokumenti/ilgtspējigas-attistibas-strategija/>

- Sekmēt augsta servisa medicīnas un rehabilitācijas pakalpojumu izveidi. Šajā zonā koncentrēti izvietot ārstnieciskos kūrortus, procedūrās izmantot vietējos, dabiskos ārstnieciskos līdzekļus.

Stratēģijā noteiktās prioritāri attīstāmās teritorijas un darbības:

- Meklēt risinājumus neizmantoto un pilsētas vidi degradējošo objektu turpmākajai attīstībai – sadarbībā ar valdību un privātiem investoriem;
- **Tematiskā plānojuma un rīcības programmas izveide teritorijai – kopā ar esošajiem uzņēmumiem un teritoriju īpašniekiem;**
- Prioritāri sekmēt neizmantoto objektu un teritoriju sakārtošanu Cīrulīšu rajonā;
- **Kūrortpilsētas statusa iegūšana un nostiprināšana.**

Uz pilotteritoriju var attiecināt arī funkcionālo telpu "Dabas teritorijas". Stratēģija nosaka, ka telpa ietver pilsētas plašās "zaļās un zilās zonas" – mežus, meža parkus, parkus, laukumus un ūdeņus, kurus galvenokārt izmanto ekosistēmu funkcijām pilsētas iedzīvotāji un viesi. Teritoriju raksturo augsts pašvaldībai un valstij piederošu dabas struktūru īpatsvars, tajā skaitā bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas, praktiski neapbūvēta vide, bet izveidots labiekārtojums publiskās infrastruktūras vajadzībām. Teritorijā ir augsts potenciāls pilsētas vides aizsardzības funkciju nodrošināšanai, publiskās atpūtas un sporta infrastruktūras attīstībai, teritoriju izmantošanai pilsētas viesu atpūtai pie ūdeņiem un dabā - peldēšanai, ūdenssportam, makšķerēšanai, u. c. brīvā laika pavadīšanas aktivitātēm²².

Cēsu novada teritorijas plānojums 2016.-2026.gadam paredz, ka jauktas centra apbūves teritorijas (JC2) attīstības mērķis ir kūrorta teritorija. JC2 zonējums ir noteikts Cīrulīšos, paredzētajā "kūrorta" teritorijā, kamēr parējā pilotteritorijā dominē dabas un apstādījumu teritorijas un mežu teritorijas, ar atsevišķiem savrupmāju un publiskās apbūvei paredzētām teritorijām²³. JC2 zonā atļautie teritorijas izmantošanas veidi:

- dzīvojamā apbūve (rindu mājas, daudzdzīvokļu mājas);
- tirdzniecības un pakalpojumu objektu apbūve;
- sabiedrisko un darījumu objektu apbūve;
- tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve, ko veido viesnīcas, moteli, dienesta viesnīcas, jauniešu kopmītnes, viesu mājas un cita veida īslaicīgas apmešanās vietas (viesu nami, pansijas) un citi izmitināšanas pakalpojumu nodrošināšanai nepieciešamie objekti un infrastruktūra, ietverot kempingus un laukumus atpūtas transportlīdzekļiem;
- labiekārtota publiskā ārtelpa, kas ietver parkus (piemēram, atrakciju un atpūtas parki), botāniskos dārzus, meža parkus, publiski ieejamus pagalmus, kā arī apstādījumus un labiekārtojuma infrastruktūru (tai skaitā nedzīvojamās ēkas un

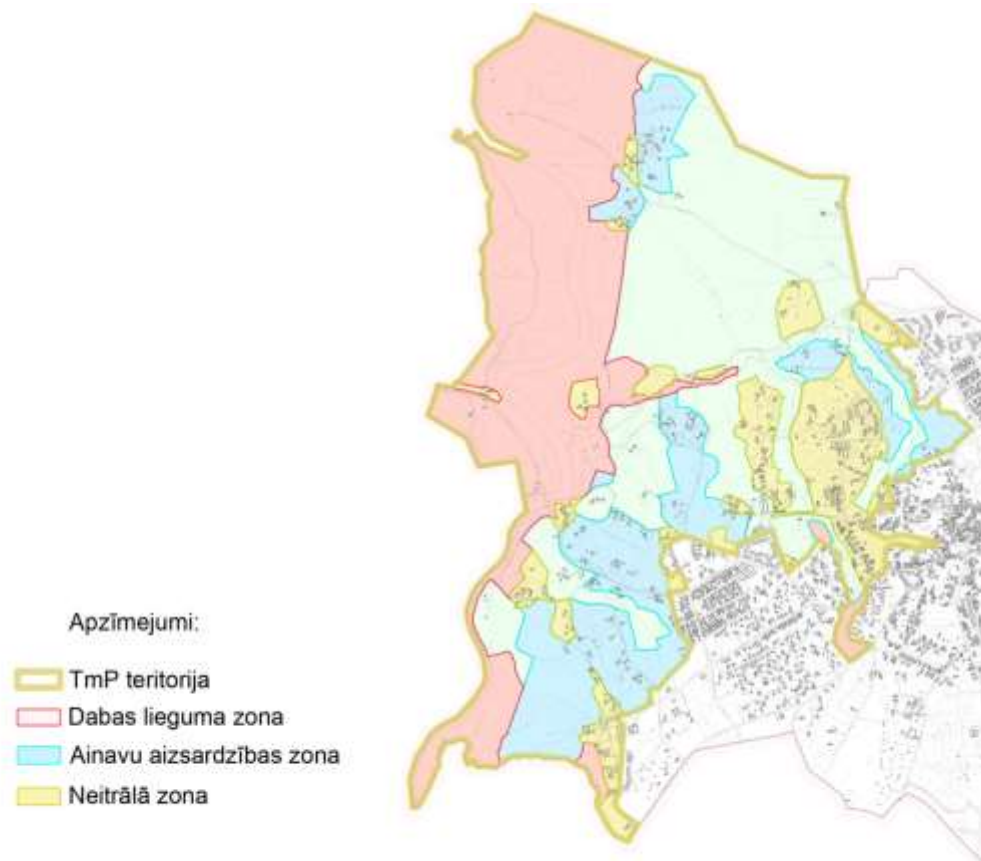
²² Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030 (2015). <http://www.cesis.lv/lv/publiskie-dokumenti/ilgtspējīgas-attistibas-strategija/>

²³ Cēsu novada teritorijas plānojuma 2016.-2026.gadam Funkcionālais zonējums http://www.cesis.lv/uploads/files/02_01_funkcionalais%20zonejums_Cesis.pdf

būves) atpūtas, veselības un fizisko aktivitāšu nolūkam un citu publiskās ārtelpas funkciju nodrošināšanai²⁴.

Cēsu novada attīstības programmā 2013.-2021..gadam ir noteiktas piecas vidēja termiņa prioritātēs:

- VP1 Veselības un sociālās drošības uzlabošana
- VP2 Konkurētspējīga izglītības vide, mūžizglītības attīstīšana
- VP3 Dzīves telpas sakārtošana un dabas vides saglabāšana.
- VP4 Kultūrvides un radošo industriju attīstība
- VP5 Jaunu uzņēmumu piesaiste un esošo uzņēmumu attīstība²⁵.

21.attēls Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka zonējumu (avots: Cēsu novada teritorijas plānojums 2006.-2026.gadam)

Cēsu novada pašvaldības Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi 2016.-2026.gadam²⁶ paredz novada nozīmes ainavu telpas un skatu perspektīvas, kā arī noteiktas

²⁴ Cēsu novada teritorijas plānojums 2016.-2026.gadam

http://www.cesis.lv/uploads/files/01_Apbuves_noteikumi.pdf

²⁵ [http://www.cesis.lv/uploads/files/Attistibas_programma_strategiska_dala\(1\).pdf](http://www.cesis.lv/uploads/files/Attistibas_programma_strategiska_dala(1).pdf)

²⁶ Cēsu novada teritorijas plānojums 2016.-2026.gadam. <http://www.cesis.lv/lv/publiskie-dokumenti/sadala/>

vienotas prasības ainavu teritoriju atļautajai izmantošanai, lai saglabātu novada ainavu struktūru un tās vērtības. Uz projekta pilotteritoriju attiecas Cēsu pilsētas dabas un kultūrvēsturiskais parks un tā zonas (22.attēls).

Dabas un kultūrvēsturiskais parks ir izdalīts 4 zonās - lieguma zonā, parka zonā, aizsardzības zonā un neitrālajā zonā. Neviena no zonām nenosaka apbūves parametrus, tomēr visās ir aizliegts jebkādas darbības, kas var izmainīt vai ietekmēt kultūrvēsturiskās vides īpatnības un vēsturiskās ainavas elementus vai samazināt to bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko stabilitāti, vai izraisīt nevēlamas pārmaiņas dabas procesu norisēs, kā arī kultūrvēsturiskās vides un ainavu telpiskajā struktūrā. Tāpat ir jāņem vērā, ka bez rakstiskas saskaņošanas ar Cēsu novada pašvaldību nav atļauts ierīkot jaunas tūristu apmetņu vietas vai izziņas un atpūtas takas, kā arī citus tūrisma infrastruktūras objektus. Likumiskais Dabas un kultūrvēsturiskā parka zonējuma ietvars un noteiktie ierobežojumi ir vērā ņemams šķērslis uzņēmējdarbības, tūrisma objektu attīstībai, tā kā tie prasa papildu attīstītāja vērību un uzmanību, kā arī var neradīt motivāciju attīstītājam savai uzņēmējdarbībai izvēlēties attiecīgās teritorijas. Cēsu novada Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 2016.-2026.gadam sadaļa, kas saistīta ar Cēsu pilsētas dabas un kultūrvēsturiskā parka un tā zonu izmantošanas noteikumiem ir apskatāma 2.pielikumā "Cēsu novada teritorijas plānojuma 2016.-2026.gadam"²⁷ ierobežojumi uz Pilotteritoriju".

Likumiskais ietvars

Papildus minētajam, daļa Cīrulīšu teritorijas atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā "Gaujas nacionālais parks", uz kuru attiecas Gaujas nacionālā parka likums (2009)²⁸, un MK noteikumi Nr.317 "Gaujas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kas regulē saimnieciskās darbības intensitāti visa parka teritorijā. Noteikumi tika pieņemti, lai aizsargātu mazpārveidotas dabas teritorijas, kam raksturīga liela bioloģiskā daudzveidība, iežu atsegumus, reljefa formas, laukakmeņus, avotus, kā arī tipiskās ainavas, dabas un kultūras pieminekļus un veicinātu dabas tūrismu un teritorijas ilgtspējīgu attīstību²⁹. To ietvaros ir regulētas vai aizliegtas atļautās darbības Dabas rezervāta (stingrā režīma), Dabas lieguma, Kultūrvēsturiskā, Ainavu aizsardzības un Neitrālajā zonā.

Attiecībā uz Tematiskā plānojuma Pilotteritoriju izšķiramas divas no zonām, kuras apraksta "Gaujas nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" - Dabas lieguma un Ainavu aizsardzības zona.

Dabas lieguma zona paredz aizliegumus, kas saistās ar savvaļu dzīvnieku sugu aizsardzību, dabisko ūdensteču un tilpņu gultņu dabisko stāvokli un tecējumu, aizsargājamo biotopu, kā arī mežu neaizskaramību. Tā nolūkā aizliegta būvniecība, lauksaimniecības zemju ierīkošana, jebkāda esošās dabas pārveidošana. Būvniecības aizliegums neattiecas uz

²⁷ Teritorijas plānojums 2016. - 2026.gadam Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi http://www.cesis.lv/uploads/files/01_Apbuves_noteikumi.pdf

²⁸ Gaujas nacionālā parka likums <https://likumi.lv/doc.php?id=192075>

²⁹ Pētījums Cēsu novada investīciju piesaistes materiālu izstrāde (tirgus izpēte), 2016

dabas tūrisma un izziņas, atpūtas un sporta infrastruktūras objektiem, kas paver iespējas Pilotteritorijas attīstībai dabas kūrorta virzienā.

Ainavu aizsardzības zonā galvenokārt ierobežota vai regulēta būvniecība un stādu audžu ierīkošana, kas saistās ar publiski pieejama skata punkta aizsegšanu, kā arī koku cirte pašvaldības valdījumā esošajos mežos. Ainavu aizsardzības nodrošināšanai, pašvaldība teritorijas plānojumā nosaka ainaviski vērtīgās teritorijas, publiski pieejamus ainaviski nozīmīgus skatu punktus.

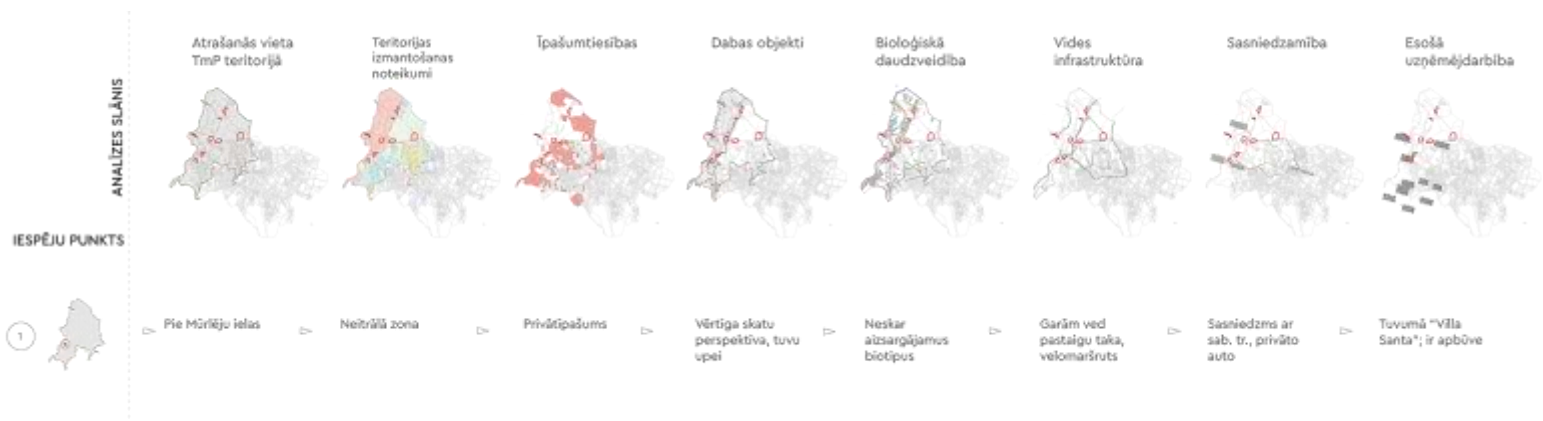
3. Gaujas upei pieguļošās teritorijas attīstības vīzija un iespējas

3.1. Infrastruktūra un vide

Lai izvērtētu jaunu pieredzes tūrisma punktu izveidi un mazo aktivitāšu tīklu potenciālo izvietojumu, novērtētu Gaujas teritoriju loku kā daudzveidīgu atpūtas vietu, tika veikta ģeotelpiskā analīze. Ar mazo aktivitāšu tīklu ir saprotams rotaļu vai sporta labiekārtojums, atpūtas vai rekreācijas vieta ar labiekārtojumu, kas nesaistās ar lielu objektu būvniecību vai lielām investīcijām (kā, piemēram, skatu tornis vai naktsmītņu komplekss).

Analīzes pamatā tika izmantoti 8 kritēriju līmeņi (sk. pielikumu):

1. atrāšanās TmP teritorijā;
2. teritorijas ar īpašiem noteikumiem;
3. īpašumtiesības (kuras zemes vienības pieder pašvaldībai);
4. dabas vērtības/dabas kapitāls;
5. bioloģiskā daudzveidība;
6. vides un dabas infrastruktūra;
7. sasniedzamība;
8. apbūve un uzņēmējdarbība.

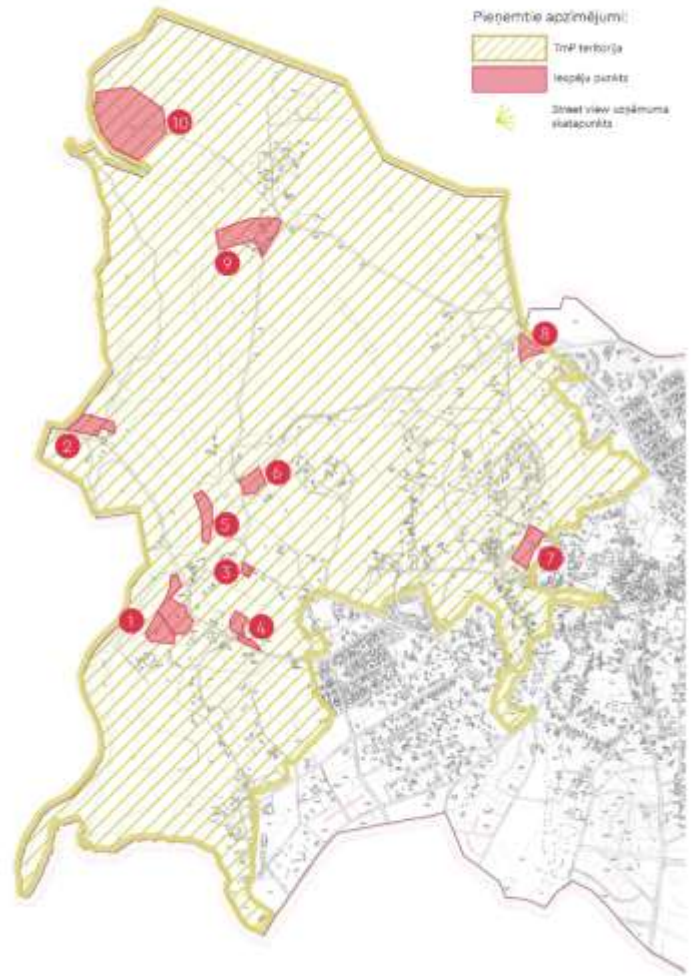
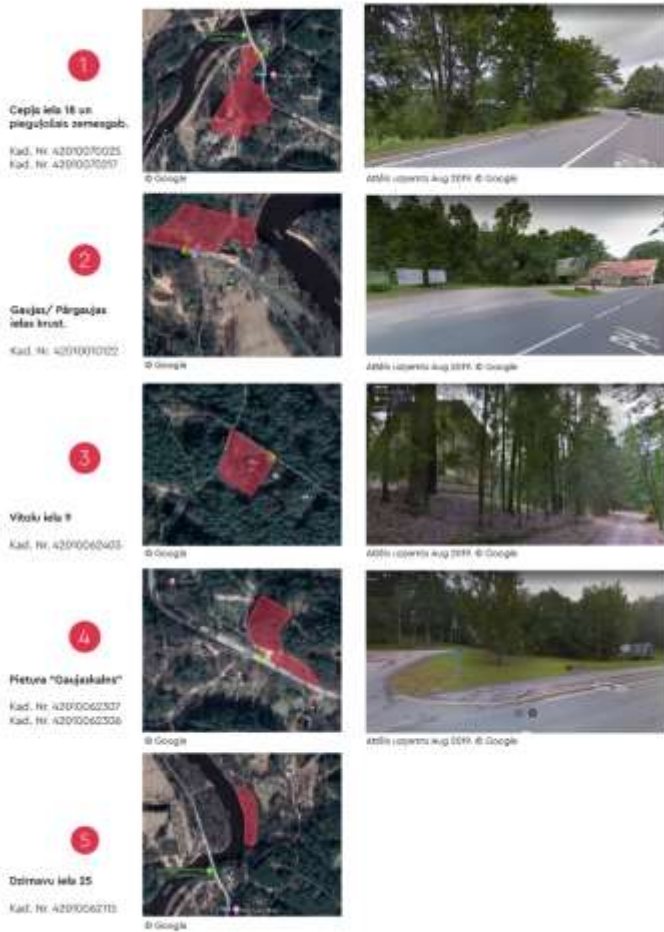

22.attēls Iespēju punkta analīzes piemērs

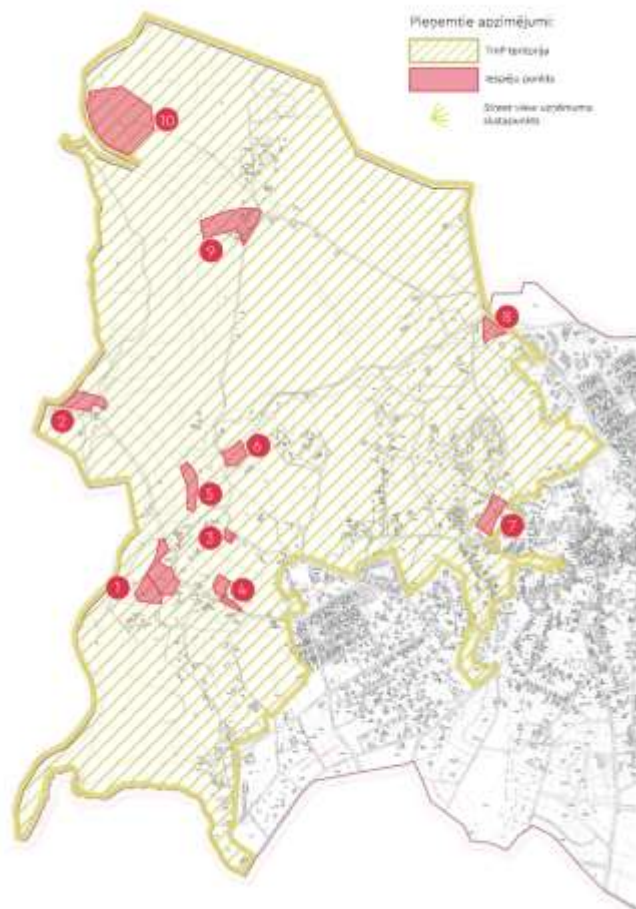
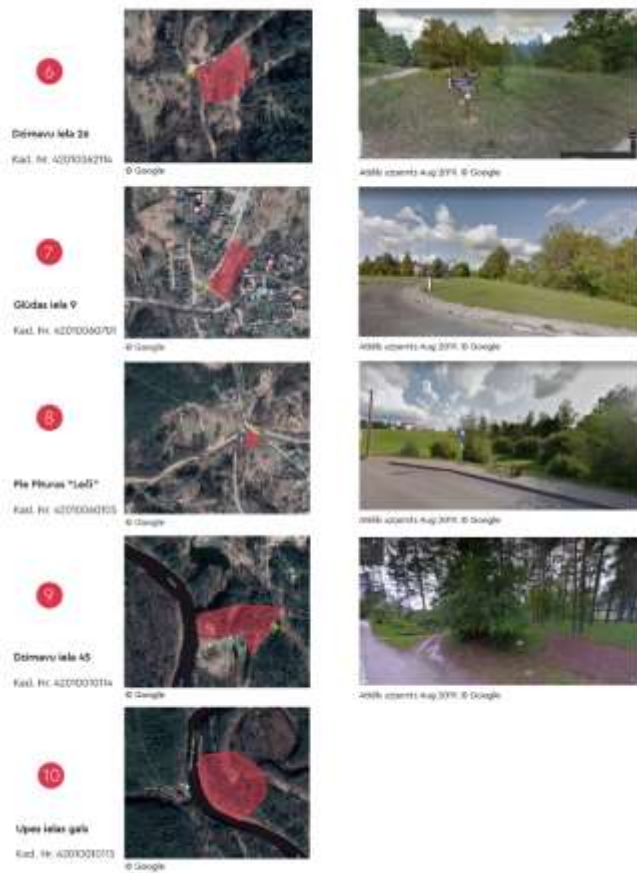
Analīzes ietvaros tika noteikti desmit "iespēju punkti":

1. Cepļa iela 18;
2. Gaujas un Pārgaujas ielas krustojums;
3. Vītolu ielā 9;
4. Pietura "Gaujaskalns";
5. Dzirnāvu iela 25;

6. Dzirnavu iela 26;
7. Glūdas iela 9;
8. pie pieturas "Leči";
9. Dzirnavu iela 45;
10. Upes ielas gals pie Gaujas.

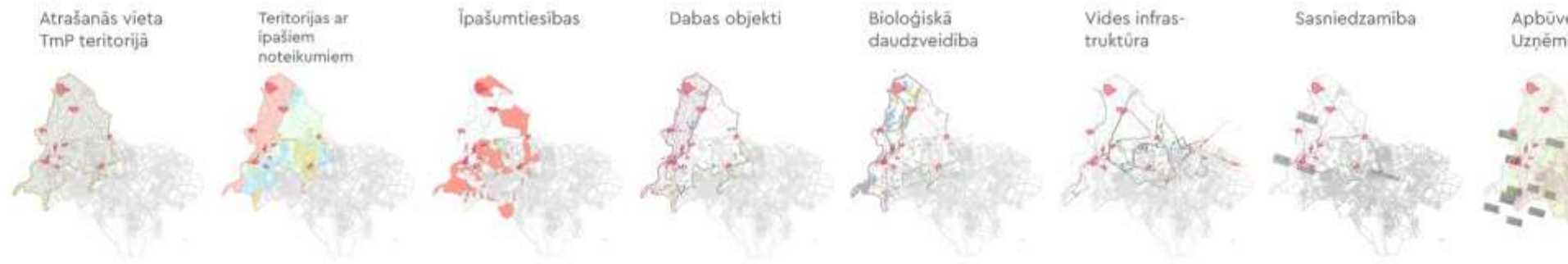

23.attēls TmP noteiktie iespēju punkti

24.attēls TmP noteiktie iespēju punkti

Katra punkta analīzes rezultātus un kontekstu ar TmP teritoriju ir iespējams skatīt 25.attēlā (zemāk).

IESPĒJU PUNKTS	Atrašanās vieta TmP teritorijā	Teritorijas ar īpašiem noteikumiem	Īpašumtiesības	Dabas objekti	Bioloģiskā daudzveidība	Vides infrastruktūra	Sasniedzamība	Apbūve Uzņēmē
1	Cepla iela 18 un pieguļošais zemesgab.	Neitrālā zona + Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas parka zona	Fiziska persona, Pašvaldība	Tuvu upei, tuvumā novada nozīmes skatu perspektīva	Pašvaldības z.gab. skar aizsarg. biotopus (skat. kartē)	Garām ved pastaigu taka, velomaršruts	Sasniedzams ar sab. tr. (tuvu pieturai), privāto auto	Tuvumā "Villa" apbūve (viena), Publiskās apbū. (P), Dabas un z. mu ter. (DA)
2	Gaujas/ Pārgaujas ielas krust.	Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas lieguma zona + Neitrālā zona	Pašvaldība, blakus Valsts zeme	Tuvu upei, upes pusē novada nozīmes skatu perspektīva	Zemesgabalu šķērso "aluviāli klastmalu un palieņu meži"	Garām ved velomaršruts	Sasniedzams ar sab. tr. (tuvu pieturai), privāto auto	Blakus zemesgab. apbūve. Mežu ter. (M), apstādījumu ter.
3	Vitoli iela 9	Vietējās nozīmes kultūrvēsturisko objektu teritorija	Pašvaldība	-	Neskar aizsargājamus biotopus	Garām ved pastaigu taka, velomaršruts	Sasniedzams ar sab. tr. + kājām, privāto auto (grants ceļš)	Vēsturiska ko. apbūve (~vie. Publiskās apbū. ter. (P)
4	Pietura "Gaujas-kalns"	Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka ainavu aizsardzības zona	Pašvaldība	-	Neskar aizsargājamus biotopus	Garām ved pastaigu taka	Sasniedzams ar sab. tr. (tuvu pieturai), Privāto auto (P14 autoceļš)	Nav apbūves. Transporta in. ter. (T); Mežu ter.
5	Dzirnavu iela 25	Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas lieguma zona	Pašvaldība	Zemesgabals pienāk Gaujas upei	Z.gab. klāj aizsargājams biotops "Aluviāli klastmalu un palieņu meži"	Garām ved pastaigu takas, velomaršruts	Sasniedzams galvenokārt kājām, velosipēdu	Nav apbūves. teritorija (M)
6	Dzirnavu iela 26	Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas parka zona	Pašvaldība	Pa ceļam uz tēnieka Jansona ģim. mājām -> Gaujas tuvumā vērtīga skatu persp.	Neskar aizsargājamus biotopus	Garām ved pastaigu takas, velomaršruts	Sasniedzams galvenokārt kājām, ar velosipēdu, vāja sasniegama ar sab. tr.	Nav apbūves. Mežu teritorija
7	Glūdas iela 9	Neitrālā zona	Pašvaldība	-	Līdzās nav aizsargājamu biotopu	Garām ved pastaigu taka	Sasniedzams ar privāto auto, sabiedrisko transportu	Nav apbūves. apkārtnē blīvā apbūve. Dab. apstādījumu (DA3)
8	Pie Pīturas "Leči"	Robežojas Neitrālā zona un Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas parka zona	Pašvaldība	-	Līdzās nav aizsargājamu biotopu	Garām ved velomaršruts	Sasniedzams ar privāto auto, sabiedrisko tr.	Nav apbūves. un apstādījumu (DA)
9	Dzirnavu iela 45	Neitrālā zona	Pašvaldība	Zemesgabals pienāk Gaujas upei	Skar "mitrās pļavas" biotopu, līdzās "aluviāli klastmalu un palieņu meži"	Garām ved pastaigu taka, velomaršruts	Sasniedzams ar privāto auto, ļoti vāja sasniegama ar sabiedrisko tr.	Ir apbūve (~6 ē. funkcijas un no baznīcas vajadz. Publiskās apbū.
10	Upes ielas gals	Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas lieguma zona	Pašvaldība	Zemesgabals pienāk Gaujas upei	Nelielā z.gab. daļā aizsargājams biotops "Sausās pļavas"	Tuvumā nepienāk pastaigu taka vai velomaršruts	Sasniedzams ar privāto auto, ļoti vāja sasniegama ar sabiedrisko tr.	Nav apbūves. teritorija (M)

3.1.1. Jauni pieredzes tūrisma punkti un mazo aktivitāšu tīkls: Gaujas teritorijas loks kā daudzveidīga atpūtas vieta

Starp tādām attīstības iecerēm kā Kosmosa izziņas centrs un Tenisa korti, nepieciešams rast iespēju mazāka mēroga ekotūrisma un pieredzes tūrisma piedāvājuma paplašināšanai. Tā ietvaros jāmeklē t.s. "iespēju punkti" vietās, kur pārklājas Gaujas nacionālā parka teritorija un TmP teritorija un kur būtu iespējams paplašināt esošo ekotūrisma piedāvājuma klāstu ar jauniem pieredzes tūrisma produktiem un pakalpojumiem, neizmainot dabas kapitāla vērtības.

Tematiskajā plānojumā ir veikts kartējumu ar "iespēju punktiem" jauniem pieredzes tūrisma punktiem un mazām aktivitātēm kontekstā ar esošajām aktivitātēm TmP teritorijā (26.attēls).

Lai attīstītu Gaujas teritorijas loku par daudzveidīgas atpūtas vietu, ir izvirzītas sekojošas hipotēzes:

- Likumdošana (saistošie noteikumi par teritorijas izmantošanu un dabas vērtību aizsardzību) jau paredz stingru dabas aizsardzību. Tas rada izaicinājumu teritorijas un uzņēmējdarbības attīstībai;
- Dabas vērtībām būtu jābūt kā jebkuras plānotās attīstības, īpaši kūrorta, pamatnosacījumam un attīstības projektiem ir jābūt balstītiem uz dabas vērtību un vides saudzēšanu.
- Iespēja jaunu produktu un konceptu attīstībai, kas ir balstīta uz esošo dabas kapitālu, to papildinot un saudzējot. Dabas tūrisms kā niša, ko TmP attīstīt.

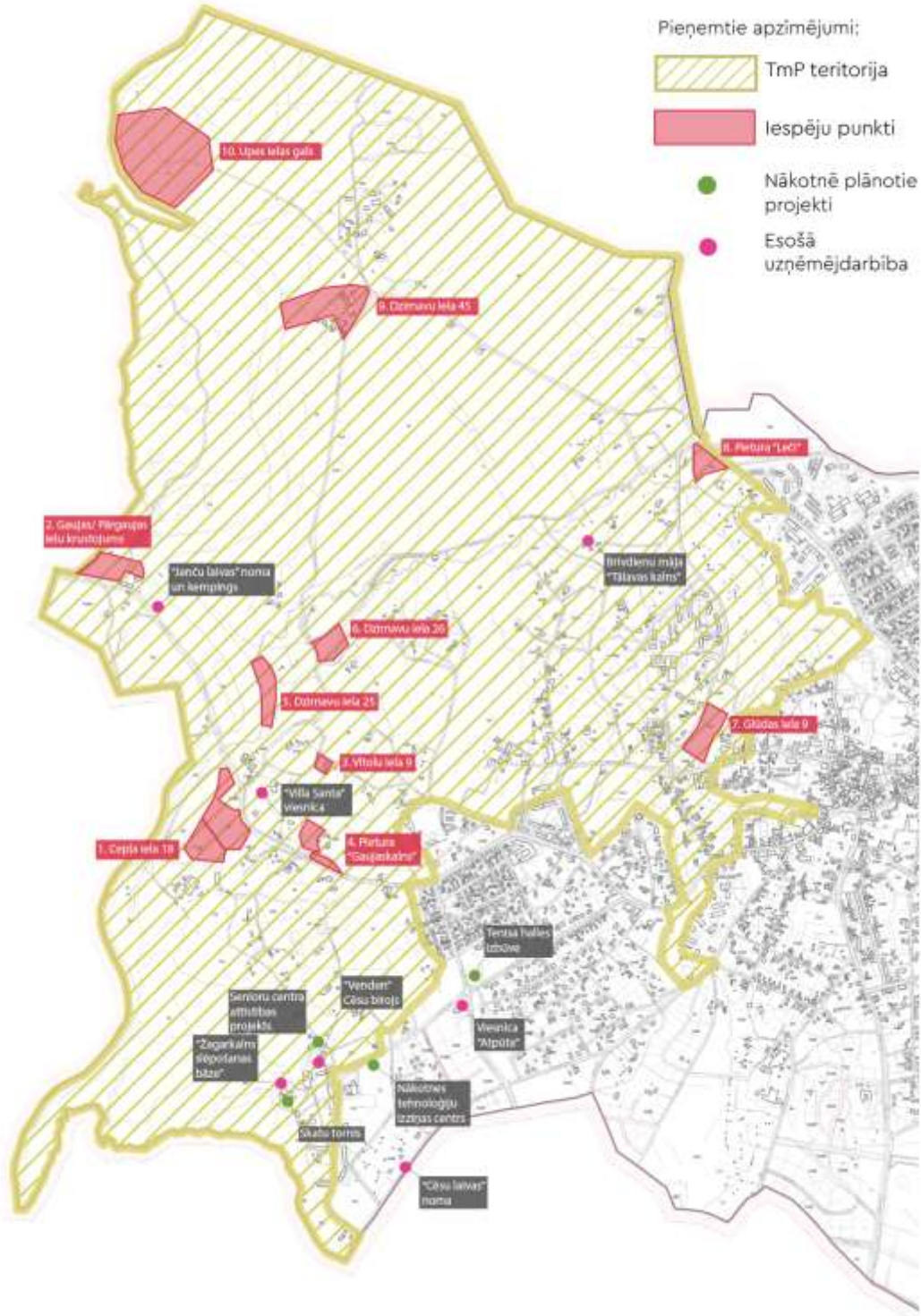
Šīs hipotēzes ir testētas iespēju punktu analīzē, izvēloties kritērijus, kā apskatīt TmP teritoriju. Pēdējā hipotēze tiek vairāk aprakstīta tālākajās sadaļās, domājot par ekonomiku un sabiedrību, bet šeit - skatoties ar kādu saturu piepildīt iespēju punktus. Projekta "Augmented Urbans" ietvaros veiktajā izpētē, ir iegūta informācija gan no vietējiem iedzīvotājiem (Latvijas plānotāju forumā, festivālā "Lampa"), gan no studentiem, kas padziļināti strādājuši, pētot TmP iespēju grozu, kā arī hakatonā, kurā tika radītas idejas pakalpojuma klāsta paplašināšanai.

Lai būtu iespējams pēc iespējas precīzāk savienot TmP definētos iespēju punktus un idejas par attīstības virzieniem/produktiem, ir apskatīta telpiski funkcionāls iespēju punktu konteksts un secināts, ka iespēju punktus telpiski-funkcionāli ir iespējams kategorizēt sekojoši:

- atrodas pie Gaujas - augsts dabas kapitāls, tuvums pie dabas kapitāla (Gauja, ainaviskās vērtības, bioloģiskā daudzveidība), augsts saudzīguma līmenis;
- atrodas tiešā Gaujas tuvumā - augsts dabas kapitāls un tuvums tam, tomēr ir zemāks saudzīguma līmenis;

- papildinošs punkts TmP teritorijā - atrodas salīdzinoši tālu no Gaujas, galvenais mērķis ir veidot pieturpunktus un paplašināt mazo aktivitāšu tīklu un apmeklētāju pieredzes klāstu.

Ar mazo aktivitāšu tīklu TmP kontekstā tiek saprasts tīkls ar aktivitātēm, kas nav "lielie magnētobjekti" (piemēram, Kosmosa centrs), bet kalpo kā pieturvietas TmP teritorijas apmeklētājam pieredzes klāsta un pakalpojumu paplašināšanā (piemēram, skatu tornis, kafejnīca, skatu platforma).

26.attēls Esošā uzņēmējdarbība un iespēju punkti (avots: autoru veidota karte)

Iejas un to saistība ar TmP iespēju punktiem ir aprakstītas 2.tabulā.
 Detalizēts apraksts par RISEBA studentu izstrādātajiem skiču projektiem 6.pielikumā
 “Studentu darbu un hakatona ideju apraksts”

2.tabula Apkopojums par iespēju punktu

Iespēju punkts	Rekomendācija aktivitātei	Pielāgojama Hakatona vai studentu ideja	Citas piezīmes
1. Cepļa iela 18	Attīstīt esošā (iespējams - nīkuļojošs) viesu nama darbību. Izskatīt iespēju zemesgabalā esošo ūdenstilpni pielāgot maza mēroga komerciālai makšķerēšanai (pie noteikuma ievērot dabas aizsardzības prasības un MK noteikumus Nr.800 “Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi”), loma pagatavošanai uz vietas. Papildu aktivitāte - piknika vietas.	“Reconfiguring futures of resort cities”(RISEBA) piedāvā veidot dabas takām netālu, mežā esošu kempingu. Gaujas tuvumu var izmantot kā piedāvā projektā “Elevated Experience” (RISEBA) Gauja Narration - pacelots mājokļus (namiņus).	Viesu nams un zemesgabals ap to pieder fiziskai personai, nepieciešama sadarbība ar pašvaldību jaunas intervences veidošanā.
2. Gaujas, Pārgaujas ielas krustojums	Atrodas tuvu upei un ir pa ceļam uz Sarkanajām klintīm. Netālu esošais kempings dod iespēju papildināt pakalpojumu klāstu esošajiem uzņēmējiem vai arī pašvaldībai (piemēram, vides objektiem, kas nekaitē dabai); Novietne dod iespēju piekļūt vērtīgai skatu perspektīvai, kā arī kalpo kā viens no piekļuves punktiem Gaujai. Attīstība iespējama rekreatīvās atpūtas virzienā (pastaigas infrastruktūra, skatu platforma), vai aktīvai atpūtai - līdzās kempingam un laivošanai piedāvājot, teiksim, trošu braucienu pāri Gaujai.	“Reconfiguring futures of resort cities” (RISEBA) piedāvā dabas taku pagarinājumu uz Sarkanajām klintīm.	GNP teritorija, jāņem vērā Ministru kabineta noteikumi Nr.317
3. Vītolu iela 9	Vēsturiska koka villa ar plašu iespēju diapazonu nākotnes attīstībai. Iespēja attīstīt kā kopienas centru, mākslinieku rezidenču mītņi, izstāžu, izglītojošu pasākumu funkcijai. Papildu - maza mēroga kafejnīca kā		Vietējas nozīmes kultūrvēsturisko objektu teritorija. Saistoši - Teritorijas izmantošanas un

	piesaistes punkts.		apbūves noteiktumi - 5.4.1. Vietējas nozīmes kultūrvēsturisko objektu teritorija
4. Pietura "Gaujaskalns"	Iespēju punktā var izmantot iespēju izveidot pieredzes tūrisma pieturpunktu pa ceļam uz viesnīcu "Villa Santa"	<p>"to bee" (Climathon) Komanda aktualizē bišu lomu ekosistēmas un pārtikas nodrošināšanā, sniedz iespēju iziet bišu stropu tūri un ielūkoties bišu dzīvē klātienē, Gaujaslīču teritorijā, kā arī attālināti - digitālie bišu stropi, kurus var aplūkot digitāli. Bišu stropiem piemērota izteikti mežaina teritorija.</p> <p>Rekolekciju centrs (RISEBA) Projekta piedāvājums ir "Digitālais detox", kuru autori iecerējušis Villa "Santa" tuvumā esošos mežos..</p>	
5. Dzirnau iela 25	Mežaina teritorija, piekļaujas Gaujas upei. Teritoriju skar aizsargājama biotopa zona - aluviāli krastmalu un palieņu meži. Iespēja attīstīt unikālu aktivitāti, izmantojot iekārtās vai cita veida konstrukcijas (teiksim, trošu ceļš, iekārta skatu platforma, iekārtais tilts), kas maksimāli neskar zemēdzes un kokus, veidojot trūkstošo pieejas punktu Gaujas upei un radot unikālu pieredzes tūrisma iespēju, taku.	"Cēsis cup" (RISEBA) + "TREE TOP WALK" (RISEBA). Priekšlikums sastāv no trim galvenajām komponentēm - tējas namiņa, paviljona un vietējo lauksaimnieku piegādes, un tie visi ir savstarpēji saistīti un atbalsta izaugsmi. Tējas māja ir paredzēta kā enkura objekts, darbojoties kā galvenais apmeklētāju interešu	Saistošie noteikumi Nr. 6 par Cēsu pilsētas dabas un kultūrvēsturiskā parka aizsardzību un uzturēšanu., Būs nepieciešama sadarbība ar Dabas aizsardzības pārvaldi.

		objekts un caur pārgājienu takām savienota ar paviljonu.	
6. Dzirnavu iela 26	<p>Netālu atrodas vērtīga skatu perspektīva pie tēlnieka Jansona ģimenes mājām "Siļķes", kur arī tiek organizētas ekskursijas, pasākumi. Iespēju punkts var būt pieturpunkts, kā arī piesaistes punkts apmeklētājiem dodoties uz tēlnieku mājām, tādējādi atbalstot vietējo mākslas kultūru un piekļūstot vērtīgam skatu punktam pie Gaujas. Iespējams šo vietu izmantot arī skatu torņa būvniecībai.</p>		Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas zona.
7. Glūdas iela 9	<p>Zemesgabalu ieskauj salīdzinoši blīvas apbūves teritorija. Apkaimei piemērots būtu labiekārtojums bērniem, jauniešiem individuālām vai grupu sporta aktivitātēm, spēlēm, papildu paredzot labiekārtojumu bērnu vecākiem, senioriem, kas pavada, pieskata bērnus (iespējams papildinājums - urbānās dārzniecības zona).</p>		Teritorijai ir spēkā esošs detālplānojums.
8. Zemes gabals pie pieturas "Leči" (zemes vienības kadastra apzīmējums 42010060105)	<p>Pašvaldības zeme, kuru var izmantot mazo aktivitāšu tīkla paplašināšanai. Tā kā punkts sakrīt ar vienu no četriem mobilitātes punktiem, ir vērts izmantot jau esošo pietur-punktu. Potenciāls maltītes ieturēšanai (tūrisma labiekārtojums), norādēm, interaktīvai kartei, kas skaidro TmP pārējos pieturpunktus, mazam vides objektam.</p>		
9. Dzirnavu iela 45	<p>Skar "mitrās pļavas" biotopu, bet blakus ir pastaigu takas un</p>	Coast of Gauja (RISEBA) Atpūtas zona pie Gaujas,	GNP teritorija, jāņem vērā

	<p>velomaršruts. Vērts izmantot esošo apbūvi (šobrīd daļēji funkcionē diakonijas centra vajadzībām), vai nu paplašinot esošo funkciju, vai attīstot jaunu. Nomaļā lokācija dod priekšnosacījumu garīgās atpūtas, dziedinoša rakstura rekreācijai.</p>	<p>platformas dabas apskatei. Komplekss dod iespēju pavadīt tur laiku visa garumā. Galvenā ēka kalpo kā kafejnīca, noliktava, dušas, kas darbojas neatkarīgi no gada laika. Tā veidota ar izolācijas un sildelementiem telpās, radot komforta apstākļus aukstā ziemā. Projektā domājam arī par auksto ziemas laiku, lai apmeklētāji varētu uzcelt slēgtu telti un pavadīt brīvo laiku siltumā. Projektā ietilpst saliekamie plosti, kas tiks izmantoti peldēšanai un laika pavadīšanai uz ūdens.</p>	<p>Ministru kabineta noteikumi Nr.317</p>
<p>10. Upes ielas gals pie Gaujas</p>	<p>Nomaļa lokācija, kas dod priekšnosacījumu ekskluzīvākam pieredzes tūrisma punktam. Iespēja veidot "<i>off-grid</i>" (autonomas) naksmītnes, kabīnes Gaujas tuvumā kā piedāvājums īstermiņa, kā arī ilgtermiņa nomai.</p>	<p>Elevated experience (RISEBA) Projekta pamatā ir virs zemes pacelti mājojļi, kas rada meditatīvu vidi koku ieskautā apkārtnē. Mājojļi orientēti ainavā veidā, kas piedāvā apmeklētājam maksimālu privātumu. Projekta mērķis ir dabas un tehnoloģiju integrācija ilgtspējīga kūrortā, kūrorta programma, kas piedāvā apgūt jaunas zināšanas par dabu un tās iemītniekiem, pietuvinot apmeklētāju dziļākai izpratnei par dabu.</p>	<p>GNP teritorija, jāņem vērā Ministru kabineta noteikumi Nr.317</p>

--	--	--	--

Principi (tos iespējams pārvērst par kritērijiem plānošanas procesā), kas jāņem vērā, attīstot iespēju punktus:

- GNP teritorija ir ar vislielākajiem apgrūtinājumiem, tomēr ar vislielāko pievienoto vērtību;
- attīstot iespēju punktus, kuri atrodas GNP, ir jāizmanto to potenciāls (dabas kapitāls, ekosistēmu pakalpojumu, ainaviskā kvalitāte) un projektu dizains jāpielāgo tam - šie punkti ir galvenie magnēti - galapunkti - pieredzes tūrisma punktu tīklā;
- punktiem, kas atrodas Gaujas tuvumā, ir brīvākas attīstības iespējas, tie papildina pieredzes klāstu (kontekstā ar punktiem pie Gaujas) ar augstu pievienoto vērtību;
- papildinošie punkti, kas atrodas tālāk no Gaujas (piemēram, iespēju punkts nr. 8. un 7.), būtu uzskatāmi, kā daļa no mazo aktivitāšu tīkla, papildinot pieredzes iespēju klāstu kopumā TmP. Tiem ir zemāka pievienotā dabas kapitāla vērtība, tomēr ar to palīdzību var veidot pilnīgāku pieredzes klāstu, īpaši izskatot aprakstītas idejas nodaļā 2.2.

3.1.2. Rekreatīvās pieejamības rekomendācijas

Gaujas ainavas telpas pieejamības rekomendācijas (skatīt 27.attēlā "Rekreatīvās infrastruktūras, pieejamības un segumu rekomendācijas"):

Ūdensmalas pieejamība

Projekta autori rekomendē ierīkot jaunus rekreācijas maršrutus ar pārvietošanās iespējām pa takām, laipām, platformām gar Gaujas kreiso krastu (teritorijas ziemeļaustrumu daļā), radot papildus iespēju upes pieejamībai gan ar iespēju tieši piekļūt ūdenim, gan vērot Gauju no reljefa paaugstinājuma:

- Pastaigu taka Nr.1: no Gaujas ielas tilta līdz esošajām dzirnavu drupām;
- Pastaigu taka Nr.2: no Dzirnavu ielas un Krasta ielas krustojuma līdz bijušajai glābšanas stacijai gar Raiskuma līci. Taka pieslēdzas Dzirnavu ielai;
- Pastaigu taka Nr.3: no nometnes vietas "Gaujaslīči" līdz iespējamam gājēju tiltam Upes ielas galā.

Piedāvāts savienot Gaujas abu krastus ar gājēju tiltu paralēji autotransporta tiltam pa Gaujas ielu, nodrošinot drošu pārvietošanos gājējiem un velotransportam. Otrs gājēju tilts piedāvāts Upes ielas galā. Šāds savienojums dotu iespēju papildus gājēju un velo rekreācijas maršrutu izveidošanai.

Tiešas, labiekārtotas piekļuves vietas Gaujas upei veidojamas no platformas pie Peldu ielas, pie bijušās glābšanas stacijas un abpus piedāvātajam gājēju tiltiņam Upes ielas galā. Uzlabojamas skatu perspektīvas uz Gauju un mobilitāte, ceļu segumi.

Ērtāku ūdensmalas pieejamību nodrošinās ierīkojot autostāvvietas pie Gaujas ielas tilta, pie Cīrulīšu ielas, pie bijušās ķieģeļfabrikas, Dzirnavu un Krasta ielas krustojumā, Dzirnavu un Gaujaslīču krustojumā. Velonovietnes ierīkojamas pie potenciāli attīstāmās esošo dzirnavu drupām, potenciālās skatu platformas pie Peldu ielas, pie Raiskuma kroga, attīstāmajā kempinga teritorijā no Pārgaujas ielas, pie potenciālā gājēju tilta Upes ielas galā, no Upes ielas ziemeļu virzienā pie Gaujas.

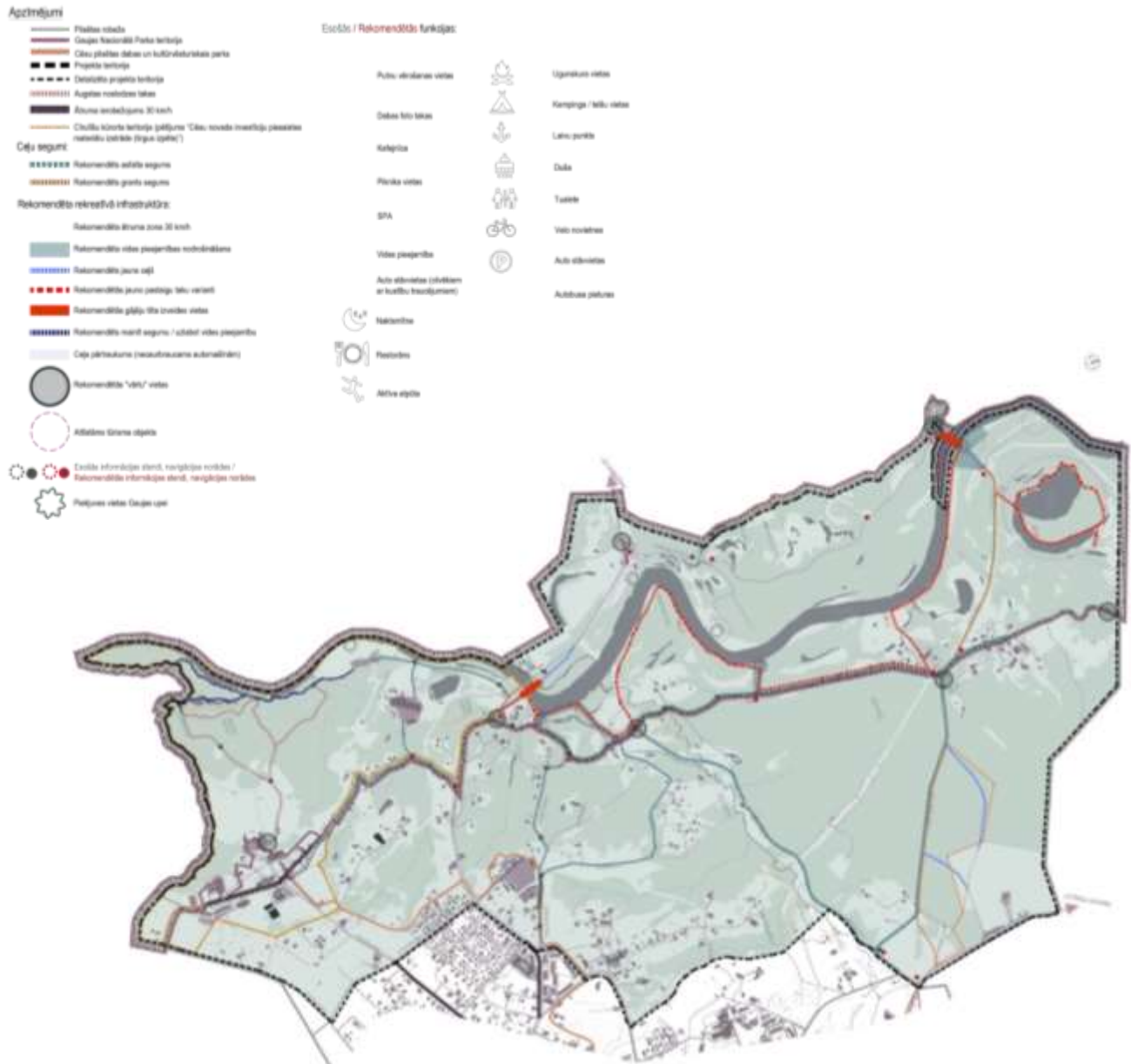
Vides pieejamība

Projekta ietvaros rekomendēts izbūvēt labiekārtotas vietas ar risinātu vides pieejamību kempinga "Jenču laivas" teritorijā, pie Peldu ielas, pie bijušās glābšanas stacijas un pie potenciālā gājēju tiltiņa Upes ielas galā.

Izveidojamas jaunas pastaigu takas, ceļi, laipas, platformas, rekomendējot nodrošināt piekļuvi cilvēkiem ar īpašām vajadzībām (piemēram, cilvēkiem ar fiziskiem traucējumiem, vājredzīgiem cilvēkiem), senioriem, vecākiem ar bērnu ratiņiem utml.:

- Cīrulīšu dabas taka gar Gauju risināma bez liela slīpuma;
- Pastaigu taka Nr.1 no Gaujas ielas tilta līdz esošajām dzirnavu drupām;
- Pastaigu taka Nr.2 no Dzirnavu ielas un Krasta ielas krustojuma līdz bijušajai glābšanas stacijai gar Raiskuma līci. Taka pieslēdzas Dzirnavu ielai;
- Pastaigu taka Nr.3 no nometnes vietas "Gaujaslīči" līdz iespējamam gājēju tiltam Upes ielas galā;
- Pastaigu taka Nr.4 ap Brenču atteku.

Takām, laipām, ceļiem, platformām ir jābūt ar atbilstošu slīpumu, platumu un piemērotu segumu, lai ērti pārvietotos. Vides pieejamības rekomendācijas skatīt 28.attēlā.

27.attēls, "Rekreatīvās infrastruktūras, pieejamības un segumu rekomendācijas"

Labiekārtojums un labiekārtojuma elementi

Projekta teritorijā rekomendēts labiekārtot un papildināt ar labiekārtojuma elementiem esošās takas, ceļus, auto stāvvietas, kā arī izveidot jaunas labiekārtotas takas, ceļus, laipas, platformas, auto stāvvietas. Jauni labiekārtoti pastaigu maršruti veidojami maksimāli izvairoties no jutīgu dabas objektu šķērsošanas un tiešas piekļuves. Rekomendējams veidot jaunas gājēju, velo takas un celiņus, pēc iespējas saglabājot dabīgo vidi. Visā teritorijā nepieciešams uzstādīt vienotas stilistikas navigācijas objektus, norādes zīmes uz objektiem, informatīvus standus, soliņus,

atkritumu urnas un velosipēdu novietnes. 9. kartē “Rekreatīvās infrastruktūras, pieejamības un segumu rekomendācijas” atzīmēti rekomendētie informācijas stendi un navigācijas norādes, bet to konkrēta atrašanās vieta un skaits izstrādājams atsevišķā projektā.

Ieteiktos pasākumus iespējams veikt ciešā sadarbībā ar teritorijā esošo privātīpašumu īpašniekiem, apsaimniekotājiem un Dabas aizsardzības pārvaldi, tāpēc ieteiktie maršruti un priekšlikumi var mainīties.

Noslodzes vietas

Visas esošās un potenciālās noslodzes vietas labiekārtojamas, izveidojot vizuāli-estētiski vienotu informatīvo telpu, ietverot informatīvos stendus, norādes un apmeklētāju kustību organizējošus navigācijas objektus. Informatīvās norādes veidojamas labi redzamas no attāluma, gan ejot, gan braucot.

VIDES PIEEJAMĪBAS REKOMENDĀCIJAS

Apzīmējumi

28.attēls “Vides pieejamības rekomendācijas”

Segumu rekomendācijas

Takas, celiņi, laukumi, konstrukcijas

Visas galvenās pastaigu takas GNP un galvenās parka “vārtu” vietas labiekārtojamas, izveidojot atbilstošu lietusūdeni caurlaidīgu iesegumu, piemēram, nesaistīta minerālmateriāla, koksnes atlieku maisījuma segumu, koka dēļu vai metāla segumu uz grunts (takas), laipas un platformas. Papildus pēc nepieciešamības, ievērojot vides pieejamību, paredzēt pakāpienus un pandusus.

Pēc noslodzes apjoma plānojamie taku, celiņu un laukumu iesegumi:

- Noslogotākās takas, lielā apmeklētāju skata dēļ, ierīkojamas ar koka/metāla laipām vai no minerālmateriāla maisījuma, pandusiem, pakāpieniem un platformām 1.6-2.5m platumā,

lai nodrošinātu ērtu un drošu pārvietošanos, piemēram, Cīrulīšu dabas takas gar Gauju. Takas veidojamas, respektējot un pielāgojoties esošajam reljefam, kokiem un zemsedzei. Taku dizains paredzams ar videi pielāgotiem un saskanīgiem risinājumiem. Cilvēku kustības virzīšanai izmantojami navigācijas objekti taku malās. Taku galvenajos krustpunktos izvietojamas informācijas norādes un stendi par nozīmīgākajiem aizsargājamiem dabas objektiem u.c. interešu objektiem.

- Sekundāras nozīmes takas, pastaigu / dabas takas plānojamas no koksnes atlieku maisījumu (mulča, šķelda, skuju) vai koka dēļu ieseguma, piemēram, takas gar Gaujas ziemeļaustrumu krastu. Takas paredzamas minimālā platumā. Taku malās uzstādāmi navigācijas objekti, kas virza cilvēku plūsmu vēlamā virzienā un neļauj cilvēkiem novirzīties no takas. Takas paredzēt tematiskas, piemēram, dabas izzināšanai un pētniecībai, un aktīvai atpūtai – dabas vērošanai, pārgājieniem, skriešanai.
- Maznozīmīgas takas paredzamas iestaigātas vai koka dēļu ieseguma ar atsevišķiem navigācijas objektiem taku malās, piemēram, klusas dabas vērošanas takas Brenču attekā. Takas plānojamas šauras. Nevēlamas izstaigātas takas un laukumi norobežojami ar margu fragmentiem un navigācijas objektiem.

Labiekārtojuma principi

Izstrādāt vienojošus parka principus:

- esošas un labiekārtojamas pastaigu takas pa meža, pļavas ainavām un gar Gauju, kas darbojas kā antropogēnās slodzes mazinoša infrastruktūra;
- pilnveidota informatīvā telpa, izveidojot vienota dizaina labiekārtojuma elementus – koka dēļu takas, laipas, terases un platformas, soliņus, atkritumu urnas, informācijas stendus, informācijas norādes, velostatīvus, pakāpienus, u.c. elementus. Informācijas stendi plānojami pie galvenajām ieejas, nozīmīgākajiem objektiem, aktivitāšu vietās un gar taciņām. Izstrādājami pastaigu taktu maršruti, kur jāiekļauj informācija par nozīmīgākajiem objektiem, t.sk., aizsargājamiem dabas objektiem – atsevišķiem kokiem, audzēm u.c. ekoloģiski nozīmīgiem objektiem. Visu labiekārtojuma elementu dizains detalizēti izstrādājams būvprojekta stadijā, piesaistot ainavu arhitektu, dizaineri vai mākslinieku;
- labiekārtojuma elementu dizaina risinājums. Izstrādāt vienojošus principus visai teritorijai:
 - pamatforma, kas iekļaujas un respektē esošo reljefu, kokus un biotopus,
 - pamatkrāsa, kas kombinējama ar akcentējošiem toņiem detaļās,
 - pamatmateriāli un dekoratīvie akcenti, izmantojot labai draudzīgu, ilgmūžīgu un izturīgu materiālu un akcentiem pielietojams, piemēram, betona, metāla, akmens, stikla vai kompozītmateriāla detaļās.
- krāsu kods, kas izmantojams labiekārtojuma elementos, piemēram, informatīvajās norādēs, margās, navigācijas elementos u.c., iezīmējot ainaviskās telpas. Vietas identificēšanai un orientierim izmantot telpu iezīmēšanu ar atšķirīgām krāsām. Krāsas izvēlēties, vadoties pēc ainavā sastopamiem elementiem un tiem raksturīgiem krāsu toņiem;
- vienots grafiskais un jaunas identitātes dizains, kas atspoguļojas labiekārtojuma elementu dizainā, piemēram, informācijas stendos, informatīvajās norādēs, parka “Ieeju vārtos” un

vides dizaina objektos. Grafiskais dizains izstrādājams būvprojekta stadijā, piesaistot grafisko dizaineri.

Labiekārtojumam jāatbilst šādiem funkcionāliem un vizuāli-estētiskajiem principiem:

- vizuāli estētiski pievilcīgs un piemērots dabas videi – izstrādāta vienota un mūsdienīga mākslinieciskā kvalitāte;
- funkcionāls – piemērots un pieejams mērķgrupai, drošs un stabils, un ērts, lai pārvietotos un orientētos vidē;
- videi draudzīgs – dabas videi atbilstoši materiāli;
- piesaista un organizē cilvēku plūsmas – antropogēnās slodzes samazinoša infrastruktūra un elementi;
- viegli apsaimniekojams – viegli pieejams uzturēšanai un apkopjams visos gadalaikos.

3.1.3. Tematiskā plānojuma teritorijas un Cēsu pilsētas centra savienojums

Pilsētas centra un TmP teritorijas savstarpējā savienošana, lai nodrošinātu lietotājam veiksmīgu pieredzes ceļu, sākot no iebraukšanas pilsētā līdz brīdim, kad viņš nonāk TmP teritorijā.

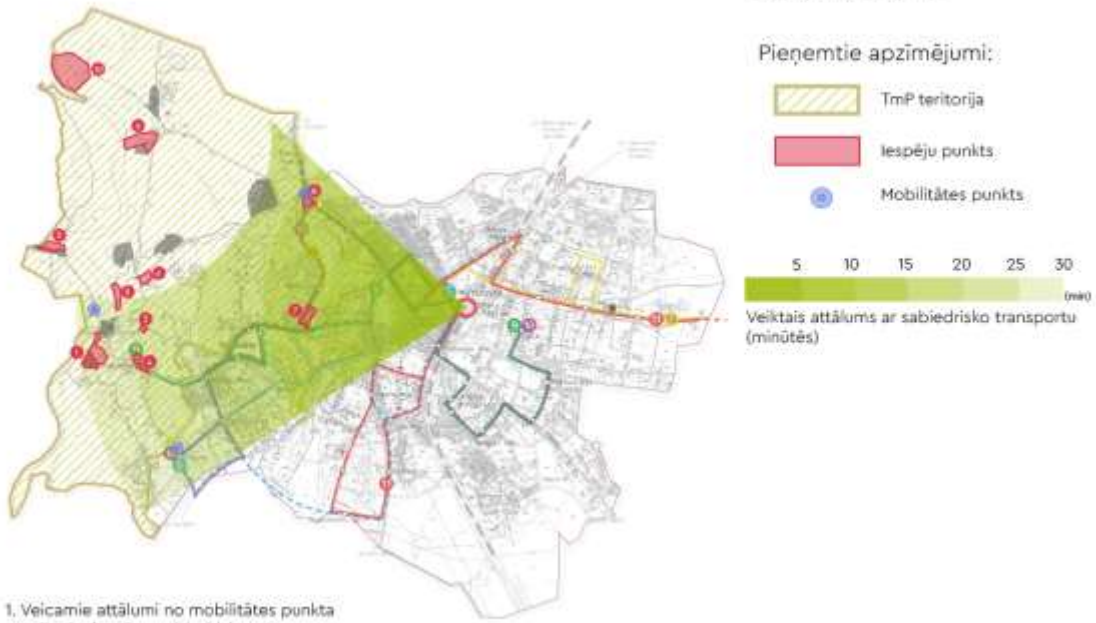
Lai mazinātu slodzi uz TmP teritoriju, ir jānodrošina iespēja pilsētas un TmP teritorijas viesiem apmeklēt pieturpunktus bez privātā autotransporta. To ir iespējams sasniegt, attīstot mobilitātes punktus. Par primārajiem punktiem tiek uzskatīti:

- Stacijas laukums – ierodas ar sabiedrisko transportu, tālāk pārvietojies ar kājām, velosipēdu vai kādu citu pārvietošanās veidu (iespējams ar īres automašīnu);
- otrpus Gaujai (Kvēpenes iela) – ierodas ar automašīnu, tālāk pārvietojies ar kājām, velosipēdu vai kādu citu pārvietošanās veidu; pašlaik jau ir automašīnas novietošanas funkcija,
- Kosmosa centrs (topošais) – ierodas ar automašīnu, tālāk pārvietojies ar kājām, velosipēdu vai kādu citu pārvietošanās veidu; paredzētais autonomvietnes lielums - 100 stāvvietas,
- iespēju punkts nr.5, teritorija starp Krasta un Gaujaslīču ielu; jauns punkts, izvēlēts, balsoties uz iespēju punktu analīzi, iespējama diskusija par punkta novietojumu un īpašumtiesībām.

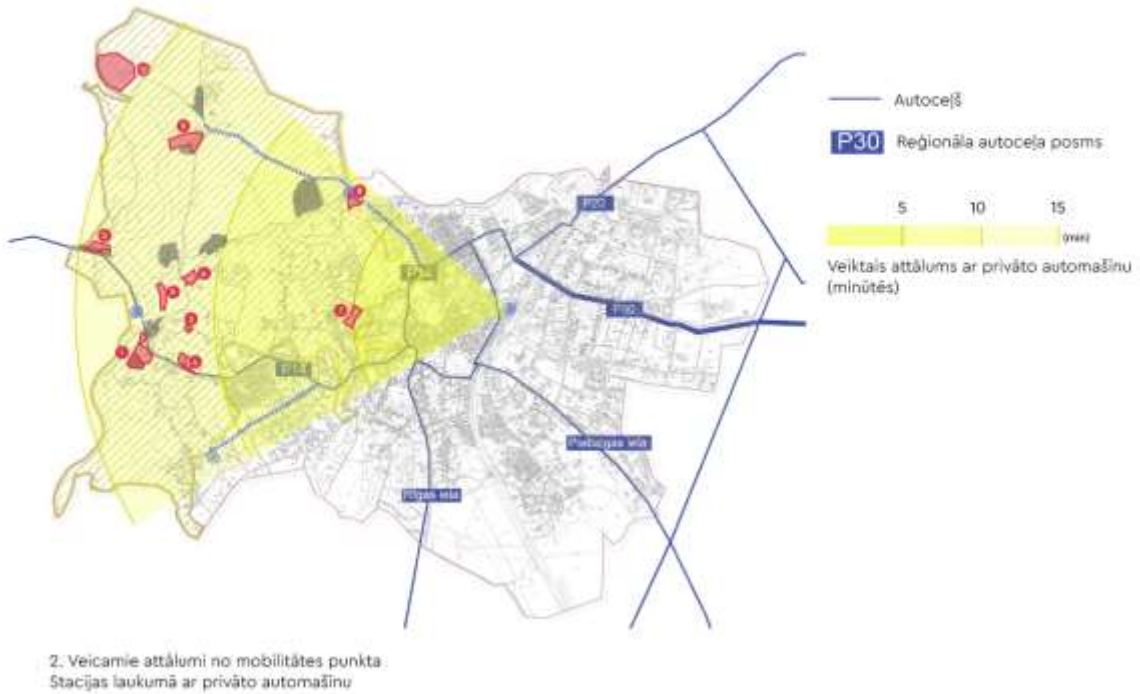
No veiktā salīdzinājuma (29.attēls) par TmP teritorijas sasniedzamību no Stacijas laukuma, var secināt, ka Gaujaslīčos ir salīdzinoši vājš pārklājums sabiedriskajam transportam, tomēr tas sasniedz visus trīs pārējos piedāvātos mobilitātes punktus. Tāpat svarīgi iezīmēt, ka visus piedāvātos mobilitātes punktus savieno galvenie autoceļi - to sasniegšana ar automašīnu ir potenciāli veiksmīgs priekšnoteikums tam, lai tie veidotos par veiksmīgiem mobilitātes punktiem.

Mobilitāte

Sabiedriskais transports

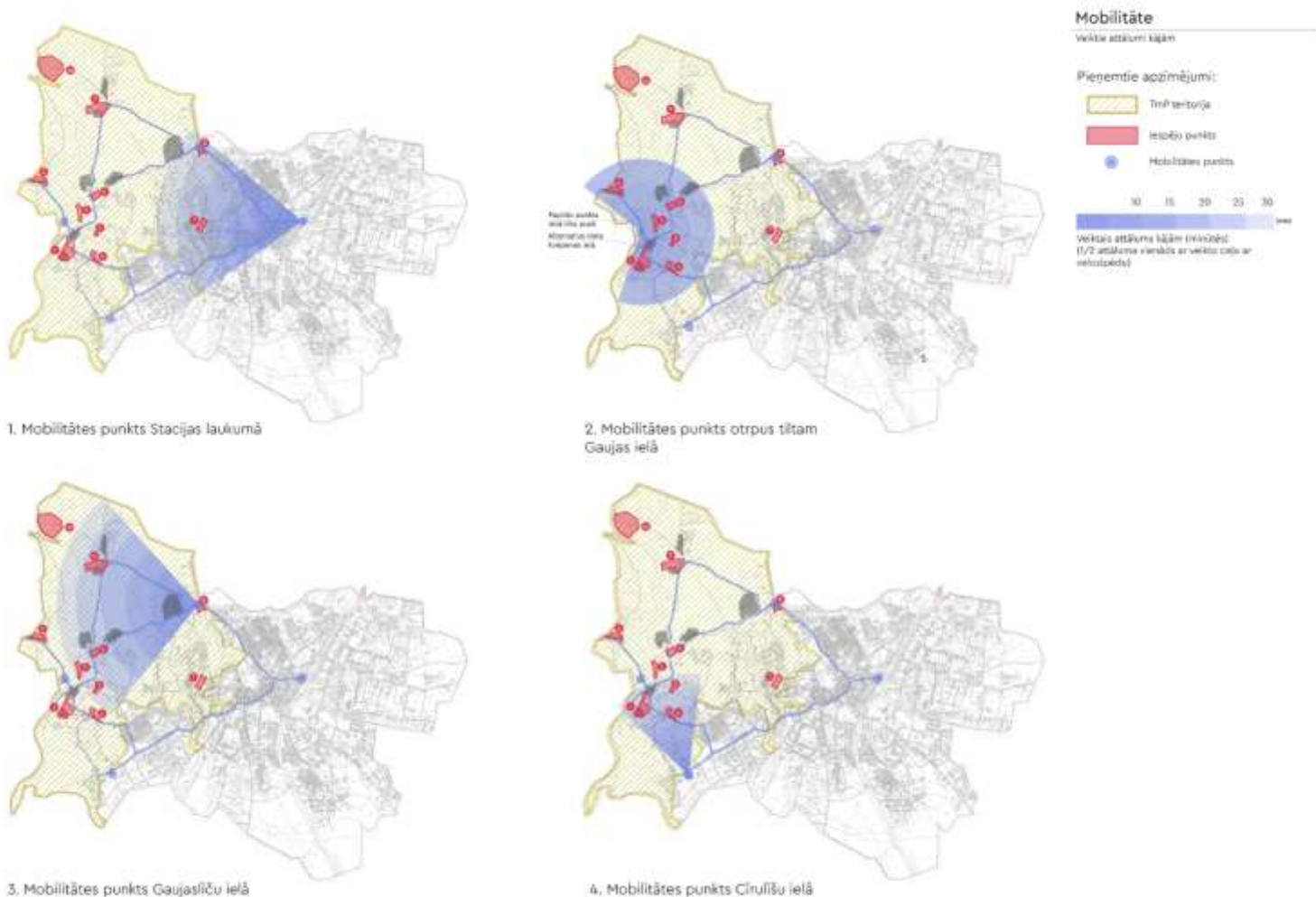

Privāta automašīna

29.attēls Sasniedzamības salīdzinājums no Stacijas laukuma ar auto un sabiedrisko transportu

Katrs definētais "iespēju punkts" būtu jāskata kontekstā ar mikromobilitāti un iespējām pārvietoties 15 minūšu rādiusa no tā. 29.attēla ir attēlots sasniedzamības rādiuss no piedāvātajiem mobilitātes punktiem, pieņemot, ka attālums, kas veicams 30 minūtēs ar kājām, ir veicams 15 minūtēs ar velosipēdu.

30.attēls Sasniedzamības rādiuss no mobilitātes punktiem (piedāvājums) (avots: autoru veidota karte)

Galvenais mērķis šiem mobilitātes punktiem (visiem, izņemot Stacijas laukumu), ir panākt to, ka šie ir enkarpunkti, no kuriem tālāk TmP teritorija apmeklētāji apmeklē pēc iespējas vairāk citus objektus/ vietas ar videi draudzīgu pārvietošanas veidu. **Mobilitātes punktu labiekārtojuma līmenis un apjoms būtu jādetalizē pašvaldībai tālāk**, izvērtējot paredzētās plūsmas un to ietekmi uz TmP teritorijas dabas kapitālu. Šajos piedāvātajos punktos būtu jāizskata iespējas nodrošināt sekojošas funkcijas:

- stāvparkas (auto novietošanas funkcija);

- velosipēdu novietnes;
- velosipēdu noma (ļoti vēlams);
- Īres automašīnu (shared car) un elektroskūteri;
- elektroauto uzlādes punkti.

3.2. Ekonomika un sabiedrība

Šī rīcības virziena ietvaros jāveicina vietējo uzņēmēju, īpaši tūrisma uzņēmēju darbības iespēju paplašināšana dabas pieredzes tūrisma virzienā - izglītības sesijas, apmācības, attīstības granti u.c. instrumenti.

3.2.1. Ekotūrisms, pieredzes tūrisma principu ieviešana

Šajā apakšsadaļā ir iezīmētas vadlīnijas, kā domāt un attīstīt TmP pilotteritorijas mazo aktivitāšu loku, domājot gan par pašvaldībā esošajām iespējām, gan to, kādus pakalpojumus var (un vajadzētu) attīstīt vietējiem uzņēmējiem.

Ekotūrisma galvenās komponentes, kuras būtu jāizceļ TmP teritorijas kontekstā, ir bioloģiskās un dabas daudzveidības tuvums, mijiedarbība vietējiem iedzīvotājiem (rada pievienoto vērtību vietējai ekonomikai, neradot lielāku spiedienu uz vietējo telpas un sociālo dinamiku), nerada spiedienu uz vietējo ekosistēmu (t.sk., ekotūrisms, kas ir cieši saistīts ar bezatkritumu kūrorta principu ievērošanu), kā arī pieredzes daudzveidība un unikalitāte, veidojot pieredzes tūrisma pakalpojumu klāstu.

Galvenās pieredzes "trūkumi", kas tika noskaidroti sabiedrības iesaistes aktivitātēs (Latvijas plānotāju forums, darbnīca festivālā "Lampa", atvērtais birojs 2019.g. augustā):

- Nepietiekams pakalpojumu klāsts diennakts laikā pēc plkst. 19.00-21.00;
- Pakalpojumu klāsts nav piemērots cilvēku skaitam lielākās grupās;
- Rudens-pavasara sezonās ir pieejamas mazāk aktivitātes nekā vasarā;
- Nepieciešams paplašināt pieejas punktus Gaujai;
- Trūkst saistoši/uzmanību pievērsoši pilsētvides objekti.

Lai precīzāk kartētu vajadzības jaunu pakalpojumu un produktu veidošanai, mērķtiecīgi attīstītu un apzināti pakārtotu investīcijas ekotūrisma, pieredzes tūrisma principos, ir nepieciešams skaidri apzināties, kas būs šīs teritorijas un TmP lietotāji (personu profili), kuras no šo apmeklētāju grupām tiek izvirzītas par galvenajām mērķgrupām. Attiecīgi pakārtojot pieredzes groza paplašināšanu un investīcijas tieši tajos produktos un pakalpojumos, kas nepieciešami konkrētām lietotāju grupām.

Par pamatu lietotāju segmentēšanai iespējams izmantot laiku, ko katra lietotāju grupa šobrīd pavada Cēsīs kopumā, sadalot to atiecīgi - 12 stundas, 24 stundas un 48 stundas.

Nākošais solis ir lietotāja ceļa kartes veidošana. Lietotāja/apmeklētāja ceļa karte ir lietotāja pieredzes karte, kas sastāv no galvenajiem lietotāja (lietotāju grupas) pieturpunktiem, kuriem kopumā jānodod vienots vēstījums un jāattaisnoz lietotāja gaidītais, ekspektācijas par pavadīto laiku. Tās mērķis ir pagarināt lietotāju grupas uzturēšanās laiku, piemēram, no 12 uz 24 stundām un no 24 uz 48 stundām. Vēlamā lietotāja ceļa karte sastāv no trīs galvenajiem pakalpojumu galamērķiem, kas savrīgi TmP kontekstā, bet atšķirīgi katrai no grupām:

- Nokļūšana un pārvietošanās;
- Nakšņošana un ēdināšana;
- Aktīvā atpūta TmP teritorijā;

Pakalpojumu galamērķus un iztrūkstošos posmus jāprecizē atsevišķi, veicot lietotāju un pakalpojumu kartēšanu un piedāvājuma izstrādi, katrai no pašvaldības izvirzītajām, vēlamajām, lietotāju grupām.

3.2.2. Atbalsts uzņēmējdarbībai TmP teritorijā

Paplašināt esošo uzņēmējdarbības atbalsta programmu, iespējams iekļaut specifisku virzienu par dabas vērtību un pieredzes tūrisma attīstību TmP teritorijā, ņemot vērā Tematiskā plānojumā izstrādes gaitā veikto kartējumu par pieredzes tūrisma punktiem un aktivitāšu tīklu (sk.1.1.). Nepieciešams atvieglot iespējas pieredzes tūrisma pakalpojumu un produktu realizēšanai izvirzītajās teritorijas daļās (sk.1.1.).

TmP izstrādes gaitā iezīmējas divi produktu un pakalpojumu attīstības virzieni:

1. Prioritāro lietotāju (lietotāju grupu) ekspektāciju attaisnošana, pagarinot katras grupas pavadīto laiku Cēsīs kopumā(sk. 2.2.1. sadaļu);
2. Veidot pakalpojumu un produktu grupas, iespējams, paplašinot vai pārorientējot esošos pakalpojumus un produktus, kas pielāgoti komerc klientiem, gan vietējā, gan starptautiskā mērogā.

Metodoloģiski un stratēģiski izdalāmi divu veidu rīcību virzieni, kā atbalstīt uzņēmējdarbību TmP teritorijas ietvaros, neaizmirstot par kopējo saistību pilsētas mērogā.

1. Iespēju punkti - balstoties uz tiem aktivizēt atbalstu teritoriāli pietuvinātām (līdz 1km attālumā) uzņēmējdarbības vienībām, kas ļautu paplašināt esošās pakalpojumu grupas atbilstoši vienam vai abiem no produktu un pakalpojumu attīstības virzieniem
2. Attīstīt jaunus produktus un pakalpojumus vienam vai abiem no produktu un pakalpojumu attīstības virzieniem .

Komerc klientu sektorā īpaši var izcelt pakalpojumus un produktus, kas atbilst aktuālām dzīves un darba organizācijas tendencēm, tādām kā attālinātais darbs (*remote work*),

darba atvaļinājums (*sabbatical, workation*) un citām. Attiecīgi, TmP teritorijai un iezīmētajiem iespēju punktiem ir potenciāls kļūt par vietām, kurās rodas atbilstošs produktu un pakalpojumu piedāvājums starptautiskā mērogā, ļaujot tam konkurēt ar tādiem attālinātā darba "karstajiem punktiem" kā Indonēzija, Taizeme, citi Āzijas kūrorti.

Patērētāju sektorā primāri nepieciešams novērst lietotāja pieredzes ceļa kartes trūkumus, daļu no tiem risina šajā TmP rekomendētie infrastruktūras, mobilitātes uzlabošanas secinājumi.

TmP teritorija kopumā iezīmē platformu jaunu iniciatīvu/produktu/pakalpojumu ieviešanai Cēsu pilsētā, īpaši, kas saistīti ar jaunuzņēmumu attīstību (augstas intelektuālās vērtības rašanos), studentu pētnieciskajiem darbiem (izglītības, mūžizglītības, inkubatoru, akseleratoru vide), praktisko testēšanu un idejas validāciju iespējām ("*testbed*" vide), kā arī zinātnē bāzētu inovāciju "*deep tech*" veidošanu TmP teritorijas ietvaros. Uz šo norāda pašvaldības iezīmētie attīstības plāni. Īpaši aktuālas un šajā teritorijā piemērotas tēmas, kas sastītas ar ekosistēmu uzturēšanu, saglabāšanu, atjaunošanu, klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanu.

3.2.3. TmP teritorijas kopienas veidošana

Veiktās iedzīvotāju iesaistes aktivitātes 2019. gadā parādīja to, ka cēsnieki vēlas būt daļa no TmP teritorijas un vēlas lepoties ar Cēsu attīstību. Kā metodes iesaistei tika izmantotas gan tikšanās dzīvē, gan digitālu rīku pielietošana (informēšanai, iesaistei un atgriezeniskās saites nodrošināšanai). TmP teritorijas attīstības kopienu iespējams veidot, iesaistot, vietējos iedzīvotājus un jau esošos uzņēmējus (t.sk., Airbnb mītnu īpašniekus).

Ekotūrisms un pieredzes tūrisms ir salīdzinoši jauni principi pakalpojumu groza paplašināšanā, tāpēc nepieciešama auditorijas izglītošana un savstarpēja pieredzes apmaiņas platforma, lai veicinātu kapitalizācijas iespējas.

Viena no visefektīvākajām metodēm iltermiņa mērķu sasniegšanā ir kopienas veidošana. Kopiena spēj veidot savsattēpas atbalsta saites mērķu sasniegšanā un izlīdzsvarot vājākos un stiprākos kopienas dalībniekus. Vienlīdz svarīgi ir konkrēta un fiksēta informācijas nodošana, apmaiņa starp pašvaldību un kopienu. Šajā kontekstā nepieciešams aktivizēt TmP teritorijas nozīmi un iespējas starptautiskā mērogā gan kā laikmetīgas darba vides pakalpojumu sniedzēju, kas atbilst mūsdienu dzīves un darba tendencēm, gan arī zinātnes, pētījumu potenciālu un to komercializācijas testēšanu jaunu "zaļo tehnoloģiju", "deep-tech", un IoT produktu attīstībā.

4. Secinājumi

Projekta gaitā izveidotā trīs soļu pieeja sekmēja telpisku kritēriju, kuri balstījās uz ekosistēmu pakalpojumiem, dabas kapitālu un citiem RF (*resilience factors*) aspektiem izstrādi. Kritēriji un datus balstīta pieeja ļāva skaidri, konsekventi un nepārprotami definēt iespēju punktus un to attīstības piedāvājumu no vairākiem, savstarpēji papildinošiem projektu aktivitāšu posmiem.

Izstrādātais telpiskās plānošanas indikatoru modelis (Matrix of Indicators) apskata un analizē faktoros, kuri iespaido Gaujas loka teritorijas attīstību. Šie faktori ietver eksistējošās dabas pamata komponentes, ekosistēmu pakalpojumus, plānotos attīstības projektus, piemēram, Gaujas loka teritorijas kā kūrorta, attīstība.

Indikatoru modelis ir ērts instruments telpiskajai plānošanai, kas ļauj izvērtēt vai teritorijas attīstības rezultātā:

- nav mazinājusies dabas kapitāla un ekosistēmu pakalpojumu daudzveidība;
- iespējams nodrošināt ērtu un dabai draudzīgu sasniedzamību;
- izdodas identificēt pārmaiņas un atgriezenisko saiti par norisēm;
- tiek nodrošināta kompleksa pieeja teritorijas spējai adaptēties jaunajos apstākļos;
- teritorijas apsaimniekotāji, lietotāji apzinās vietas vērtību un to izmanto saudzīgi;
- teritorijas attīstībā iesaistītās puses tiek iekļautas pārvaldības procesos.

Daudzveidība un elastība: Mijiedarbība starp teritorijas attīstību un ekosistēmu pakalpojumu ilgtspēju

Teritorijā attīstot iespēju punktus, viens no būtiskiem izaicinājumiem būs nodrošināt dabas daudzveidības saglabāšanos, ekosistēmu pakalpojumu balansu, kā arī novērst teritorijas noplicināšanos, vienlaicīgi nodrošinot sniegto pakalpojumu rentabilitāti, it īpaši nesezonas laikā.

Pirmkārt, svarīgi organizēt iespēju punktu attīstību, kā arī plānot to eventuālo noslodzi, par atskaites punktu ņemot tās potenciālo iespaidu uz dabas kapitālu un ekosistēmu pakalpojumu ilgtspēju. Otrkārt, komunikācijā akcentēt teritorijas profilu, pieejamos ekosistēmu pakalpojumus un nepieciešamību tos saglabāt kā kritisku un neatņemamu daļu no teritorijas apmeklējuma pieredzes. Proti, saudzīga un apzinīga attieksme pret teritoriju ir ne vien daļa no jaunas pieejas tūrismam, tūrisma pakalpojumiem un aktīvai atpūtai, bet arī neizbēgama prasība pārskatīt līdzšinējos ceļošanas paradumus un to pārvaldību, kas izriet no arvien ciešākas pilsētas un dabas teritorijas integrācijas. Treškārt, akcentējot ceļošanas bagātinošo un izglītojošo pusi pašvaldība, iespēju punktu attīstītāji, tūrisma pakalpojumu operatori un pilsētas viesi kļūst par teritorijas saglabāšanas 'aizgādņiem' un katrs savā kapacitātē – arī partneriem. Iespēju punktu attīstībā katrai no grupām ir savi uzdevumi. Piemēram, atlasot attīstības piedāvājumus iespēju punktiem, uzņēmējiem un pašvaldībai nepieciešams modelēt pakalpojumu rentabilitāti, piedāvājuma un pieprasījumu dinamiku atkarībā no apmeklējuma ierobežojumiem un, it sevišķi, sezonālām svārstībām. Ja esošo iespēju punktu attīstība nenodrošina rentabilitāti, pašvaldība un tūrisma operatori savlaicīgi plāno jaunu pakalpojumu izveidi, kā arī kompensē arī aktivitātēm vecpilsētas

daļā, mazinot neizbēgamo kritumu ārpus vasaras mēnešiem.

Sasniedzamība: Pārvaldība un noslodzes regulēšana

Sasniedzamības jautājums attiecas uz divām galvenajām plūsmām – nokļūšana Gaujas loka teritorijā no Cēsu pilsētas un maģistrālajiem ceļiem, kā arī saasniedzamība starp Cīrulīšiem un Gaujaslīčiem, kuras patreiz atdala Gaujas ielas šķērsojums.

Iespēju punktu un TmP ietvarā saasniedzamību starp pilsētu un Gaujas loku piedāvāts risināt ar vairākiem mobilitātes punktiem, kuros nodrošinātas autostāvvietas (t.sk., tūristu autobusiem), koplietošanas un sabiedriskais transports, kā arī informācijas punkts un vietzīmes par tālākajām dabai draudzīgām pārvietošanās iespējām. Izmaksu dēļ sabiedriskais transports izvirza būtisku izaicinājumu gan apmeklētājiem, gan pašvaldībai. Lai pilsētas viesi izvēlētos publisko transportu nokļūšanai Cēsis un tālāk arī Cēsu ietvaros, jābūt pārlicēbai, ka nonākšana līdz galamērķim un atpakaļ tiks nodrošināta ātri, ērti, neatkarīgi no gada laika. Savukārt, pašvaldībai sabiedriskā transporta nodrošinājums zemas aktivitātes laikā (ārpus sezonas) sastāda papildus izmaksas. Lai gan šajā situācijā nav pieejams ideāls risinājums, daudzas pilsētas pakāpeniski sāk pilotēt sabiedriskā transporta reisu 'pēc izsaukuma' (tai skaitā dažāda transporta ekipāžās) ārpus sezonas, kā arī deleģēt pārvadāšanas funkcijas pilna servisa privātiem operatoriem (taksobusiem, taksometriem). Turklāt, sabiedriskajam transportam, kā arī koplietošanas transporta veidiem, iespēju robežās, jābūt aprīkoti ar iespēju tos izmantot arī iedzīvotājiem ar kustību traucējumiem vai ratiņkrēslos.

Ņemot vērā pārskatāmā nākotnē paredzētos liela mēroga pilsētas attīstības plānus Cīrulīšu teritorijā, otrs saasniedzamības aspekts ir radiālie savienojumi un šķērsojumi starp Cīrulīšiem un Gaujas līčiem gan apmeklētājiem, gan vietējiem iedzīvotājiem. Proti, plānotais Kosmosa centrs, tenisa korti un ar to saistītās apmeklētāju plūsmas, iespējams paplašināt ar tūrisma pakalpojumiem iespēju punktos, kas pieejami Gaujaslīču teritorijā. Šim nolūkam abos Gaujas loka posmos nepieciešams ierīkot informācijas centru un skaidru navigācijas karti, lai sekmētu pārvietošanos starp abiem Gaujas ielas pusēs esošajiem galamērķiem. Abu centru profils tika ieskicēts jau TmP, kā arī studentu darbu un iespēju kartes ietvaros. Cīrulīši ar liela mēroga zinātnes un izziņas centru, sporta infrastruktūru un ar to saistīto pakalpojumu orbītu faktiski izmanto iekštelpas un tam īpaši radītu saturu, ko iespējams baudīt neatkarīgi no gada laika. Savukārt Gaujaslīči piedāvā dabas, ainavas tūrisma, atpūtas un, salīdzinoši, rāmākas izklaides un atpūtas iespējas, kas ir savstarpēji papildinošas un daudzveidīgas.

Dabas kapitāla kartēšana: Ekosistēmu pakalpojumu monitorēšana un atgriezeniskā saite

Domājot par plānotās attīstības iespaidu uz apkārtējo vidi, nepieciešams iedibināt ekosistēmu pakalpojuma monitoringu, kā arī kritērijus, kas nodrošinātu datus un atgriezenisko saiti par to, vai antropogēnā teritorijas noslodze rada būtisku kaitējumu dabas pamatnei. Turklāt indeksiem jābūt

mērāmiem (kur meklēt, kad meklēt un kā interpretēt), saprotamiem un tālāk komunicējamiem arī teritorijas attīstībā iesaistītajiem 'nespeciālistiem'.

Gan pirms ierašanās, gan apmeklējuma laikā viesiem nepieciešamas skaidras norādes (gan TIC, gan viedierīcēs) par to, kāda ir teritorijas un ekosistēmas pakalpojumu izmantošanas noteikumi (sēņu, ogu, augu lasīšana, atpūta, aktīvā atpūta – skriešana, orientēšanās, kalnu velosipēdu trase, ēdiena gatavošana, nakšņošana brīvā dabā utt). Ņemot vērā daudzveidīgo apmeklētāju loku, viņu pieredzes un uzvedības kultūru, informācijas dizainam jābūt iepriekš pārbaudītam, lai nodrošinātos, ka tas ir uztverams, nepārprotams un iesaistošs iesaistītajām pusēm.

Ņemot vērā, ka teritorijā atrodas gan vietējie iedzīvotāji, gan naktsmītnes, apmeklētāju uzvedību – līdzīgi kā ekosistēmu pakalpojumus – nepieciešams monitorēt arī no sociālās harmonijas perspektīvas. Proti, viesu skaitam pieaugot, palielināsies riski sinhronizēt pieaugošas tūristu un viesu plūsmas ar vietējo iedzīvotāju tiesībām uz privātumu, klusumu un mērenu sociālītāti, vienlaicīgi ļaujot plašākai iedzīvotāju daļai baudīt šo publisko Gaujas loka daļu.

Visbeidzot, veidojot un izvērtējot attīstības punktu kapacitāti, ierobežot iespējas drūzmēties vai pārslogot takas infrastruktūras ietilpības līmenī sezonas augstākajā punktā, kā arī veidot reālā laika digitālus atgādinājumus, kas ceļā esošos apmeklētājus savlaicīgi informē par teritorijā esošo apmeklētāju skaitu, piedāvā tuvākos pieejamos apmeklējuma laikus, vai rekomendē citus galamērķus, kuros ir mazāks pieprasījums.

Teritorijas publiskais tēls: Atbalsts kompleksas un adaptīvas pieejas veidošanai teritorijā

Kompleksas un adaptīvas sistēmas ieviešana attiecas uz vismaz diviem socio-ekoloģiskiem aspektiem. Pirmkārt, lai pieņemtu lēmumus par pieļaujamo plūsmu apjomu teritorijas attīstības punktos un plānotu tūrisma pakalpojumu mērogu un pieejamību dažādos sezonas posmos, nepieciešams kartēt teritorijā esošās putnu un dzīvnieku sugas, biotopus un citas socio-ekoloģiskās sistēmas. Tam sekotu teritorijas attīstības iespaids monitorings uz dabas kapitālu un ekosistēmu pakalpojumiem, tos pasargājot un nodrošinot iespēju adaptēties augstas antropogēnās slodzes gadījumā. Šajā nolūkā izmantojami gan ortofoto, gan Gaujas Nacionālā parka ekspertu gadiem uzkrātā pieredze.

Kā otrs būtisks apsvērumus ir teritorijas topošais naratīvs, publiskais tēls un tā tapšanas process. Proti, pašvaldības plānotāju, vietējo iedzīvotāju un pilsētas viesu idejas par teritorijas vēsturi, esošo profilu un nākotnes perspektīvu (esošais profils, atsevišķi iespēju punkti, vienots Cīrulīši-Gaujaslīču aktivitāšu tīkls, eko kūrorts utt..) iespējams, atšķiras. Turklāt atšķiras priekšstati par to, ar kādiem līdzekļiem, kādā laika periodā un intensitātē šo attīstību sasniegt. Lai nodrošinātu, ka iespēju punkti attīstās un tiek apsaimniekoti ilgtspējīgā kārtā, starp iesaistītajām pusēm nepieciešams panākt vienošanos par teritorijas attīstības vērtībām un to saglabāšanas instrumentiem. Ilgtermiņā pašvaldībai nepieciešams uzņemties iniciatīvu teritorijas iespējas punktu koprades procesā, izmantojot vietējo iedzīvotāju kopienas un apmeklētāju viedokļus, pieredzes un atmiņas par esošo Gaujas loka profila un tās vēlamo nākotni. Īstermiņa būtiski panākt

vienprātību – vai identificēt būtiskas pretrunas – par atsevišķu iespēju punktu attīstīšanu un noslodzes intensitāti.

Plaša iesaiste un pārstāvniecība: Nodrošināt daudzpusīgu pārvaldību

Lai sekmētu teritorijas, it īpaši iespēju punktu attīstību vides, sabiedrības, finansiālas ilgtspējas griezumā, Cēsu pašvaldībai svarīgi veidot 'aizgādņu' un interešu grupu izveidi (iespēju punktu infrastruktūras veidotāji, aktīvās atpūtas cienītāji, "noskrien Cēsis", putnu vērotāji, vides aktīvisti, ģimenes utt.), kas aktīvi iesaistītas teritorijas pakalpojumu tapšanā. Līdzdalīta pārvaldības struktūra, kurā iesaistītās puses ir atrunājušas savas atbildības (gan tiesiski saistošās, gan brīvprātīgās un pilsoniskās), nodrošina ne vien savlaicīgu projekta attīstības informācijas cirkulāciju, bet, vienlīdz būtiski, perspektīvas kopradi par Gaujas līču un Cīrulīšu attīstību kā jaunu attīstības teritoriju Cēsu novada. Daudzpusīga atbildība var palīdzēt kopradīt saistošas vērtības, atmet neperspektīvas attīstības idejas un finansiāli neilgtspējīgus objektus, kā arī iegūt priekšstatu par publisku atbalsta apmēriem idejām, kuras iedzīvotājiem var likties nepraktiskas, ambiciozas vai nerentablas. Visbeidzot, šajā procesā nepieciešams iesaistīt arī sociāli mazāk aizsargātas sabiedrības grupas, iedzīvotājus ar kustību traucējumiem, kā arī pilsētas viesus un iespēju punktu apmeklētājus, lai teritorijā piedāvātie tūrisma pakalpojumi būtu intuitīvi un atspoguļotu lietotāju vajadzības (vietējie iedzīvotāji, seniori, ārvalstu viesi, ģimenes ar bērniem, aktīvās atpūtas cienītāji utt.). Šāda iesaistes platforma, izmantojot iepriekš minētos digitālas iesaistes instrumentus, ir viens no daudzsoļiem, pat ja ietilpīgiem veidiem kā sekmēt teritoriju kā galamērķi ne tikai Cēsu iedzīvotājiem, aktīviem Cēsu viesiem, bet arī jauniešiem un citām plānošanā retāk iesaistītām grupām.

Rekomendācijas ekoloģiskā, ekonomiskā, sociālās iesaistes veicināšanai:

- Ekoloģiskā kontekstā – nodrošināt zaļo struktūru (meži, pļavas, koki u.tml.) daudzveidības saglabāšanu un atbilstošu apsaimniekošanu, zilo struktūru daudzveidību, zilo un zaļo struktūru multifunkcionalitāti;
- Ekonomiskā kontekstā – nodrošināt pakalpojumu daudzveidību, uzņēmējdarbību formu daudzveidību, lokālo tirgotavu daudzveidību, kafejnīcu u.c. ēstuvju daudzveidību;
- Sociālā kontekstā – nodrošināt piesaistes objektu un rekreācijas vietu pieejamību un drošību, publisko ārtelpu daudzveidību, zaļo un zilo struktūru pieejamību, vietējo kopienu aktivitāti, mobilitātes pieejamību, infrastruktūras kvalitāti, pārvietošanās daudzveidību (ar kājām, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, velo, automašīnām), kultūras telpu/vietu daudzveidību. Nodrošināt projekta teritorijas ainavu telpu uzturēšanu, atbilstošu apsaimniekošanu un pēc nepieciešamības labiekārtošanu. Veidot un uzturēt skatu vietas un skatu līnijas, ņemot vērā ekoloģiskās, apbūves, kultūrvēsturiskās, rekreācijas un vizuāli-estētiskās vērtības.

Dabas, sociālo un ekonomisko vajadzību līdzsvarošanai, identificētas prioritāri attīstāmas vietas ar augstu antropogēno noslodzi un augstu attīstības potenciālu:

- Slēpošanas trases “Žagarkalns” teritorija – teritorija vairāk noslogota ziemas sezonā, vēlams aktivitātes izlīdzināt visa gada griezumā;
- Cīrulīšu kūrorta teritorija – atjaunojama un veidojama labiekārtota kūrortam atbilstoša infrastruktūra, piesaistes punkti. Veicama ainavas reģenerācija, ietverot ainavas kvalitātes atjaunošanu atbilstoši dabiskajam un vēsturiskajam stāvoklim un, iedzīvinot teritoriju, kas saistīta ar kūrorta identitātes formēšanu, sabiedrisko līdzdalību;
- Kempinga teritorija “Jenču laivas” un Raiskuma kroga teritorija – veidojams labiekārtots piesaistes mezgls ar augstu ainavisko vērtību;
- Gar Gauju teritorijas ziemeļaustrumu daļā (pasīvajā daļā), veidojami jauni pastaigu maršruti, kas atbilst klusai, mierīgai atpūtai un dabas izziņai;
- Dzirnavu ielas seguma atjaunošana, Gaujas ielas un tilta seguma rekonstrukcija ar rekomendējošām velojoslām.

Minēto vietu attīstība veicinās kultūrvēsturisko, GNP vērtību, t.sk., ekosistēmu saglabāšanu un uzlabošanu, kā arī rekreācijas resursu sociālo un ekonomisko lietderīgu izmantošanu un pakalpojumu attīstību, vienlaikus paaugstinot vietējo iedzīvotāju labklājību un pilsētas viesu piesaisti.

PIELIKUMI

1.pielikums

Cēsu novada teritorijas plānojuma 2016.-2026.gadam³⁰ ierobežojumi uz Pilotteritoriju

	Mērķis	Ierobežojums
Cēsu pilsētas dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas lieguma zona (TIN41)	Dabas lieguma zona ir noteikta, lai saglabātu dabas ainavas, aizsargājamus biotopus un sugas Gaujas ielejā un tās pieteku gravās.	<p>Nenosaka apbūves parametrus, tomēr dabas lieguma zonā aizliegts:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● jebkādas darbības, kas var izmainīt vai ietekmēt kultūrvēsturiskās vides īpatnības un vēsturiskās ainavas elementus vai samazināt to bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko stabilitāti, vai izraisa nevēlamas pārmaiņas dabas procesu norisēs, kā arī kultūrvēsturiskās vides un ainavu telpiskajā struktūrā; ● bojāt un iznīcināt dabas objektus; ● pārveidot virsmas reljefu un veikt citas darbības, kas var veicināt zemes erozijas attīstību; ● iznīcināt, bojāt un pārveidot vērtīgas ainavas un to elementus, kas izraisa ainavas degradēšanos; ● bez rakstiskas saskaņošanas ar Cēsu novada pašvaldību: <ul style="list-style-type: none"> ○ ierīkot jaunas tūristu apmetņu vietas; ○ ierīkot izziņas un atpūtas takas, kā arī citus tūrisma infrastruktūras objektus; ○ veikt mežsaimniecisko darbību no 15. aprīļa līdz 30. jūnijam, izņemot meža ugunsdrošības pasākumus, meža atjaunošanu ar rokas darbarīkiem un bīstamo koku (koku, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus) ciršanu un novākšanu. ● veikt galveno cirti; ● uzsākt pļaušanu ātrāk par 15. jūliju teritorijas plānojuma tematiskajā kartē "Dabas teritorijas un objekti, ainavu skatu punkti" norādītajās bioloģiski vērtīgajās pļavās; ● būvēt elektronisko sakaru tīklu torņus; ● nosusināt purvus, avoksnājus un vecupes; ● cirst kokus rekonstruktīvajā cirtē; ● bojāt vai iznīcināt (arī uzarot vai kultivējot) teritorijas plānojuma tematiskajā kartē "Dabas teritorijas un objekti, ainavu skatu punkti" norādītos bioloģiski vērtīgos zālājus; ● veikt darbības, kas var izmainīt Gaujas pieteku, strautu un vecupju hidroloģisko režīmu.
Cēsu pilsētas dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas	Parka zona noteikta, lai nodrošinātu visu dabas un	<p>Nenosaka apbūves parametrus, tomēr dabas parka zonā aizliegts:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● jebkādas darbības, kas var izmainīt vai ietekmēt kultūrvēsturiskās vides īpatnības un vēsturiskās ainavas elementus vai samazināt to bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko stabilitāti, vai izraisa nevēlamas pārmaiņas

³⁰ Teritorijas plānojums 2016.- 2026.gadam Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi
http://www.cesis.lv/uploads/files/01_Apbuves_noteikumi.pdf

<p>parka zona (TIN42)</p>	<p>kultūrvēsturisko vērtību kompleksa un ainaviskās daudzveidības saglabāšanu, lai veicinātu tūrisma attīstību un teritorijas ilgtspējīgu izmantošanu.</p>	<p>dabas procesu norisēs, kā arī kultūrvēsturiskās vides un ainavu telpiskajā struktūrā;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● bojāt un iznīcināt dabas objektus; ● pārveidot virsmas reljefu un veikt citas darbības, kas var veicināt zemes erozijas attīstību; ● iznīcināt, bojāt un pārveidot vērtīgas ainavas un to elementus, kas noved pie ainavas degradēšanās; ● bez rakstiskas saskaņošanas ar Cēsu novada pašvaldību: <ul style="list-style-type: none"> ○ ierīkot jaunas tūristu apmetņu vietas; ○ ierīkot izziņas un atpūtas takas, kā arī citus tūrisma infrastruktūras objektus; ○ veikt kritušu un atmirušu koku (vai to daļu) izvākšanu no mežu teritorijas, ja to diametrs resnākajā vietā pārsniedz 50 cm. ● bojāt vai iznīcināt (arī uzarot vai kultivējot) teritorijas plānojuma tematiskajā kartē "Dabas teritorijas un objekti, ainavu skatu punkti" norādītos bioloģiski vērtīgos zālājus; ● nosusināt purvus, avoksnājus un vecupes; ● cirst kokus rekonstruktīvajā cirtē; ● veikt darbības, kas var izmainīt Gaujas pieteku, strautu un vecupju hidroloģisko režīmu; ● Cērtot kokus galvenajā cirtnē, rēķinot uz cirsmas hektāru, saglabā vismaz 10 (desmit) dzīvotspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms izvēloties resnākos un dzīvīgākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru) ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas un kļavas. Ja šādu koku mežaudzē nav, tad vispirms saglabā apses un bērzus, kā arī kokus ar lieliem un resniem zariem, dobumainus kokus, kokus ar deguma rētām. <p>Pirms galvenās cirtes veikšanas, ekoloģiskie koki iezīmējami ar atšķirīgu krāsu.</p>
<p>Cēsu pilsētas dabas un kultūrvēsturiskā parka ainavu aizsardzības zona (TIN43)</p>	<p>Ainavu aizsardzības zona noteikta, lai nodrošinātu kultūrvēsturisko vērtību un ainaviskās daudzveidības saglabāšanu, lai veicinātu tūrisma attīstību un teritorijas ilgtspējīgu izmantošanu</p>	<p>Nenosaka apbūves parametrus, tomēr ainavu aizsardzības zonā aizliegts:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● jebkādas darbības, kas var izmainīt vai ietekmēt kultūrvēsturiskās vides īpatnības un vēsturiskās ainavas elementus vai samazināt to bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko stabilitāti, vai izraisa nevēlamas pārmaiņas dabas procesu norisēs, kā arī kultūrvēsturiskās vides un ainavu telpiskajā struktūrā; ● bojāt un iznīcināt dabas objektus; ● pārveidot virsmas reljefu un veikt citas darbības, kas var veicināt zemes erozijas attīstību; ● nosusināt purvus, avoksnājus un vecupes; ● veikt jebkādas darbības, kas iznīcina, bojā un pārveido vērtīgas ainavas un to elementus; ● bez rakstiskas saskaņošanas ar Cēsu novada pašvaldību: <ul style="list-style-type: none"> ○ ierīkot jaunas tūristu apmetņu vietas; ○ ierīkot izziņas un atpūtas takas, kā arī citus tūrisma infrastruktūras objektus. <p>Pirms galvenās cirtes veikšanas, ekoloģiskie koki iezīmējami ar atšķirīgu krāsu.</p>

<p>Cēsu pilsētas dabas un kultūrvēsturiskā parka neitrālā zona (TIN44)</p>	<p>Neitrālā zona – noteikta, lai nodrošinātu Cēsu dabas parka attīstību un veicinātu tūrisma infrastruktūras pilnveidošanu Cēsu dabas parka teritorijā un veidotu buferzonu ap pārējo kategoriju zonām - dabas lieguma zonu, dabas parka zonu un ainavu aizsardzības zonu.</p>	<p>Nenosaka apbūves parametrus, tomēr neitrālajā zonā ir aizliegts:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jebkādas darbības, kas var izmainīt vai ietekmēt kultūrvēsturiskās vides īpatnības un vēsturiskās ainavas elementus vai samazināt to bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko stabilitāti, vai izraisa nevēlamas pārmaiņas dabas procesu norisēs, kā arī kultūrvēsturiskās vides un ainavu telpiskajā struktūrā; • bojāt un iznīcināt dabas objektus; • pārveidot virsmas reljefu un veikt citas darbības, kas var veicināt zemes erozijas attīstību; • iznīcināt, bojāt un pārveidot vērtīgas ainavas un to elementus, kas noved pie ainavas degradēšanās. <p>Pirms galvenās cirtes veikšanas, ekoloģiskie koki iezīmējami ar atšķirīgu krāsu.</p>
--	--	---

2.pielikums

Dabas infrastruktūras un labiekārtojuma apkopojums

TmP teritorijās esošs labiekārtojums un dabas infrastruktūra	Apraksts un atrašanās vieta	Bilde
Bērnu laukums	Cīrulīšu dabas takas	
Soliņi	5 soliņi un galds pie Cīrulīšu pansionāta	
Svētavots	<p>Atpūtas iela. Skaisti labiekārtots, no ceļa paveras skaists skats. Tumsā izliktas gaismu instalācijas. Privātīpašums, ieeja par maksu.</p>	 <p>(avots: Google maps, Jānis Balodis, links).</p>
Pludmale	Pie Gaujas, Kvēpenes iela 1r soliņi, galdiņi piknikam. Āra wc.	
Tūristu laipiņas	Pie Gaujas, Mūrlejas iela Koka laipas, tūrisma infrastruktūra ar informācijas aprakstu. Pieejama vieta auto novietnei.	

Soliņš	Peldu/Gaujas iela	
Sakopta teritorija	Pie Villa Santa labiekārtota teritorija ar publiski pieejamu pāreju gar būvi	
Soliņš	Gaujas/Cepļa iela	
Soliņš	Gaujas/Baibas iela	

<p>Sporta laukums un bērnu laukums</p>	<p>Pie Cēsu 2.pamatskolas laukums</p>	
<p>Bērnu laukums</p>	<p>Bērzainas/E.Dārziņa iela</p>	
<p>Soliņš</p>	<p>Glūdas/Viestura iela</p>	
<p>Āra trenāžieri</p>	<p>Pie Turaidas ielas</p>	

Soliņš	Pie Turaidas ielas	
Soliņš	Viestura iela	
Labiēkārta teritorija	Ir basketbola grozs, sakopta teritorija Pie Pipariņiem	
Soliņš	Bērzaines iela	

Labiekārtojums

Bērnu laukumiņš, soliņi. Skolas teritorijā. Basketbola laukums

3.pielikums Iespēju punktu analīze

ANALĪZES SLĀNIS

IESPĒJU PUNKTS

	Atrašanās vieta TmP teritorijā	Teritorijas ar īpašiem notikumiem	Ipašumtiesības	Dabas objekti	Bioloģiskā daudzveidība	Vides infrastruktūra	Sasniedzamība	Apbūve un Uzņēmējdarbība
I	Ceplja iela 18 un piegulošais zemesgab.	Neitrālā zona + Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas parka zona	Fiziska persona, Pašvaldība	Tuvu upei, tuvumā novada nozīmes skatu perspektīva	Pašvaldības z.gab. skār aizsarg. biotopus (skat. kartē)	Garām ved pastaigu taka, velomaršruts	Sasniedzams ar sab. tr./tuvu pieturai, privāto auto	Tuvumā "Mīla šanta", ir apbūve (viens ēka), Publiskās apbūves ter. (P), Dabas un apstādījumu ter. (DA)
II	Gaujas/ Pārgaujas ielas krust.	Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas ieguma zona + Neitrālā zona	Pašvaldība, blakus Valsts zeme	Tuvu upei, upes pusē novada nozīmes skatu perspektīva	Zemesgabalu īdēro "aluviāli klastmaļu un palienu meži"	Garām ved velomaršruts	Sasniedzams ar sab. tr. (tuvu pietura), privāto auto	Blakus zemesgabali apbūve. Mežu ter. (M), Dabas un apstādījumu ter. (DA)
III	Vitolu iela 9	Vietējās uzlīmes kultūrvēsturisko objektu teritorija	Pašvaldība	-	Neskar aizsargājamus biotopus	Garām ved pastaigu taka, velomaršruts	Sasniedzams ar sab. tr. + kājām, privāto auto (grants ceļš)	Vēsturiska loka apbūve (viena ēka), Publiskās apbūves ter. (P)
A	Pietura "Gaujas kalns"	Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka atzīmētā aizsardzības zona	Pašvaldība	-	Neskar aizsargājamus biotopus	Garām ved pastaigu taka	Sasniedzams ar sab. tr. (tuvu pietura), Privāto auto (PTA autociņ)	Nav apbūves, Transporta infrastr. ter. (T); Mežu ter. (M)
B	Dzirnavu iela 25	Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas ieguma zona	Pašvaldība	Zemesgabals pienāk Gaujas upei	Z.gab. kāj aizsargājami biotopi "Aluviāli krastmaļu un palienu meži"	Garām ved pastaigu takas, velomaršruts	Sasniedzams galvenokārt kājām, velosipēdu	Nav apbūves, Mežu teritorija (M)
C	Dzirnavu iela 26	Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas parka zona	Pašvaldība	Pa ceļam uz tētiņa Jansona ģim. mājām - Gaujas tuvumā vērtīga skatu persp.	Neskar aizsargājamus biotopus	Garām ved pastaigu takas, velomaršruts	Sasniedzamā galvenokārt kājām, ar velosipēdu, vāja sasniezamība ar sab. tr.	Nav apbūves, Mežu teritorija (M)
D	Glūdas iela 9	Neitrālā zona	Pašvaldība	-	Līdzās nav aizsargājamu biotopu	Garām ved pastaigu taka	Sasniedzams ar privāto auto, sabiedrisko transportu	Nav apbūves, apkārtnē blīva apbūve. Dabas un apstādījumu ter. (DA,S)
E	Pie Pīturas "Leči"	Robežojas Neitrālā zona un Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas parka zona	Pašvaldība	-	Līdzās nav aizsargājamu biotopu	Garām ved velomaršruts	Sasniedzams ar privāto auto, sabiedrisko tr.	Nav apbūves, Dabas un apstādījumu zona (DA)
F	Dzirnavu iela 45	Neitrālā zona	Pašvaldība	Zemesgabals pienāk Gaujas upei	Skār "vitnās plāvas" biotopu, līdzās "aluviāli krastmaļu un palienu meži"	Garām ved pastaigu taka, velomaršruts	Sasniedzams ar privāto auto, ļoti vāja sasniezamība ar sabiedrisko tr.	Ir apbūve (-6 ēkas) - bez funkcijas un nodota baznīcas vajadzībām, Publiskās apbūves ter.(P)
G	Upes ielas gals	Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka dabas ieguma zona	Pašvaldība	Zemesgabals pienāk Gaujas upei	Nelielā z.gab. daļē aizsargājams biotops "Sausās plāvas"	Tuvumā nepienāk pastaigu taka vai velomaršruts	Sasniedzams ar privāto auto, ļoti vāja sasniezamība ar sabiedrisko tr.	Nav apbūves, Mežu teritorija (M)

4.pielikums

Studentu darbu un hakatona ideju apraksts

Studentu izpētes vai hakatona ideja	Apraksts	Vizualizācija
<p>Cēsīs cup Ize Paklone, Rūdolfs Dainis Šmits Elza Rone-Sila Katrīna Skladova Kitija Ozoliņa RIGA 2019 (RISEBA)</p>	<p>Priekšlikums sastāv no trim galvenajām komponentēm - tējas namiņa, paviljona un vietējo lauksaimnieku piegādes, tie visi ir savstarpēji saistīti un atbalsta izaugsmi. Tējas māja ir paredzēta kā enkura objekts, darbojoties kā galvenais apmeklētāju interešu objekts un caur pārgājienu takām savienota ar paviljonu.</p>	

<p>Recreation at Gauja Ilze Paklone Rudolfs Dainis Smits Ivars Paeglītis Yoel Mukalay Valters Grazins RISEBA</p>	<p>Atpūtas zona pie Gaujas, platformas dabas apskatei. Komplekss dod iespēju pavadīt laiku atpūšoties visa gada garumā.</p> <p>Projekta sastāvā ir galvenā ēka, kas kalpo kā kafejnīca, noliktava, dušas, kas darbojas neatkarīgi no gada laika. Galvenā ēka ir veidota ar izolācijas un sildelementiem telpās, radot komforta apstākļus pat aukstā ziemā.</p> <p>Platformas ir paredzētas dažādām aktivitātēm. Vasarā uz tām ir iespēja uzcelt telti, lai pavadītu nakti. Nakšņošana tiek nodrošināta apmeklētājiem, kuri ierodas no pienākošām pastaigu takām vai ar laivu. Kompleksā iespējams noīrēt arī telti. Projektā domāts īpaši par auksto ziemas laiku, piedāvājot iespēju nakšņot slēgtā teltī, kas aprīkota ar sildelementiem. Projektā ietilpst saliekamie plosti, kas tiks izmantoti peldēšanai un laika pavadīšanai pie ūdens.</p>	
<p>“To bee”</p>	<p>Komanda aktualizē bišu lomu ekosistēmas un pārtikas nodrošināšanā, sniedz iespēju iziet bišu stropu tūri un ielūkoties bišu dzīvē klātienē, Gaujaslīču teritorijā, kā arī attālināti - bišu stropi, kurus var aplūkot gan digitāli.</p>	

Reconfiguring
futures of
resort cities

Cīrulīši kā dabas atpūtas kūrorts Cēsīs.

Rekolekciju centrs

Pētījuma ietvaros 95% respondentu atzina, ka viņu garastāvoklis ir uzlabojies, neizmantojot tālruņus, pavadot laiku ārpus mājām.

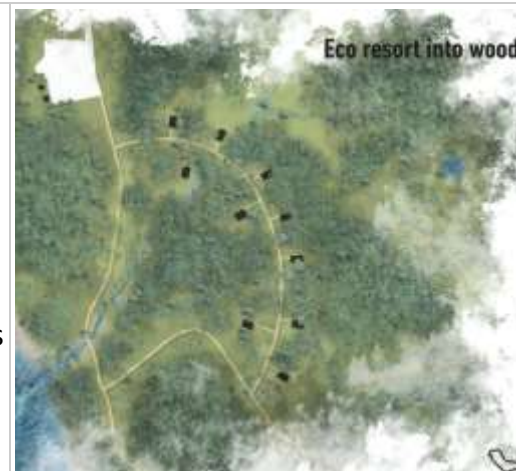
Viņu noskaņojums mainījās no nomākta, satraukta uz mierīgāku un līdzsvarotāku. Projekta piedāvājums ir "Digitālais detox", kuru autori iecerējuši Villa "Santa" tuvumā esošos mežos..

Eko kūrorts

Eko kūrorts Cēsīs varētu izveidoties Cīrulīšu dabas takas apkārtnē. Šī teritorija atrodas Gaujas nacionālajā parkā, un tai ir noteikumi, kas ļauj veikt minimālus pielāgojumus. Eko kūrorts ir labs šim izvietojumam Gaujas nacionālo parku un Eko kūrorta ceļotāju ideoloģijas dēļ.

Spa centrs

Šīs vietas kūrorta vēsture sākas 19. gadsimtā. Novērtējot kūrorta komponentus pēc Cīrulīšiem, šī vieta ir novērtēta, ka tai ir potenciāls iegūt šo statusu.

Elevated
Experience
RISEBA FAD
Tutors: Ilze
Paklone |
Viesturs
Celmiņš
Students:
Ksenia Sapega
| Anastasija
Kočkina RIGA |
2019

Cīrulīši kūrorts + ekotūrisms

Projektā piedāvāts kempings netālu no celiņa, kas ved gar Gauju. Piedāvātas tādas aktivitātes kā “Meklējot bebru pēdas”, dabiski spa pieredzes pasākumi, ‘saplūšana ar dabu.”

Virš zemes pacelts mājoklis rada meditātīvu vidi koku ieskautā apkārtnē. Mājokļi orientēti ainavā veidā, kas piedāvā apmeklētājam maksimālu privātumu.

Projekta mērķis ir dabas un tehnoloģiju integrācija ilgtspējīgā kūrortā, kūrorta programma, kas piedāvā apgūt jaunas zināšanas par dabu un tās iemītniekiem, pietuvinot apmeklētāju dziļākai izpratnei par dabu.

